

[Socialministeren]

svaret for tildeling af hjælpemidler og rådgivning på hjælpemiddelområdet ligger hos kommuner og amtskommuner, og at det derfor er helt naturligt, at instituttet er blevet finansieret af kommunale midler.

Instituttets hovedopgave har hele tiden været at deltage i prøvningsarbejde i samarbejde med de andre nordiske lande. Institutets opgaver på dette område har bestået i at udforme kravsspecifikationer og prøvemethoder samt at følge prøveaktiviteterne. Selve den tekniske prøvning af det enkelte hjælpemiddel er blevet købt hos andre prøveinstitutioner som f.eks. Medicoteknisk Institut, Teknologisk Institut, Elektronikcentralen m.fl.

Af instituttets andre aktiviteter kan nævnes informationsvirksomhed, herunder oplysning om prøvningsresultater, kursusvirksomhed for hjælpemiddelcentralernes personale, koordinerende aktiviteter i form af konsulentbistand m.v. Endvidere har instituttet ydet direkte rådgivning til amtskommuner, kommuner og de forskellige organisationer.

Der er ingen tvivl om, at det arbejde, der udføres på Dansk Hjælpemiddel Institut, kan være til gavn både for den enkelte handicappede, som kan få bedre og mere sikre hjælpemidler, for den enkelte kommune, som kan træffe beslutning om tildeling af et hjælpemiddel på et bedre grundlag, og for hjælpemiddelcentralernes personale såvel i deres individuelle vejledning af den enkelte bruger som i deres vejledning af kommunerne.

Det er derfor vigtigt, at dets funktioner kan videreføres.

Da en væsentlig del af instituttets virksomhed, nemlig prøvningsvirksomheden, ikke vil kunne videreføres inden for rammerne af de eksisterende institutioner, foreslås det at pålægge amtskommunerne at overtage opgaverne. Det foreslås endvidere, at udgifterne ved denne specielle vejledning og rådgivning fordeles på samme måde som udgifterne til de institutioner, der udøver lands- og landsdelsdækkende specialrådgivning, dvs. at udgifterne fordeles efter folketal på de amtskommuner, der benytter sig af denne specielle rådgivning.

Med hensyn til prøvningsvirksomheden er det dog mit indtryk, at der – selv om instituttet videreføres – er en del usikkerhed omkring dette prøvningsarbejde og dets tilrettelæggelse. De oplysninger, der foreligger om forskellige prøvningsaktiviteter, der finder

sted uden for instituttet, tegner et så broget billede, at jeg mener, at der er et behov for på bredere basis at få kortlagt, hvor og hvordan prøvningsaktiviteterne af de mange forskellige hjælpemiddeltypen finder sted. Det er derfor min hensigt at nedsætte en arbejdsgruppe med henblik på at få disse problemer belyst.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal hermed på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om forbud mod arbejdsstandsninger m.v. på sygehuse og plejehjem.

(Lovforslag nr. L 97).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg skal herved på forslagsstillernes vegne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af ulykker på legepladser.

(Beslutningsforslag nr. B 54).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 358

1) Til indenrigsministeren af:

Estrup (RV):

»Kan ministeren bekræfte, at der findes tilfælde, hvor en i udlandet stationeret dansk statsborger og dennes familie under ophold i Danmark er totalt afskåret fra at modtage ydelser fra sygesikringen – når bortses fra akut sygehusbehandling – uanset at den pågældende er fuldt skattepligtig til den danske stat, og vil ministeren i så fald tage skridt til at ændre denne retstilstand?«

[Estrup]

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet er affødt af en konkret sag, hvor en dansk officer med familie udstationeres som FN-observatør i Syrien og Israel for en 2-årig periode og derfor slettes i det danske folkeregister. Den pågældende aflønnes under udstationeringen af den danske stat og er fuldt skattepligtig ifølge kildeskattelovens § 1, stk. 5.

Under udstationeringen sendes sønnen på et ca. 3 måneders ophold hos bedsteforældrene i Danmark. Efter ankomsten her til landet søges han tilmeldt folkeregisteret, men bliver afvist med den begrundelse, at opholdet forventes at vare under 3 måneder og derfor er at betragte som et ferieophold. Under opholdet får sønnen akutte tandproblemer og søger derfor tandlægehjælp. Sygesikringen nægter imidlertid at refundere regningen, idet man henviser til, at der ikke er udstedt sygesikringsbevis til drengen, da han ikke er tilmeldt folkeregisteret.

En klage til bl.a. indenrigsministeriet afvises, idet man henviser til, at sygesikringens ydelser alene kan modtages, dersom »man har fast bopæl i landet«, samt at »personer, som opholder sig her i riget for et tidsrum af under 3 måneder, og som under dette ophold bevarer fast bopæl i udlandet, og som ikke har arbejde eller driver erhverv her i riget, ikke (skal) anmeldes til folkeregisteret«.

For en umiddelbar betragtning forekommer det åbenbart urimeligt, at en fuldt skattepligtig dansk statsborger på denne måde kan fratages retten til de ydelser, hvortil han bidrager gennem den erlagte skat.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Efter de gældende regler er retten til ydelser efter sygesikringsloven betinget af, at man har bopæl her i landet, hvilket som hovedregel kræver, at man er tilmeldt folkeregistret. Hvis man i forbindelse med en udstationering opgiver sin hidtidige bopæl, skal man frameldes folkeregistret. Midlertidige ophold her i landet af under 3 måneders varighed i forbindelse med ferie el.lign. giver ikke ret til at blive tilmeldt folkeregistret, og det vil sige, at udstationerede danske statsborgere, der har opgivet deres bopæl her i landet, ikke opfylder betingelsen for retten til ydelserne efter sygesikringsloven.

Også retten til sygehusydelser er i sygehusloven knyttet til et bopælskriterium, og også her er personernes skatteforhold uden betydning. Hvad angår sygehusbehandling, gælder der dog den særregel, at alle med midlertidigt ophold har ret til akut sygehusbehandling. Det skyldes bl.a., at en akut sygehusindlæggelse er noget mere omfattende og økonomisk tyngende.

Der er efter min opfattelse ikke tilstrækkelig baggrund for at ændre reglerne i sygesikringsloven. For det første er der normalt mulighed for gennem en forsikringsordning at dække udstationeredes udgifter til lægehjælp m.v. under ophold her i landet, og for det andet vil en ændring af reglerne betyde, at der vil opstå en række nye problemer med hensyn til afgrænsningen af den personkreds, der i givet fald skulle have ret til sygesikringsydelser. For det tredje vil jeg påpege, at udstationerede som hovedregel får særlige tillæg til dækning af merudgifter i forbindelse med udstationeringen, og dette gælder således også den FN-observatør, som er nævnt i begrundelsen for spørgsmålet.

Estrup (RV):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, men desværre førte det ikke helt så langt, som jeg havde håbet. Jeg vil også gerne med det samme påpege, at jeg synes, der er et misforhold mellem dette, at man dækker akut sygehusophold, men altså ikke dækker akut opståede tandproblemer. De kan dog være fuldt så smertefulde, og de kan også være ganske bekostelige ind imellem.

Men jeg synes, det principielle i dette spørgsmål er, at vi har et regelsammenstød: vi har ét regelsæt i sygesikringsloven, der siger, at medmindre man har fast bopæl her i landet, kan man ikke modtage sygesikringens ydelser, og vi har et andet regelsæt i folkeregisterloven, der siger, at man ikke kan komme ind i et dansk folkeregister, når man har fast bopæl i udlandet og kommer hjem på et besøg, der er kortere end 3 måneder. Disse to regelsæt passer ikke sammen, og derved kan man komme til at sidde mellem to stole, og det er altså sket for den pågældende FN-observatør i det nævnte tilfælde.

Så vidt jeg kan se, skulle der ikke være noget stort problem – men det kræver selvfølgelig en lovændring – i at få reglerne har-

[Estrup]

moniseret, således at man, hvis folkeregistret er adgangsbilletten til sygesikringen, på begæring kan blive optaget i folkeregistret under midlertidige ophold i Danmark, hvis man selv ønsker det, og hvis man vel at mærke betaler skat til den danske stat, fordi man ikke er skattepligtig noget andet sted.

Det, der jo er det springende punkt, er netop dette regelsammenstød. Jeg kan ikke blive forarget over, at en dansk statsborger under et midlertidigt ophold i et fremmed land fastholdes på sin skattepligt her, når han ikke kommer til at svare skat til det fremmede land, men jeg kan forarges over, at han ingenting får for sin skat. At vi ikke kan yde ham skole, sygehus og sygesikring i det daglige, mens han er ude i det fremmede, er en naturlig ting, men at vi burde gøre det i de tidsrum, hvor han og hans familie er hjemme i Danmark på ferie, burde der ikke være nogen tvivl om.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Her står vi over for en sag, hvor man umiddelbart kunne sige, at det ville være rart, hvis vi kunne lave det anderledes, og vi har i ministeriet set på, om det var muligt at imødekomme sådanne ønsker, men gør man det, opstår der nogle administrative problemer, som langt overstiger de problemer, man vil løse, og som man vel må sige er minimeret i og med, at et menneske, der er midlertidigt hjemme under en udstationering, har mulighed for akut hospitalsbehandling, fordi det kan være så dyrt. Alle andre problemer, som måtte opstå i den periode, hvor vedkommende er hjemme på ferie el.lign., kan dækkes enten af en forsikringsordning, som firmaet eller den, der udstationerer vedkommende, kan klare for vedkommende, eller af den godtgørelse, som også denne FN-observatør får. De vil kunne dække sådanne omkostninger, når vedkommende eller vedkommendes familie er i landet. Som sagt er de administrative problemer ved at lave noget, der måske umiddelbart kunne se mere hensigtsmæssigt ud, så store – bl.a. spørgsmålet om, hvordan man skal afgrænse, hvilken kreds der så skal have disse ydelser – at vi måske skaber noget, som er meget mere kringlet end det, vi i virkeligheden gerne vil opnå, nemlig en klarhed på området. Vi har prøvet at se, om det kan lade sig gøre, men

er altså vejet tilbage for det, fordi det administrativt ser temmelig besværligt ud, også for kommunerne.

Estrup (RV):

Jeg forstår ministerens problemer med at få administrationen til at virke i sådanne tilfælde og erkender, at vi også bør tage hensyn til den. Jeg synes på den anden side, at der tilbagestår det principielt væsentlige problem, at man altså har fuldt skattepligtige personer, som ingenting kan få ud af deres fulde skattepligt. Derfor synes jeg, man bør gøre en ekstra indsats i sådanne tilfælde for at løse de administrative problemer, sådan at vi får et regelsæt, som svarer til det, vi synes er rimeligt.

Men jeg vil minde ministeren om, at hun, så vidt jeg husker, ved sin tiltrædelse skrev ud til amter og kommuner og spurgte, hvilke problemer de havde på grund af sammenstød mellem forskellige regler, fordi man var indstillet på at prøve på at løse sådanne regelsammenstød. Jeg synes, at her har vi præsenteret ministeren for et nyt sammenstød af regler, og ligesom man altså var indstillet på at give borgmestre, amtsborgmestre og andre mulighed for at få løst deres problemer, ville jeg sætte pris på, om ministeren ville gå videre med denne sag og altså både hjælpe den FN-observatør, der her er i klemme, og folketinget med at få klaret dette regelsammenstød.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skal for det første sige, at den pågældende altså er hjulpet i og med, at vedkommende har fået et beløb, som netop skulle dække de udgifter, vi taler om her. Jeg er enig i, at det altid er rart med en regelsanering, men hvis regelsaneringen og hensynet til det enkelte menneske betyder, at vi roder os ud i en forfærdelig masse kringlerier på det administrative område over for en hel række andre grupper, kan forenklingen nu hurtigt blive til at overse. Efter at have set på dette problem ud fra de samme betragtninger, som hr. Estrup kommer med, er jeg altså vejet tilbage for at gøre noget ved det, fordi den eller disse enkelte personer, det kan komme til at dreje sig om, har mulighed for at få løst deres problem gennem udstationeringstillæg, og fordi vi ellers ville påføre sy-

[Indenrigsministeren]

stemet nogle administrative kringlerier, som vist ikke er hensigtsmæssige. Det skal selvfølgelig ikke forhindre, at vi på et eller andet tidspunkt ser på, om det overhovedet kan lade sig gøre, men for nærværende må jeg altså sige, at vi er vejet tilbage for det, fordi det bliver endnu mere indviklet, end det er nu.

Estrup (RV):

Blot en ganske kort afsluttende bemærkning. Ministeren påpegede flere gange, at den pågældende skulle have fået en ydelse, der skulle dække de udgifter, der måtte være forbundet med lægebehandling uden for Danmark. Det, der er tale om, er ikke en ydelse fra den danske stat; der er ikke i det pågældende tilfælde ydet noget som helst fra den danske stat. Der er derimod ydet et udstationeringstillæg fra FN, og jeg er ikke sikker på, at det på nogen som helst led kan dække de ting, der vedrører både udstationeringen som sådan og lægeydelser. I hvert fald må man sige, at det ikke kan erstatte den kvalitet, som vi selv regner med at vores sygehusvæsen har.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Som hr. Estrup måske ved, har skatteministerens svaret på netop dette spørgsmål og oplyst, at det særlige tillæg, som den udstationerede officer i dette tilfælde har modtaget fra FN til dækning af udgifter i forbindelse med hans udstationering, er et beløb på 1.100 dollars pr. måned, som er skattefrit, så jeg synes, det har en forholdsvis rimelig størrelse. Det beløb ydes altså som kompensati-on for merudgifter i forbindelse med udstationering og til at imødegå bl.a. det problem, som er nævnt her.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 372

2) Til *boligministeren* af:

Albrechtsen (VS):

»Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at en ny byggekriser, der vil kaste yderligere 10.000 ud i arbejdsløshed, er på vej?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge Aktuelt den 28. november 1984 har Håndværksrådet i en rapport over udsigterne for byggeriet oplyst, at beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren, herunder de virksomheder, som er afhængige af byggesektoren, vil falde med 10.000 arbejdspladser fra 1984 til 1985.

Årsagerne er stigende byggerenter og stigende udgifter til byggematerialer og byggegrunde, oplyses det. Dette bevirker et fald i parcelhusbyggeriet. En anden hovedårsag er bortfaldet af energitilskud pr. 1. januar 1985.

Regeringens plan om, at udviklingen i det private byggeri skulle kunne opveje de senere års nedskæringer i den almennyttige byggekvota, er slået helt fejl.

Udsigten til øget arbejdsløshed i fag, der i forvejen er særdeles hårdt ramt af arbejdsløsheden, er simpelt hen ikke acceptabel, især ikke når det tages i betragtning, at der er et skrigende behov for byfornyelse, nyt almennyttigt byggeri og flere ungdomsboliger. Det virker i den sammenhæng helt barokt, når regeringen endog peger på byggefagene som et område, de arbejdsløse skal omskoles til.

Den eneste måde, hvorpå den forventede udvikling i byggekrisen kan hindres, er en hurtig forhøjelse af kvoterne for almennyttigt byggeri og ungdomsboliger samt en øget ramme for byfornyelsen og også energibesparende foranstaltninger.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne først sige til spørgeren, at jeg ikke deler Håndværksrådets og spørgerens pessimisme med hensyn til byggeaktiviteten i de kommende år. Jeg tror, man roligt kan slå fast, at der ikke er en ny byggekriser på vej. Igennem store dele af 1983 og i begyndelsen af 1984 har vi oplevet en kraftig vækst i det private byggeri. Antallet af påbegyndelser lå faktisk i perioder fra 50 til 100 pct. højere end året før. Det, vi oplever nu – og det er altså det, nogle kalder kriser – er, at væksten er standset, og at antallet af påbegyndelser muligvis er fladet ud på et lidt lavere niveau, end da begyndelserne var på deres højeste. Men det, man skal lægge mærke til, er, at det er på et væsentlig højere niveau end i kriserene 1981 og 1982.

Jeg kan selvfølgelig ikke afvise, at den muligvis svage reduktion skyldes, at der er sket stigning i kapitalmarkedsrenten, men jeg

[Boligministeren]

tror, at den primært skyldes, at vi i boligministeriet på grund af den høje aktivitetsstigning i det foregående år har spredt tilsagnsgivningen for støttet byggeri ud over hele året, og det betyder, at der her til vinter bliver igangsat mere støttet byggeri end normalt, og det er selvfølgelig til glæde for beskæftigelsen inden for byggesektoren i de kommende vinter- og forårsmåneder.

Jeg tror også, man kan slå fast, at det internationale rentefald, som der er udsigt til, selvfølgelig også vil slå igennem herhjemme og på den måde virke stimulerende både for nybyggeriet og i reparations- og vedligeholdelsessektoren.

Albrechtsen (VS):

Det er rent utroligt at høre på den strudsepolitik, som ministeren her fremlægger. Problemerne tårner sig op inden for byggesektoren, men ministeren gør ligesom strudsene: putter hovedet ned i buskene og nægter at se problemerne i øjnene.

Men går man til selve svarets konkrete indhold, må man altså konstatere, at svaret i al sin enkelthed er dette, at det rager regeringen en høstblomt, at yderligere 10.000 mennesker i byggesektoren i 1985 bliver kastet ud i arbejdsløshed.

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad han har sin jubeloptimisme i – i betragtning af de statistikker, der foreligger. Har han andre statistikker? De statistikker, jeg har til rådighed, viser, at f.eks. grundpriserne stiger voldsomt. Den samlede anskaffelsessum for hus og grund er steget ganske voldsomt, især fra tredje kvartal 1984 til fjerde kvartal 1984. Den samlede nettoboligudgift på det private boligmarked er steget langt over 10 pct., snarere omkring 12 pct., inden for det seneste års tid, og jeg fatter ikke, at ministeren kan have grundlag for at stille andre prognoser op end dem, Håndværksrådet er kommet med.

På den baggrund vil jeg også spørge ministeren, om man så ikke faktisk må erkende, at de private løsninger på dette område har spillet fallit. Baggrunden for de store kvotanedskæringer, der skete på det almenyttige byggeri i denne regerings første år, har altså vist sig at være uden dækning, og det burde der tages konsekvenser af nu.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne først sige, at jeg selvfølgelig er glad for hr. Albrechtsens omsorg for det private byggeri, men jeg mener, spørgeren glemmer, at vi i 1985 får det højeste støttede byggeri nogen sinde, nemlig 16.000 enheder. Han glemmer også, at erhvervsbyggeriet ligger væsentligt over tidligere års erhvervsbyggeri, og at det niveau ser ud til at ville fortsætte i 1985. Han glemmer endvidere, at 1985 bliver det tredje år med ekstraordinært høje rammer for byfornyelsen, og det betyder, at vi i 1985 får den stærkeste byfornyelsesaktivitet nogen sinde. Han glemmer desuden, at kommunernes budgetter for 1985 viser en stigning på omkring 14 pct. på bygge- og anlægsområdet, og endelig glemmer han, at byggeeksporten igennem 1984 har været i en meget fin stigning, nemlig på 2 år fra 12 til 18 mia kr., altså en stigning på 50 pct., og også her tegner udsigterne for 1985 sig gode.

På reparations- og vedligeholdelsesområdet har aktiviteten været meget tilfredsstillende i løbet af efteråret, og selv om der selvfølgelig ikke er kommet stigning fra energitilskudsordningen, må jeg sige, at den har været overraskende tilfredsstillende. Jeg tror derfor ikke, at det bortfald, der finder sted af tilskuddene fra 1. januar 1985, vil få nogen betydning, og de udtryk, hr. Albrechtsen kommer med om baggrunden for min vurdering, må i hvert fald stå for hans egen regning.

Albrechtsen (VS):

De må stå dels for min regning, dels på baggrund af de konkrete tal, som foreligger. Ministeren forelægger ikke noget, men henviser f.eks. til en ekstraordinær byfornyelsesindsats, hvor sagen er, at den indsats, der virkelig var brug for, var mindst en fordobling i 1985, mens det, der sker, er, at man kun fastholder den lave aktivitet, der har været i 1984 og 1983. Der sker jo ikke nogen udvidelse af aktiviteten, som ministeren nu påstår. Det ville glæde mig meget, hvis der var en ny oplysning her, men sådan forstod jeg desværre ikke ministeren, og sådan er det grundlæggende med hele ministerens svar.

Men da det, der generer ministeren, er, at en løsning af problemerne kun kan finde sted gennem udvidelser af kvoter og rammer, som i hvert fald i første omgang koster nogle

[Albrechtsen]

offentlige kroner, vil jeg spørge ministeren, om energitilskudsvirkningen med de 6.000–7.000 arbejdspladser, eller hvor meget det nu betyder, ikke kunne give ministeren anledning til endnu en gang at overveje at sikre, at lejernes vedligeholdelsesmidler rent faktisk blev brugt til vedligeholdelse. Det kunne muligvis opveje en hel del af disse tusinder af arbejdspladser, som bortfaldt, hvis man lavede den nyordning i 1985, at lejernes vedligeholdelsespenge skulle bruges til vedligeholdelse. Det kunne muligvis fordoble vedligeholdelsesindsatsen inden for den private udlejningssektor til gavn for både beskæftigelsen, bygningerne og lejerne. Det er da i hvert fald et område, hvor ministeren ikke kan henvise til de offentlige finanser, for det vil jo kunne gøres gratis – disse penge har lejerne betalt.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg er altså nødt til én gang til at slå fast, at der ikke er sket nogen reduktion i de samlede kvoter til støttet byggeri; tværtimod er der reelt fra 1984 til 1985 sket en forhøjelse, dels i kraft af en ændring af finansieringen for kollegiestøtten, dels i kraft af, at vi har forhøjet den samlede kvota fra 15.800 til 16.000. Det vil altså sige, at der reelt er sket en forøgelse på 400 enheder.

Hvad angår spørgsmålet om byfornyelsen, er jeg helt overbevist om, at vi, når vi nu netop kan planlægge væsentlig længere med de høje kvoter, også har en væsentlig større mulighed for at få projekter i gang.

Hvad endelig angår det sidste spørgsmål, hr. Albrechtsen stillede, kan jeg henvise til de bemærkninger, jeg har givet i den betænkning, som blev behandlet i forbindelse med et lovforslag her i salen i går.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 373

3) Til *arbejdsministeren* af:

Jens Otto Madsen (VS):

»Vil ministeren tage initiativ til at åbne Jysk åbent Universitet for dagpengeberettigede arbejdsløse?«

Skriftlig begrundelse

I øjeblikket tolker A-kasserne, efter retningslinjer udstukket af arbejdsdirektoratet for udbetaling af dagpenge under kursusdeltagelse, reglerne således, at en arbejdsløs, der modtager dagpenge, ikke må gå på Jysk åbent Universitet.

Spørgeren finder dette urimeligt, fordi der er tale om fjern-/hjemmestudier plus 5–6 kurser placeret i weekender med starttidspunkt fredag kl. 17. Desuden giver deltagelse i kurser ved Jysk åbent Universitet ikke umiddelbart kompetence.

Spørgeren er bekendt med, at adskillige kursusdeltagere, som er begyndt på et tidspunkt, hvor de var fuldtidsbeskæftigede, senere hen ved arbejdsløshed i et eller andet omfang er tvunget til at forlade Jysk åbent Universitet for ikke at miste dagpengereetten.

Ikke mindst ud fra det aktuelle dagpengeforligs opblødning af dagpengeberettigedes uddannelsesmuligheder må det forekomme oplagt at revidere reglerne for adgang til Jysk åbent Universitet for arbejdsløse.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Først vil jeg gerne gøre opmærksom på, at udgangspunktet i arbejdsløshedsloven er, at der ikke kan udbetales dagpenge til medlemmer, som er under uddannelse. Begrundelsen herfor er, at arbejdsløshedsforsikringen er en forsikring mod arbejdsløshed, dvs. et system, der opretholder indkomst og tilknytning til arbejdsmarkedet, mens arbejdsmulighederne undersøges. Det er derfor også en vigtig betingelse for udbetaling af dagpenge, at medlemmet i ledighedssituationen er til rådighed for arbejdsmarkedet. På denne baggrund må det være klart, at hvis folk vil uddanne sig, må det som udgangspunkt finansieres ad andre kanaler end arbejdsløshedsdagpengene.

På den anden side er det indlysende, at et medlem under ledigheden skal have mulighed for at deltage i forskellige aktiviteter uden at miste retten til dagpenge. Arbejdsdirektøren har derfor fået en bemyndigelse til at fastsætte undtagelser fra reglen om, at der ikke kan udbetales dagpenge under uddannelse. Denne bemyndigelse er bl.a. anvendt til at fritage ikke-kompetencegivende kurser, aftenundervisning m.v. fra indflydelse på dagpengereetten.

Jeg har vedrørende Jysk åbent Universitet kontaktet arbejdsdirektoratet, der oplyser, at

[Arbejdsministeren]

Jysk åbent Universitet i august 1983 rettede henvendelse til direktoratet med henblik på dispensation fra de gældende regler. Arbejdsdirektoratet svarede universitetet, at man ikke fandt, at dagpengeretten kunne bevares under deltagelse i de omhandlede kurser.

Arbejdsdirektoratet lagde bl.a. vægt på, at de bifagsstuderende efter universitetets program blev indskrevet ved Århus universitet eller Ålborg universitetscenter som deltidsstuderende, og at de studerende derfor måtte betragtes som uddannelsessøgende, og at de derfor ikke kunne modtage dagpenge. Direktoratet fandt endvidere ikke, at der var grundlag for at give dispensation fra de gældende regler for så vidt angår årskurserne.

Direktoratet tilføjer, at det i den forbindelse var uden betydning, at der var tale om selvstudium, idet selvstuderende efter praksis sidestilles med normalstuderende og på lige fod med disse er omfattet af gældende regler for udbetaling af dagpenge.

Jeg er enig i dette og vil derfor ikke tage initiativ til at ændre direktoratets praksis.

Jens Otto Madsen (VS):

Jeg synes, det er meget beskæmmende, at arbejdsministeren er så negativ over for dette konkrete eksempel. Det drejer sig jo om – og lad os slå det fast – at fuldtidsbeskæftigede kan gå på Jysk åbent Universitet, men fuldtidsarbejdsløse kan ikke, og det på trods af, at der udelukkende er tale om hjemmestudier og 5–6 kurser lagt i weekenden i løbet af et år – alle sammen kurser, der starter efter fredag kl. 17.

Jeg synes nok, der er tale om en hul holdning hos regeringen, hvis man bare henholder sig til en halvandet år gammel afgørelse i arbejdsdirektoratet, når man nu bryster sig så meget af, at der er sket en opblødning af de arbejdsløses muligheder for at tage uddannelse.

Jeg vil derfor opfordre arbejdsministeren til endnu en gang at overveje, om der ikke var mulighed for i dette konkrete tilfælde, der drejer sig om 20–25 mennesker – har jeg fået oplyst i dag fra Jysk åbent Universitet – som er kommet i klemme, som har meldt sig ind på et tidspunkt, hvor de er fuldtidsbeskæftigede, men senere er blevet enten deltidsarbejdsløse eller fuldtidsarbejdsløse og så ikke kan fuldføre deres kurser. Det er da

ganske urimeligt, når de samtidig står til rådighed for arbejdsmarkedet og kun bruger deres fritid, nemlig weekenderne, til at gå til egentlige kurser, at de så ikke kan deltage.

Jeg vil gerne spørge de radikale, når de nu er til stede her i salen, for de har jo så megen omsorg for de arbejdsløse og deres uddannelses tilbud i øjeblikket, hvordan de ser på denne helt konkrete lille sag, som man kan løse ved, at ministeren siger til arbejdsdirektøren: der må optages en forhandling om dette spørgsmål for at få det løst.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg minder om, at man i spørgetiden ikke må stille spørgsmål til andre end den minister det på dagsordenen opførte spørgsmål er stilet til.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan kun sige, at der i tilfælde, hvor der kan være tvivl om fortolkningen af reglerne, er mulighed for at indbringe sagen for arbejdsdirektoratet, hvis de pågældende ønsker det, og så vil sagen blive behandlet dér.

Jens Otto Madsen (VS):

Vil arbejdsministeren forklare mig logikken i, at man må gå til HD- og merkonomuddannelser om aftenen efter kl. 17.00 og tage kompetencegivende uddannelser som arbejdsløse, når man ikke må gå på Jysk åbent Universitet, som ikke engang giver nogen kompetence umiddelbart, og hvor kurserne kun ligger i weekenden efter kl. 17.00 fredag. Dernæst vil jeg sige til formanden, at det er sådan, at man måske . . .

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg må gøre opmærksom på, at man ikke diskuterer med formanden her i salen.

Jens Otto Madsen (VS):

Nå, o.k.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan sige, at hovedreglen er den, at man efter kl. 17.00 kan deltage i de former for kurser i det antal timer, man ønsker. Når der er grænser for, hvad man kan deltage i af kurser, der rækker ind over weekenden, er det også, fordi der på visse fagområder kan

[Arbejdsministeren]

være et behov for at være til rådighed for arbejdsmarkedet om lørdagen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 374

4) Til *arbejdsministeren* af:

Jens Otto Madsen (VS):

»Vil ministeren tage initiativ til at liberalisere, helst helt afskaffe, de nuværende begrænsninger i de dagpengeberettigede lediges ret til at gå til HF-enkeltfagsundervisning (12 timers reglen)?«

Skriftlig begrundelse

Nu, hvor der ifølge ministeren og forligspartierne bag dagpengeforliget er sket et nybrud i synet på dagpengeberettigedes uddannelsesmuligheder, må det ifølge spørgeren være oplagt at ophæve eller i alt fald indskrænke den restriktive 12 timers regel ved HF-enkeltfagsundervisning.

Reglen om maksimalt 12 timer begrænser i høj grad den arbejdsløses muligheder for hurtigt at få taget det relevante antal fag, som kan sikre hendes adgang til efter- og nyuddannelse og dermed øge hendes erhvervs muligheder.

Spørgeren finder, at HF-undervisningen i dag bør ligestilles med undervisning på 9.-10. klasseniveau, hvor der ingen timebegrænsninger er for understøttelsesberettigede arbejdsløse.

HF-undervisningen kaldes kompetencegivende undervisning, men det at have en hel eller delvis HF-eksamen giver jo lige så lidt som folkeskolens afgangsprøve (FSA) eller folkeskolens udvidede afgangsprøve (FSU) umiddelbart arbejde. En række HF-fag eller en hel HF-eksamen kan imidlertid som bekendt være forudsætningen for adgang til en erhvervsrettet uddannelse, som øger den arbejdsløses jobmuligheder, og det ligger jo i sin forlængelse af regeringens erklærede politik.

Der henvises til en skrivelse fra arbejdsdirektoratet dateret 18. februar 1983 til Vesthimmerlands forberedelseskursus. Det viser, hvor stramt 12 timers reglen tolkes i dag i arbejdsdirektoratet.

Som et yderligere – urimeligt – eksempel kan nævnes, at såfremt et 3-timers HF-fag

(f.eks. fransk eller spansk over 2 år) er tilrettelagt således, at der skiftevis køres med 2 og 4 timer pr. uge og det bevirker, at den dagpengeberettigede arbejdsløse har et ugentligt timetal på henholdsvis 11 og 13 timer, kan dagpengene ifølge arbejdsdirektoratets tolkning ikke opretholdes.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det er korrekt, at der i dag gælder en begrænsning på 12 timer om ugen ved deltagelse i HF-enkeltfagsundervisning med bevarelse af dagpengernet.

Begrundelsen for denne regel er arbejdsløshedsforsikringens karakter af en forsikring mod arbejdsløshed, og jeg skal her henvise til mit svar på det foregående spørgsmål.

Jeg mener, det er vigtigt at holde fast ved, at et medlem skal være til rådighed for arbejdsmarkedet for at kunne få udbetalt dagpenge. Hvis et medlem således vælger at tage en kompetencegivende uddannelse i dagtimerne, må det som udgangspunkt finansieres ad andre kanaler end arbejdsløshedsdagpengene.

Jeg vil i denne forbindelse gøre opmærksom på, at det også betragtes som en kompetencegivende uddannelse, hvis den berettiger til videreuddannelse, f.eks. til optagelse på et universitetsstudium. Jeg synes derfor, det er berettiget at have en timebegrænsning på deltagelse i HF-undervisning, i hvert fald når undervisningen foregår om dagen.

Jeg kan oplyse, at man, da man i sin tid fastsatte timebegrænsningen, bl.a. lagde vægt på, at enkeltfagsundervisningen skulle tilrettelægges således, at den samlede eksamen kunne tages, men at det dog skulle ske over mere end 2 år for at adskille den fra den egentlige 2-årige HF-undervisning, men at det også ville være uheldigt at gå ud fra antallet af fag, som man tidligere har gjort, samt at det fortsat måtte være princippet, at der ikke måtte være mulighed for at konvertere arbejdsløshedsdagpenge til egentlig uddannelsesløn. Man blev herefter enig om at indføre en grænse for antallet af timer, der blev fastlagt til 12 timer pr. uge. Det vil således efter beregning tage mindst 4 år at sammenstykke en hel HF-eksamen.

Jeg skal til sidst gøre opmærksom på, at der ingen timebegrænsninger er, hvis et le-

[Arbejdsministeren]

digt medlem vælger at tage undervisning om aftenen, dvs. efter kl. 17.00.

Jens Otto Madsen (VS):

Jeg synes som sagt, det er forstemmende, at ministeren henholder sig til afgørelser, der ligger langt tilbage, når man nu i de seneste måneder har sagt, at man vil lægge hele politikken på arbejdsmarkedet om med hensyn til arbejdsløses ret til uddannelse. Det er jo nok, fordi der er kroner og øre i dette her, men det er nu småpenge. Det er sådan, at enkeltfags-HF ikke umiddelbart giver adgang til at få et arbejde, så man kan udmærket godt sige, at samfundsudviklingen går i retning af, at både HF, studentereksamen og andre ligestillede eksaminer er almindendende uddannelse og derfor bør ligestilles med folkeskolens 9. og 10. klassestrin, hvor der ingen begrænsning er i dag for de voksne.

Men det er ikke nok, at 12 timer er sat som et tilfældigt tal. Der er altså også nogle klare urimeligheder i selve reglementet i dag. Hvis man har fransk over 2 år, er det tilrettelagt med 3 timer om ugen, men mange kurser bruger tilrettelæggelsen 2 og 4 timer, altså skiftevis; det vil sige, man kan nå et tal, der den ene uge er på 11 timer og den næste uge på 13 timer. A-kassesystemet er imidlertid sådan efter anvisning fra arbejdsdirektoratet, at de siger, det ikke kan lade sig gøre, og derfor kan man reelt kun gå til 9 eller 10 timer.

Endelig kan jeg nævne et andet urimeligt eksempel for arbejdsministeren. Hvis man f.eks. har 12 timer efter kl. 17.00 på hverdagsaftener på et enkeltfagskursus i HF-fag, må man overhovedet ikke samtidig få f.eks. matematikundervisning på 8.-9. klassestrin om dagen. Der sker altså en sammenkobling, selv om det siges, at folkeskoleundervisningen i dagtimerne er uden begrænsninger, sådan at 12 timers reglen hele tiden tolkes så ugunstigt som muligt for de arbejdsløse. Jeg vil appellere til arbejdsministeren om i stedet for at henvise til gamle afgørelser – når man nu er i opbrud med hensyn til de arbejdsløses uddannelsesmuligheder – at overveje dette spørgsmål positivt.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg vil endnu en gang understrege, at det afgørende ved hele vores arbejdsløshedsfor-

sikringssystem er, at man, når man modtager arbejdsløshedsdagpenge, skal være til rådighed for arbejdsmarkedet, og at man får dagpenge som erstatning for den lønindtægt, man går glip af. Det er hovedreglen. Så ville det selvfølgelig være meget nemmere, og vi ville kunne komme uden om alle de diskussioner, hvis vi sagde, at der overhovedet ikke var nogen som helst undtagelser fra denne hovedregel.

Det er da klart, at når man fastsætter regler, som siger, at de ledige må have aktiviteter af et vist omfang, f.eks. 12 timers undervisning, kan man spørge: ja men er det så rimeligt, at folk måske kun kan udnytte det i 9-10 timer? Man kunne sætte en grænse på 15 timer, men så ville der måske være nogle, der kun kunne udnytte det i 12-13 timer, og så ville det også være urimeligt. Man får alle disse afgrænsningsvanskeligheder, hvis man ikke vil tage skridtet fuldt ud og sige, at arbejdsløshedsdagpenge bare skal være en form for borgerløn, og så kan folk gøre, hvad de vil, men det mener regeringen nu ikke er rigtigt.

At regeringen så for at hjælpe de langtidsledige i en anden sammenhæng har sagt, at man efter første arbejdstilbud kan uddanne sig i op til 1½ år, er en nydannelse, et forsøg på at gøre noget specielt for de langtidsledige, men det betyder ikke, at regeringen på andre områder fraviger princippet om, at når man modtager dagpenge, skal man også være til rådighed for arbejdsmarkedet – med enkelte undtagelser.

Jens Otto Madsen (VS):

Jeg vil gøre arbejdsministeren opmærksom på, at alle de arbejdsløse, der i dag får dagpenge, og som går til enkeltfagsundervisning, står til rådighed for arbejdsmarkedet. Der er altså ikke noget med, at de kan modtage undervisning uden samtidig at risikere at blive kaldt ud på arbejde, hvis der er brug for dem og der ikke er andre ledige inden for fagområdet. Det må vi slå fast.

Dernæst vil jeg sige, at der er undersøgelser, der viser, at man på et langt tidligere tidspunkt end efter 3-4 års arbejdsløshed burde give de arbejdsløse uddannelse for at sikre dem bedre erhvervs muligheder. Det er rapporter udarbejdet af Århus Handelsskole og Teknologisk Institut her i København. De

[Jens Otto Madsen]

er godt nok ikke udleveret til medlemmerne af arbejdsmarkedsudvalget på et relevant tidspunkt, så vi kunne have inddraget dem i debatten, før regeringen bebudede sit dagpengeindgreb eller det, man kalder dagpengereformen.

Meget taler altså for, at vi på et langt tidligere tidspunkt bør hjælpe de arbejdsløse med hensyn til uddannelse, for at de kan vedligeholde deres kvalifikationer og bevare deres selvtillid.

Men jeg kan ud fra svarene på disse to spørgsmål konkludere – og ministeren må modsige mig, hvis det er forkert opfattet – at nok bryster man sig meget af, at man vil gøre en ekstrainsats for de arbejdsløse via uddannelse, for at de kan få bedre beskæftigelsesmuligheder, men når det kommer til konkrete sager her og nu, er man låst fast i gammel praksis og ønsker ikke at røre ved det, og det synes jeg på fin vis afslører hulheden i det uddannelsesstilbud, som man også vil give de mere langvarigt arbejdsløse. Hvad er det f.eks. for uddannelser, man ønsker at give de ufaglærte kvinder, som jo ikke kan tage en kompetencegivende uddannelse, som giver dem reelle muligheder for at få et jobtilbud?

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Med respekt for folketingets formand må jeg nok sige, at jeg ikke er i stand til at svare på spørgsmålet om, hvilke uddannelsesstilbud man vil give ufaglærte kvinder. Jeg vil kun sige, at vi mener i regeringen, det er vigtigt at give arbejdsløse uddannelsesstilbud; ellers havde vi ikke lavet den ordning, som vi nu foreslår gennemført.

På den ene side har vi et arbejdsløshedsforsikringssystem, som er en forsikring mod arbejdsløshed, og så har vi Statens Uddannelsesstøtte, men vi mener ikke, der er mulighed for, at alle, som modtager arbejdsløshedsdagpenge, frit kan vælge, om de vil uddanne sig til det ene eller det andet eller det tredje, og stadig væk oppebære dagpenge, mens de uddanner sig. Det mener vi faktisk ikke er det, der er meningen med arbejdsløshedsforsikringen; det er ikke derfor, arbejdsmarkedets parter også bidrager til den.

Jens Otto Madsen (VS):

Nu får arbejdsministerens svar en drejning igen. Jeg har ikke sagt, at arbejdsløse gene-

relt skulle have ret til uddannelse af enhver art; det lovforslag stiller VS senere, men det er ikke det, der er til debat i dag. Her er to konkrete eksempler, som kunne betyde noget for mange arbejdsløse, men ministeren afviser blankt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 377

5) Til *miljøministeren* af:

Tommy Dinesen (SF):

»Hvorledes har ministeren tænkt sig at sikre fugle- og dyrelivet i danske farvande, herunder også i områder, som ikke er underlagt Ramsarkonventionen, mod katastrofer forårsaget af skibe, der medfører olie-, kemikalie- eller giftlaster el.lign.?«

Tommy Dinesen (SF):

Baggrunden for dette spørgsmål er selvfølgelig den forureningskatastrofe, som et marokkansk skib lige har afstedkommet. Det gik fra Fredericia og grundstødte ved Fyns Hoved, og der var mindst 4.000 vadefugle, som måtte aflives på grund af olieforurening. Ifølge nogle vildtbiologer ville en lidt større katastrofe betyde, at man udryddede hele fuglearter fra Norge, Finland og Sverige, og jeg spørger derfor ministeren, om han har tænkt sig at arbejde for, at der bliver lods tvang i danske farvande.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Som spørgeren, hr. Tommy Dinesen, sikkert allerede ved, er de danske farvande meget stærkt trafikerede. Hvert år sejler ca. 100.000 skibe i transitfart igennem, og med så stor en trafik er der risiko for uheld og hermed også risiko for forurening af havet. Denne risiko for forurening kan man begrænse ved forebyggelse og afhjælpning.

Forebyggelse kan ske gennem krav til skibenes konstruktion og til afviklingen af sejladsen. Det vil her være afgørende, hvad vi internationalt kan blive enige om. Folkeretten sætter jo snævre grænser for de skridt, der ensidigt kan tages fra dansk side for at beskytte de på én gang stærkt trafikerede og sårbare danske farvande. Internationalt har der da også gennem de seneste 10 år været

[Miljøministeren]

tale om en stigende erkendelse af problemerne.

Jeg kan f.eks. nævne, at IMO, den internationale skibsfartsorganisation, anbefaler, at tankskibe skal følge de sejladsanvisninger, som gælder ved passage af danske farvande, bl.a. ved anvendelse af særlige sejlruiter, trafikseparering og meldesystemer.

Endvidere fastsætter MARPOL-konventionen krav til tankskibes indretning og drift. Det er regler som disse, den danske havmiljølovgivning bl.a. bygger på. Uanset hvor godt man sikrer sig mod uheld via internationale og nationale regler, kan uheld ikke helt undgås. Det er for disse tilfælde, vi har opbygget det statslige olie- og kemikalieberedskab, som skal kunne træde til hurtigst muligt for at sikre, at omfanget af en eventuel forurening begrænses.

Regeringen er fortsat opmærksom på, at både forebyggelsessiden og afhjælpningssiden løbende styrkes.

Min taletid er udløbet, men jeg skal gå videre med svaret, hvis spørgeren ønsker yderligere uddybning.

Tommy Dinesen (SF):

Det er da rigtigt, når ministeren siger, at man kan stille krav til skibenes konstruktion, men der findes jo adskillige skibe, der er over 30 år gamle, og det tager nogen tid, inden de bliver udskiftet. Samtidig ved man også, at der sejler en masse skibe under bekvemmelighedsflag, hvor man ikke har nogen som helst kontrol med, hvilken uddannelse navigatørerne eller andre om bord har, og da de rederier, der sejler under bekvemmelighedsflag, i reglen er dem, der vil spare mest, vil de heller ikke tage lods om bord.

Jeg fik et svar fra industriministeren i går, som jeg har spurgt om næsten det samme, nemlig om man vil indføre lodsvang på skibe, der fører olielaster, kemikalielaster, giftflaster el.lign. gennem danske farvande.

Industriministeren svarer, at ved traktaten af 14. marts 1857 om sund- og bælttoldens afskaffelse forpligtede Danmark sig til ikke at indføre lodsvang ved passage af sund og bælte, men jeg må nok sige, at siden 1857 er der sket meget på dette område. Samtidig har Danmark underskrevet nogle internationale konventioner, bl.a. en, der hedder Ramsarkonventionen, og den omtaler 25 områder –

hvoraf en meget stor del ligger her i nærheden – som skal beskyttes ifølge det, vi har underskrevet.

Derfor vil jeg godt igen spørge miljøministeren, om han vil arbejde for, at der bliver lodsvang eller -pligt i danske farvande, for jeg tror heller ikke på, at man kan undgå alle ulykker, men jeg tror på, at lodsvang i hvert fald er en af de ting, man kan indføre, som kan forhindre mange af ulykkerne.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg skylder spørgeren at uddybe mit svar fra før, og det var i spørgsmålet om, hvad vi gør på forebyggelses- og afhjælpningssiden.

Her kan jeg sige, at vi i ministeriet i øjeblikket har under overvejelse, hvordan vi sikrer en bedre kontrol med overholdelse af gældende regler, og en af de ting, vi overvejer, er simpelt hen flyverovervågning. Det er forbundet med betydelige investerings- og driftsudgifter at gå den vej. Jeg har derfor bedt miljøstyrelsen om at vurdere, hvorvidt det anses for muligt for nærværende at afholde sådanne udgifter, og når miljøstyrelsens vurdering foreligger, vil jeg straks tilstille miljø- og planlægningsudvalget den.

Så stiller spørgeren det spørgsmål, om jeg vil indføre lodsvang. Det er korrekt som anført af spørgeren, at det område hører under industriministeren, og det er korrekt, som industriministeren har svaret – og spørgeren citeret – at man fra dansk side har indgået en traktat i 1857 om sund- og bælttoldens afskaffelse, der forpligter os til ikke at indføre lodsvang. Konventionen er fortsat folkeretligt bindende for Danmark, men Danmark har imidlertid gennem FNs søfartsorganisation, IMO, den internationale maritime organisation, i 1975 fået vedtaget en rekommandation om anvendelsen af lods i skibe med en dybgang på 13 m og derover ved passage gennem indsejlingerne til Østersøen samt i 1979 en rekommandation om anvendelse af lods i lastede tankskibe med en dybgang på 7 m og derover samt i alle lastede kemikalie- og gastankskibe ved passage af Sundet. Der er altså rettet noget op på problemet.

Erfaringerne viser, at disse rekommandationer stort set følges af de pågældende skibe. Industriministeren har også oplyst, at Danmark i IMO netop har stillet forslag om, at den ved rekommandation af 1975 indførte

[Miljøministeren]

meldtjeneste samt den i 1979 vedtagne lodsrekommendation i Sundet udvides til også at omfatte skibe, som transporterer væsentlige mængder af radioaktive stoffer.

Tommy Dinesen (SF):

Ja men selv om man bruger flyverovervågning og mange andre ting, sejler skibene jo også om aftenen. Så kan man selvfølgelig bruge radar, men det hjælper ikke ret meget. Derfor giver jeg ikke meget for den løsning.

Jeg er overbevist om – for man har set det andre steder i verden – at vi får nogle ulykker, der er større. Så kan man godt fra industriministerens og miljøministerens side sige, at alle skibe med en dybgang på 7 og 13 m skal tage lods med ifølge reglerne, men de tal siger jo ikke noget om farligheden. Et lille skib kan godt være farligere end et større. Det afhænger af lasten, og det afhænger af, hvor det går på grund. Det afhænger af hundreder af ting. Et lille skib kan godt sejle ind i et stort olietankskib, og så har vi en mammutkatastrofe. Så kan vi i hvert fald ikke nøjes med at have et par skibe liggende for at hjælpe med at tage noget olie op. Det hjælper ikke noget, for Danmark er et af de mest sårbare områder, der findes.

Når jeg spørger miljøministeren, om han vil arbejde for at få indført lodstvang, er det også på baggrund af, at der er 3-4 ministre indblandet i denne sag. Men det vil ministeren, så vidt jeg kan se, ikke arbejde meget for, og så må vi fra SF prøve på at lave et beslutningsforslag på området.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg gjorde spørgeren opmærksom på, for det første at Danmark er retligt forpligtet af aftalen fra 1857, for det andet at Danmark allerede er langt fremme med hensyn til at få lods ind på visse specielle områder. Men det er rigtigt, at det alene ikke løser problemerne.

Derudover er det så, vi har opbygget vores beredskabssystem så stærkt som muligt og for øvrigt i en sådan grad, at det nok må siges at være førende i verden.

Det foreliggende tilfælde var særdeles beklageligt, og det fører mig da også til at præcisere, hvem det er, der skal rapportere. Jeg må sige, at det er kaptajnen på skibet, og at det er platformens leder, hvis det er et olie-

tårn, der skal rapportere, når der sker udslip. Desuden skal de omgående rapportere og indberette ved kollision, ved grundstødning og ved anden form for havari, og endelig skal de for det tredje indberette, hvis det overhovedet opdages, at der er noget galt på havet. Så er det, at vores beredskab skal sættes ind så hurtigt som muligt, og her vil jeg godt sige, at vi egentlig er taknemlige for, at vi er så langt fremme i Danmark, som tilfældet er. Men det forudsætter, at man får denne melding, og her har vi et af de problemer, som vi undersøger i øjeblikket i forbindelse med den seneste meget uheldige ulykke.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 386

6) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Vil ministeren sikre, at der også i 1985 afsættes et beløb på 10 mill. kr. til etablering af cykelruter?«

Skriftlig begrundelse

Fire kommuner er allerede godt i gang med et forsøg med cykelruter. Det gælder Herning, Odense, Helsingør og Århus. Uden at man skal foruddiskontere resultatet, er der næppe tvivl om, at det vil øge trafiksikkerheden ganske væsentligt, da $\frac{3}{4}$ af alle cykeluheld sker i byerne. Under alle omstændigheder virker det rystende, at Leon Østergård fra Rådet for Større Færdselssikkerhed i mandagsudgaven af Berlingske Tidende kunne meddele, at der er tale om langt flere cyklistuheld end dem, der registreres. En gruppe forskere i Århus har således konstateret en stigning på mellem 200 og 300 pct. i antallet af cyklistuheld i Århus i en 9 års periode.

Der kan formentlig sættes ind på flere fronter, men der er næppe megen tvivl om, at adskillelsen af cykeltrafikken og den tunge trafik er en særdeles effektiv metode. Det vil derfor være af stor værdi, hvis der også i 1985 afsættes penge til, at forsøget med cykelruter kan udvides.

Eksemplerne fra 1984 har vist, at der i en række kommuner er stor interesse, og at der også er vilje til at yde penge til cykelruter. Det har således i praksis vist sig, at de fire

[Anne Grete Holmsgård]

kommuner, der allerede er i gang, har afsat beløb af samme størrelse som dem, staten har ydet.

Det må imidlertid samtidig frygtes, at kommunerne ikke går i gang med disse projekter, hvis de ikke får en hjælpende økonomisk hånd fra staten.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Må jeg først klart erklære, at jeg er en meget stor tilhænger af adskillelse af den såkaldt hårde og den såkaldt svage trafik, og regeringens bestræbelser i så henseende taler sit klare sprog herom.

Som følge af en rapport fra 1981 blev der i ministeriet for offentlige arbejder i 1983 projekteret og i år igangsat cykelruteprojekter i fire byer, nemlig Odense, Århus, Herning og Helsingør. Disse projekter, som altså nu er under udførelse, og som ventes afsluttet til næste år, må have en vis løbetid, idet det netop er forsøgsprojekter, der skal give os og især kommunerne og amterne erfaringer med henblik på, hvordan sådan noget bedst udformes.

Jeg skal så gøre opmærksom på, at det er helt ekstraordinært, at staten har involveret sig med bidrag, nemlig 50 pct., i disse fire byer. Det er i overensstemmelse med en anbefaling i den tidligere nævnte rapport – jeg henviser til siderne 318 og 319 i den – men den samme rapport viser også, at der er enighed mellem de statslige og de kommunale repræsentanter i udvalget om, at man ikke bør gå længere. Der skal ikke være tvivl om, at cykelstianlæggelse, herunder cykelruter, er en kommunal og amtskommunal opgave, og man skal passe på ikke at, skal vi sige forflygtigt ansvaret for denne opgave ved statslige tilskudsordninger.

Det er derfor min opfattelse, at vi ikke indtil videre fra statens side skal gå videre, men at der skal drages erfaringer, så snart de under anlæggelse værende projekter er færdige, og derefter må det blive kommunernes og amtskommunernes opgave at tage stilling til en fortsættelse af dette udmærkede program.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg vil først sige tak for svaret. Jeg er nu lidt bekymret over, at ministeren ikke er villig til at føre det forsøg videre, som har kørt

i løbet af det sidste år. Jeg har ikke i mit spørgsmål lagt op til, at det udelukkende skal være statsligt finansieret. Jeg er åben over for, at man fortsætter den uformelle finansieringsmåde, der har været anvendt, hvor kommunerne har bidraget med 50 pct. i de fire forsøgsprojekter, der har kørt. Men det fremgår af forsøgsprojektet, at man først indhøster erfaringerne i 1986, og det, jeg frygter, er, at man nu standser noget – ganske vist har man det i fire byer – og ikke udbygger det, så der dermed kommer til at gå meget lang tid, inden man får nogle flere projekter.

Og så vil jeg godt lige til lejligheden læse lidt op af vejdirektoratets egen lille pjece om cykelruter, hvori det skriver:

»Cyklisterne er den gruppe, der har fået mindst ud af den forbedrede trafikikkerhed. Det er i dag 4–6 gange så farligt at køre 1 kilometer på cykel som at køre 1 kilometer i bil.«

Det synes jeg i sig selv er ret bemærkelsesværdigt, og jeg vil derfor godt spørge ministeren, om ikke han er villig til eventuelt at præcisere, at kommunerne skal finansiere 50 pct. af cykelruterne og yde en bevilling allerede i 1985. Det kunne f.eks. være en overflyttet bevilling fra cykelstier til cykelruter, fordi det netop er i bytrafikken, de allerstørste problemer med trafikuheld er.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Spørgeren tager fejl, når hun to gange taler om et forsøg, som har kørt. Der kører ikke noget forsøg endnu. De pågældende fire byer har sådanne projekter under anlæggelse, og erfaringer vil først kunne indhøstes fra engang i løbet af 1985, lidt forskelligt i de fire byer.

Det kan meget vel vise sig, at opgaven er grebet forkert an. Det er derfor, den har eksperimentets karakter. Vi skal i disse mellemstore og store byer indhente nogle erfaringer, og hvis disse erfaringer belærer os om, at pengene er givet forkert ud eller kan gives bedre ud på en anden måde, ville det da være dumt at pumpe flere penge i noget, som vi netop har lagt penge i at lære os ikke var rigtigt.

Der skal gøres opmærksom på igen, at statsstøtten er ekstraordinær og kun at be-

[Ministeren for offentlige arbejder]

tragte som en fødselshjælp, for at kommunerne selv skal føle sig animeret til at komme i gang med disse opgaver, som det helt klart påhviler kommunerne at udføre.

Jeg kan heller ikke anbefale, at man overflytter penge fra cykelstier, som er meget påkrævede, og som udføres på en sådan måde, at vi ved, de er gavnlige, til yderligere eksperimenter, når vi har disse fire udmærkede projekter i gang i øjeblikket.

Endelig skal jeg erklære mig uenig i baggrunden for det nævnte citat; det har jeg allerede gjort tidligere.

Vejdirektoratet har ikke den ringeste videnskabelige baggrund for at kunne udtale sig på denne summariske måde om farligheden ved den ene og den anden form for trafik. Jeg kan ikke her i spørgetiden nå at redegøre nærmere for dette, men skal gerne gøre det som svar på et skriftligt spørgsmål.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu er det ikke kun vejdirektoratet, der taler om, at det er farligt at køre på cykel. Det siger Rådet for Større Færdselssikkerhed jo også, og det er nævnt i begrundelsen for spørgsmålet.

Der er noget, jeg synes er modstridende i det, ministeren siger, og det er, at på den ene side har ministeren ikke noget imod, at kommunerne går i gang med at bygge cykelruter, også nu med det samme, de skal bare betale det selv. På den anden side siger ministeren, at nu skal vi vente og se på erfaringerne. Det hænger ikke sammen. Det hænger kun sammen på den måde, at det med erfaringerne er et middel til at undgå statslig involvering, fordi ministeren er bange for, at staten så kommer til at hænge på disse udgifter til tid og evighed.

Det synes jeg er en lidt dårlig argumentation, for det er vel, uanset om ministeren så måske er uenig i den måde, vejdirektoratet lægger det frem på, ret klart, at det specielt er i bytrafikken, der er de store problemer. Det betyder ikke, at man ikke skal bygge cykelstier, men der er jo afsat en bevilling til cykelstier, ja, der er oven i købet overført 30 mill. kr. fra nyanlæggelse af hovedlandeveje, hvilket jeg synes er udmærket, og jeg kan ikke se, der skulle være nogen fare forbundet med, at man siger, at nu har kommunerne vist deres vilje. Vi vil gerne støtte dem i at

blive bedre til at adskille den tunge og den lette trafik i byerne og dermed fortsætte med en bevilling i 1985 på 10 mill. kr., hvor vi så simpelt hen laver en prioritering inden for cykelstiområdet.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg har sandelig ikke benægtet, at det er farligt at køre på cykel. Jeg cykler selv og har gjort det i alle årene, og jeg har udmærket kendskab til disse ting. Der er heller ikke nogen modsætning i mit svar, for jeg har ikke sagt, at kommunerne bare kan gå i gang, men at jeg ikke selv vil betale til det. Selvfølgelig kan kommunerne gå i gang, det er deres suveræne afgørelse, så det kan jeg ikke blande mig i, men mig bekendt er der ingen kommuner, der ønsker at gå i gang, end ikke med 50 pct. af pengene, for de ser erfaringerne fra de fire nu igangværende projekter. Der er altså ikke noget modsigende i at sige, at kommunerne selvfølgelig selv kan bestemme, men at staten ikke vil involvere sig i mere end de fire nu foreliggende projekter.

Så vil jeg lige gøre opmærksom på, at der jo foregår mange andre ting også til beskyttelse af cyklister, først og fremmest selvfølgelig det meget store og i de senere år stærkt opsvulmede cykelstiprogram, men der foregår også andre forsøg, nemlig med miljøpræget gennemfart i en række landsbyer, som jeg også stiller store forventninger til skal blive til gavn for cykeltrafikken i mindre byer end dem, der er tale om ved de fire andre projekter.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg kunne kommentere alle de andre ting, der foregår; dem kender jeg godt, og det er udmærket, meget af det, men jeg vil lige sige, at man jo også har erfaringer fra andre lande. Man har erfaringer fra Holland, gode erfaringer, og dem kender ministeren og kommunerne også, ellers er jeg sikker på, at de to arbejdsgrupper, som har arbejdet med disse spørgsmål, gerne vil formidle erfaringerne videre til kommunerne; så jeg kan ikke se, at eventuelt manglende erfaringer skulle være noget problem. Det er det ene.

Det andet er: vil ministeren ikke give mig ret i, at det er ret sjældent, at man inden for anlægsområdet laver etårige forsøg, og at det

[Anne Grete Holmsgård]

faktisk er for lidt, hvis man virkelig vil have nogle erfaringer at bygge videre på, at sige: ét år, basta, bum? Oven i købet har det jo vist sig, at der var så stor interesse, at midlerne er brugt med undtagelse af et par hundrede tusinde, og det skyldes udelukkende, at der har været en meget stor debat om foretagendet i Herning, hvorved proceduren selvfølgelig også har været mere langvarig end sædvanligt.

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg skal gøre det kort, hr. formand.

Jeg har selv været i Holland og kørt på cykelruterne, men også dér er de under udvikling, og man er langt fra færdig. Desuden er traditionerne for cyklisme i Holland temmelig meget anderledes, end de er i Danmark.

Lad mig så sige, at der ikke er tale om nogen begrænsning af projekter til ét år. Der er tale om fire byer, og i disse fire byer må der gå, skal vi som minimum sige et år, efter at ruterne er anlagt, inden man kan se, om man har båret sig rigtigt ad. Vi har ikke så mange penge, at vi bare kan sætte eksperimenter i gang. Vi må bære os en lille smule ansvarsbevidst ad, og jeg skal derfor gerne bekræfte spørgerens opfattelse fra en tidligere runde, gående ud på, at jeg naturligvis er betænkelig ved, at staten skal komme til at hænge på alt for mange udgifter til opgaver, som klart efter folketingets ønske og efter aftaler mellem stat og kommuner er kommunale.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 359

7) Til *justitsministeren* af:

Lissa Mathiasen (S):

»Er ministeren på baggrund af lov om offentlige myndigheders registre § 21, stk. 2, enig i registertilsynets udtalelser i sagen fra Århus, hvor Århus kommunale værkers direktør med forskellige begrundelser har indhentet personoplysninger fra de kommunale personregistre om diverse læserbrevsskribenters identitet m.v.«

Skriftlig begrundelse

Registertilsynet har udtalt, at der bør være en vidtgående frihed til at skrive læserbreve uden nogen efterfølgende kontrol via EDB-registre hos en myndighed. Registertilsynet mener ikke, at det er afgørende, om en læserbrevsskribent er selvstændig forbruger.

I henhold til lov om offentlige myndigheders registre § 21, stk. 2, må videregivelse af oplysninger »kun finde sted til en anden offentlig myndighed, såfremt oplysningerne har væsentlig betydning for vedkommende myndigheds virksomhed eller har væsentlig betydning for en afgørelse, som myndigheden skal træffe.«

Heraf må det kunne udledes, at en offentlig myndighed ikke må kunne trække oplysninger fra offentlige registre, såfremt registrenes oplysninger ikke er af væsentlig betydning for vedkommende myndigheds virksomhed.

I sagen fra Århus kan jeg ikke på et eneste punkt få øje på, hvorledes de personoplysninger, direktøren har indhentet fra kommunale forvaltningsenheders registre, kan være af væsentlig betydning for driften af Århus kommunale værker, endsige for en afgørelse, værkerne skal træffe.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I den sag, der omtales, har registertilsynet fremsat en udtalelse, som går ud på, at læserbrevsskribenter ikke bør udsættes for en efterfølgende offentlig kontrol gennem vedkommende offentlige myndigheds EDB-registre.

Jeg vil gerne fremhæve, at også efter min opfattelse er friheden for den enkelte til at ytre sig om offentlige anliggender, uden at den pågældende af den grund bliver udsat for ubehageligheder, noget væsentligt, og den mener jeg man må værne om, således som registertilsynet altså også her har gjort det.

Man har også fra tilsynets side over for Århus kommune klart taget afstand fra anvendelsen af de offentlige registre, som det er sket i dette tilfælde, og fastslået, at registrene ikke i fremtiden bør benyttes på den måde, det er sket i den foreliggende sag.

Når fru Lissa Mathiasen henviser til § 21, stk. 2, i lov om offentlige myndigheders registre om videregivelse af oplysninger fra én myndighed til en anden, synes jeg bare, jeg vil sige til fru Lissa Mathiasen, at der i sagen

[Justitsministeren]

var tale om, at Århus kommunale værker, der er en kommunal institution, indhentede de pågældende oplysninger fra kommunens egen del af det fælleskommunale register. Der har således ikke her været tale om, at de pågældende oplysninger blev videregivet fra én offentlig myndighed til en anden.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt starte med at takke ministeren for svaret og samtidig også give udtryk for, at jeg er glad for tilkendegivelsen om, at registre ikke bør bruges i denne sammenhæng. Men jeg mener samtidig, vi her må sige: der er altså et hul i loven i og med, at det har været muligt at bruge dem, og jeg kunne da godt tænke mig at stille ministeren et spørgsmål.

Hvis man kigger på bemærkningerne til loven om offentlige registre, vil man se, at der står, at loven skal sikre, at det offentliges oprettelse og brug af registre med personoplysninger sker på en sådan måde, at den enkeltes retsbeskyttelse og integritet ikke krænkes, og at der, forinden et register oprettes, skal indhentes en udtalelse fra registertilsynet, der bl.a. kan udtale sig om, hvorvidt der til et register bør fastsættes yderligere bestemmelser til beskyttelse af den registrerede.

Er ministeren ikke på den baggrund enig med mig i, at det havde været rigtigt, om man fra registertilsynets side havde givet Århus kommune en vejledning i, hvordan et sådant register måtte bruges, således at en sag som denne ikke var opstået?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Nej, jeg synes ikke, der er noget hul i loven. Jeg synes egentlig, det er ret klart, at det, jeg har nævnt her, simpelt hen er en overtrædelse af bestemmelserne, og at den pågældende myndighed bør vide dette. Jeg synes altså ikke, man kan sige, at dette viser, at der er et hul i loven. Der er sket noget forkert, det er blevet påtalt, og det synes jeg egentlig er det afgørende.

Lissa Mathiasen (S):

Så vil jeg da gerne bede ministeren om at klargøre det lidt, for ifølge registertilsynets svar siges det klart, at det skete ikke er i strid med registerlovens ånd, at det altså ikke er i strid med registerlovens paragraffer, men at

man ikke mener, det er hensigtsmæssigt. Når ministeren samtidig siger, at dette ikke burde være forekommet, må det være, fordi der er et hul i loven.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 360

8) Til *justitsministeren* af:

Lissa Mathiasen (S):

»Er ministeren enig i, at den måde, direktøren for Århus kommunale værker har trukket oplysninger på i kommunens personregister i forbindelse med kritiske læserbreve, vil kunne medvirke til at begrænse ytringsfriheden?«

Skriftlig begrundelse

Det må nødvendigvis være sådan, at enhver borger trygt kan rette henvendelse til en offentlig myndighed eller deltage i den offentlige debat uden at skulle frygte, at forvaltningens indhenter oplysninger om vedkommende fra diverse registre, og enhver borger må trygt kunne afgive oplysninger til en offentlig myndighed uden at skulle frygte, at oplysningerne anvendes i en anden sammenhæng end tænkt ved oplysningernes afgivelse.

Såfremt en offentlig myndighed, offentlig forvaltning eller anden offentlig virksomhed i forbindelse med læserbreve, kritiske udtalelser eller personlige henvendelser kan indhente personoplysninger fra diverse registre, vil det afholde mange fra at udtale sig og derved medvirke til at begrænse ytringsfriheden.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg har allerede givet udtryk for, at jeg finder det meget væsentligt, at man i den offentlige debat kan sige, hvad man ønsker, inden for de grænser, som den almindelige lovgivning nu sætter, og at det er noget, vi skal bevare i samfundet, hvorfor det er kritisk, hvis en offentlig myndighed handler sådan, at der kan opstå mistanke om, at myndigheden med et eller andet formål søger at kontrollere personer, der er fremkommet med kritiske ytringer i den offentlige debat. Det mener jeg gælder, hvad enten det er offentlige registre eller myndigheder på anden

[Justitsministeren]

måde, der søger at kontrollere dem, der er fremkommet med de pågældende ytringer; så når fru Lissa Mathiasen spørger, om jeg er enig i, at den måde, direktøren for Århus kommunale værker har trukket oplysninger på i kommunens personregister, vil kunne medvirke til at begrænse ytringsfriheden, må jeg egentlig sige ja dertil. Det er ikke en fremgangsmåde, som bør eller kan anvendes. Hvis noget sådant foregår, mener jeg ikke, at vi har den ytringsfrihed, som fru Lissa Mathiasen og jeg ønsker vi skal have.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil takke ministeren og endda sige, at jeg er glad for det svar, jeg her har fået. Nu ved vi jo, at der i løbet af meget kort tid vil fremkomme en redegørelse om hele registerlovgivningen, og jeg vil i den forbindelse godt spørge, om dette er et område, som ministeren vil have med i sin redegørelse.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, det regner jeg med. Det er rigtigt, at der kommer en redegørelse, den kommer i næste uge, og så får vi jo lejlighed til at debattere den, men jeg mener, at det er noget meget væsentligt, at de, der har registre, har et meget stort ansvar for, at disse registre ikke bliver misbrugt, men tværtimod bliver anvendt udelukkende med det formål, der er meningen med registrene. Det vil jeg komme ind på i min redegørelse, og det tror jeg også vi vil komme til at debattere, når vi engang, formentlig først til næste år, får en debat om redegørelsen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 361

9) Til *justitsministeren* af:

Lissa Mathiasen (S):

»Giver læserbrevssagen fra Århus ministeren anledning til hurtigt at fremsætte forslag, der begrænser offentlige forvaltningsenheders muligheder for at få oplysninger fra andre offentlige forvaltningsenheders registre?«

Skriftlig begrundelse

Sagen fra Århus – som sikkert ikke er enestående – har så alvorlige konsekvenser for

borgernes mulighed for at udtale sig åbent om politiske og offentlige anliggender, at et initiativ forekommer påkrævet.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Fru Lissa Mathiasen spørger, om der er behov for en skærpet lovgivning med hensyn til, hvilke oplysninger en forvaltningsenhed kan få fra en anden enheds registre.

Nu sagde jeg i besvarelsen af det første spørgsmål, at der ikke i dette tilfælde er tale om videregivelse af oplysninger fra én myndighed til en anden. Der var derimod tale om, at en kommunal institution brugte sine egne registre, men til andre formål end forudsat i de forskrifter, der er fastsat for de pågældende registre. Registertilsynet har givet udtryk for, at registrene ikke i fremtiden må bruges til sådanne kontrolopgaver.

Hvis det viser sig, at myndighederne ikke følger tilsynets anvisning, hvad jeg selvfølgelig regner med at de vil gøre, er jeg ikke i tvivl om, at tilsynet vil tage initiativ til, at reglerne præciseres i nødvendigt omfang. Der er endvidere grund til at fremhæve, at klare overtrædelser af disse registerforskrifter vil kunne medføre straf.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt sige ministeren tak for svaret. Der er jo ingen tvivl om, med det spørgsmål, jeg her har stillet, at jeg er meget enig med ministeren i, at det er meget uheldigt, det, der er sket i Århus. Samtidig skal jeg heller ikke lægge skjul på, at jeg desværre ikke tror, det er et enestående tilfælde, vi her har med at gøre.

Ministeren siger i sit svar, at han mener, at registertilsynet vil tage vare på dette, men jeg vil godt stille ministeren det direkte spørgsmål, om han vil drage omsorg for, at registertilsynet sørger for, at disse ting ikke fremover kan ske – ved, at man tilskriver kommunerne herom.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg forstår fru Lissa Mathiasens spørgsmål som en henstilling til mig om, at jeg over for registertilsynet gør gældende, at det er vigtigt, at man følger med, således at man undgår tilfælde af denne art. Jeg er ikke i tvivl om, at registertilsynet følger med, men på

[Justitsministeren]

den givne foranledning vil jeg meget gerne lade denne henstilling gå videre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 362

10) Til *justitsministeren* af:

Lissa Mathiasen (S):

»Vil ministeren omgående iværksætte en hurtig undersøgelse af, i hvilket omfang kommunale forvaltningsenheder har mulighed for at trække personoplysninger fra andre forvaltningsenheder, og i hvilket omfang det i udvalgte kommuner finder sted?«

Skriftlig begrundelse

I forbindelse med den kommende revision af lov om offentlige myndigheders registre vil det være nødvendigt at have oplysninger om, hvorledes den nuværende lovgivning i praksis beskytter borgeren imod, at en forvaltningsenheds registrerede personoplysninger uden begrænsninger kan indhentes af andre offentlige myndigheder.

Sagen fra Århus og registertilsynets udtalelse viser, at den nuværende lovgivning ikke yder borgerne den nødvendige beskyttelse på området, og skaber i det hele taget utryghed over for brugen af de offentlige registres oplysninger.

Der må derfor senest i forbindelse med revisionen af loven skabes klare retsregler, der sætter grænser for, i hvilket omfang en offentlig forvaltningsenhed kan indhente oplysninger registreret af andre forvaltningsenheder, ligesom der må indføres sanktionsmuligheder over for dem, der bryder reglerne eller misbruger de oplysninger, de har adgang til.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Vi er jo ganske enige om, at adgangen til frit at kunne ytre sig i den offentlige debat er noget meget væsentligt og bevaringsværdigt i samfundet, og derfor er det kritisabelt, når noget sådant sker. Det gælder, hvad enten det er offentlige registre, der bruges til dette formål, eller myndighederne på anden måde søger at kontrollere den, der er fremkommet med de pågældende ytringer.

Den konkrete sag vedrører myndigheders brug af egne registeroplysninger og er ikke et

spørgsmål om videregivelse af oplysninger. Derfor kan jeg ikke rigtig se, at denne sag bør medføre, at jeg foretager en undersøgelse, som fru Lissa Mathiasen har bedt om. De spørgsmål, den konkrete sag berører, og som er omtalt, får vi jo så i øvrigt lejlighed til at drøfte under den redegørelsesdebat, som fru Lissa Mathiasen nævnte.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt takke ministeren for svaret. Og så vil jeg spørge, om ministeren er vidende om, hvorvidt der har været lignende sager i andre kommuner, eller om ministeren vil drage omsorg for og forhøre i registertilsynet, om de er vidende om sager af lignende karakter. Jeg synes, det kan være af interesse også set i relation til den redegørelsesdebat, vi skal i gang med.

Carsten Andersen (SF):

Når ministeren ikke mener, at det er nødvendigt at iværksætte en undersøgelse som foreslået af fru Lissa Mathiasen, er det så, fordi ministeren mener, at det er umuligt at trække oplysninger på tværs af forvaltningsenhederne i kommunerne?

Lenger (VS):

Jeg har med interesse hørt ministerens besvarelse også af de tre foregående spørgsmål og er også meget enig i det, der er sagt, men forstår egentlig ministerens bemærkninger til dette spørgsmål fra fru Lissa Mathiasen på den måde, at han mener, undersøgelsen er unødvendig, fordi reglerne er sikre nok i forvejen. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, også lidt med adresse til de tre foregående svar, som ministeren har givet, hvor ministeren bl.a. var inde på, at overtrædelser kunne straffes: hvad er det præcis for bestemmelser, som ministeren på baggrund af den konkrete sag, som disse fire spørgsmål bygger på, mener kunne være overtrådt ud over registerforskrifterne?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I den konkrete sag har man anvendt registeret til andet formål, end det er blevet bestemt til; det mener jeg i sig selv er en overtrædelse.

Må jeg så sige både til hr. Carsten Andersen, til fru Lissa Mathiasen og for så vidt

[Justitsministeren]

også til hr. Lenger: det er da ikke, fordi jeg har noget imod at anmode registertilsynet om at se på spørgsmålet om overførsel fra det ene register til det andet, altså uberettiget overførsel af oplysninger. Det, jeg har gjort opmærksom på, og deri vil jeg tro at fru Lissa Mathiasen er enig med mig, er, at denne sag jo ikke kan bevirke det, fordi det er egne registre, man anvender i dette tilfælde. Jeg har ikke noget kendskab til, at der er sket de overførsler, som fru Lissa Mathiasen spurgte om, i andre tilfælde. Men jeg har da ikke noget imod at spørge hos registertilsynet, om man har kendskab til sådanne tilfælde, og så vende tilbage til det over for fru Lissa Mathiasen med et svar. Men der var jo spurgt i forbindelse med denne sag, og derfor har jeg givet udtryk for, at den kan ikke give særlig anledning til det.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt takke for svaret og samtidig takke ministeren for, at han nu vil drage omsorg for, at registertilsynet bliver spurgt i denne sammenhæng.

Vi ved, der kommer en redegørelse, men jeg vil alligevel godt i denne forbindelse også sige til ministeren, at jeg mener rent faktisk, at vi med dette meget klart har fået bevist, at der er behov – og endda meget snart – for en revision, som kan begrænse de muligheder, der er for overtrædelser. Jeg tror ikke, at der er nogen særlig uenighed herinde, når jeg siger, vi ikke kan leve med, at der i befolkningen er den utryghed, som rent faktisk eksisterer på hele dette område. Der er behov for at få strammet væsentligt op. Hvornår regner ministeren med at vi kan komme i gang med en revision af hele registerloven?

Carsten Andersen (SF):

Jeg ved ikke, om ministerens positive tilsgang til fru Lissa Mathiasen også dækker, at ministeren vil undersøge, i hvilket omfang kommunale forvaltningsenheder har mulighed for at trække personoplysninger fra andre forvaltningsenheder, og i hvilket omfang det i udvalgte kommuner finder sted. Det er jo det, der er det væsentlige i fru Lissa Mathiasens spørgsmål til ministeren, og er jo egentlig det, der kan danne baggrund for det virkelige misbrug, som der har været en vis antydning af i den konkrete sag.

Lenger (VS):

Ministeren anvendte udtrykket, at det, der er sket i denne konkrete sag, i sig selv er en overtrædelse, men nu har ministeren jo flere gange under disse fire spørgsmål, der tilsammen vel er en debat, også sagt om den konkrete sag, at den kan indebære strafansvar. Det var derfor, jeg gerne ville have at vide af ministeren, hvilke bestemmelser det er, han i den forbindelse tænker på kunne være overtrådt.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, jeg tror ikke, jeg på stedet kan give hr. Lenger yderligere svar. Hr. Lenger sagde, at spørgetiden jo udvikler sig til en debat. Man må vel også sige, at det er vel ikke helt meningen med spørgetiden, men jeg skal gerne undersøge det nærmere og vende tilbage til det.

Jeg vil også sige til hr. Carsten Andersen, at jeg vil gerne anmode om undersøgelser, men da vi står umiddelbart foran en debat om hele registerspørgsmålet, så synes jeg jo, at den kommende debat i højere grad vil kunne give baggrund for de videre skridt.

Og til fru Lissa Mathiasen: jeg mener nok, der kan blive behov for ændring af loven, men meningen med, at redegørelsen bliver givet og vi får en debat omkring den, er vel netop, at vi skal have nogle tilkendegivelser i folketinget, inden vi ser på spørgsmålet om, hvorvidt vi har behov for at foretage ændringer i den nuværende lovgivning om registre.

Men jeg vil gerne som fru Lissa Mathiasen sige: vi har jo haft en udvikling med hensyn til registre, der har været vældig praktisk i vores samfund, og som vi på mangfoldige områder glæder os over. Vi må dog samtidig være klar over, at den udvikling, der har været, kan bevirke, at den sikring af privatlivet, som jeg i hvert fald er vældig interesseret i at vi har og aldrig går tabt, den kan komme i farezonen, og det er vor opgave at indrette lovgivningen således, at den ikke kommer i farezonen. Men nu skal jeg altså ikke tage hul på den debat, vi skal have; det var bare min enighed med hensyn til problemet, jeg gerne ville påpege over for fru Lissa Mathiasen.

Lissa Mathiasen (S):

[Lissa Mathiasen]

Vi ved fra Århus kommunale værker, at man – bare for at tage en enkelt måned – i september, som er den sidste, der er gjort op, har taget godt 4.000 oplysninger på personer, der er brugere.

Jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren vil bede registertilsynet om at foretage en undersøgelse af, om det virkelig kan være nødvendigt, at man på bare en måned har haft nødig at indhente oplysninger på over 4.000 personer. Det kunne måske tænkes, at man i den sammenhæng kunne undgå nogle af disse problemer.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, jeg kender ikke noget nærmere til det, det bør jeg jo for så vidt heller ikke kunne, men jeg skal da gerne prøve at spørge mig for om, hvad grundelsen er for, at man skal indhente så mange oplysninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 366

11) Til *justitsministeren* af:

Jens Otto Madsen (VS):

»Vil ministeren bevilge fri proces til et eller flere bestyrelsesmedlemmer i Birkerød Kunstforening, hvis der kommer en ansøgning til justitsministeriet herom, så domstolene kan afgøre, om ministeren for offentlige arbejder har brudt ophavsretsloven ved at beordre kunstneren Jens Jørgen Thorsens Jesusdekoration fjernet fra betonvæggen på Birkerød station endnu før vægmaleriets afslutning?«

Skriftlig begrundelse

Ud over det moralske forkastelige i, at ministeren for offentlige arbejder egenrådigt udøver ministercensur eller krænker den kunstneriske frihed ved at beordre et endnu ikke færdiggjort Thorsen-maleri sandblæst, er der også opstået tvivl hos den juridiske ekspertise om det lovmedholdelige heri. Således udtaler cand. jur. Svend Erichsen, administrator i Dansk Forfatterforening, i Kristeligt Dagblad den 9. november 1984 følgende:

»Efter min mening har trafikministeren været lidt for hurtigt ude i dønnen sag. Vi har godt nok ikke et begreb, der hedder kunstnerisk frihed i ophavsretsloven. Men vi har en

lovgivning, som sikrer kunstnerne deres ytringsfrihed. Ifølge den kan en minister principielt ikke fastslå, om et værk er stødende eller blasfemisk. Det er domstolenes arbejde at afgøre, om f.eks. blasfemiloven er overtrådt,« siger Forfatterforeningens administrator, men tilføjer, at ministeren kan have ret i sin disposition, hvis han har handlet i »nødværge«.

»Det har han som ansvarlig for DSB ret til, hvis værket er åbenbart retsstridigt – altså et totalt blasfemisk værk. Jeg kan ikke vurdere, om det er tilfældet, og der er ikke fortilfælde at referere til. Viser en eventuel retssag imidlertid, at Melchior ikke havde ret til at handle i nødværge, kan Thorsen og Birkerød Kunstforening have et erstatningskrav på DSB.«

Når statsmagten griber ind i en lokal kunstforenings kulturoffensiv og der opstår tvivl om det lovlige heri, må det ifølge spørgerens opfattelse være almindelig fairness, at statsmagten også bevilger fri proces, hvis den forurettede part ønsker det. Det er helt urimeligt, hvis det ud over tidsmæssige ressourcer også skal koste bestyrelsesmedlemmerne i Birkerød Kunstforening penge, hvis de ønsker at afprøve sagens principielle indhold gennem en retssag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er et spørgsmål, om jeg vil bevilge fri proces til et eller flere bestyrelsesmedlemmer i Birkerød Kunstforening, hvis der kommer en ansøgning herom i forbindelse med anlæg af en sag, der vedrører ophavsretsloven, og det skulle især dreje sig om et billede, der er udført af en kunstner, der hedder Jens Jørgen Thorsen.

Jeg vil gerne sige, at jeg er en lille smule forundret over, at man på den måde søger at få mig til at give – jeg ved dog ikke, hvad man tilsigter – et forhåndstilsagn om at ville se positivt på en sag, som jeg ikke har nogen mulighed for at vurdere, da der ikke er kommet nogen ansøgning.

Hvis meningen med spørgsmålet – det vil jeg dog gerne sige med det samme – alene er at få min kommentar til den beskrivelse af sagen, der er anført i begrundelsen for spørgsmålet, så må jeg nok sige, at den ikke virker særlig overbevisende på mig.

[Justitsministeren]

Med hensyn til fri proces har jeg ikke fået nogen ansøgning. Hverken Birkerød Kunstforening eller nogen anden har ansøgt om at få fri proces til sagsanlæg, og da afgørelsen af, om man meddeler fri proces, må bero på en konkret vurdering, kan jeg ikke – og jeg kan tilføje naturligvis ikke – på forhånd tage stilling til spørgsmålet. Fri proces efter retsplejeloven forudsætter for det første, at der henset til ansøgerens eller ansøgernes økonomiske forhold kan antages at være behov for økonomisk bistand, og dernæst må ansøgeren have en rimelig grund til at føre proces; og om der er det i dette tilfælde, ja hvor skulle jeg vide det fra, når jeg ikke har set nogen ansøgning?

Jens Otto Madsen (VS):

Jeg må gøre justitsministeren opmærksom på, at det i retsplejelovens § 331 er nævnt, at der kan være særlige grunde, der taler for, at man fraviger § 330, som justitsministeren korrekt refererer her.

Så forstår jeg, justitsministerens svar går på, at når man ikke har modtaget en ansøgning, så kan man ikke tage stilling til spørgsmålet. Men dér vil jeg da gerne referere et tilfælde, hvor regeringen afveg fra dette princip, nemlig Per Brandt-sagen, hvor regeringen få dage efter, at sagen var gået i hårdknude og var blevet løst ved afskedigelse, erklærede, at Per Brandt og de øvrige HT-fribyttere ville få fri proces. Da havde regeringen heller ikke modtaget en ansøgning, så det argument duer altså ikke. Derfor kan man godt udtale en holdning til det her spørgsmål. Det er der al mulig grund til, når den forurettede part, Birkerød Kunstforening, i den grad er blevet maltrakteret af trafikministerens censor og ministerindgreb, før et kunstværk var færdigt, på trods af en lokal aftale med DSB og på trods af, at det i den lokale aftale var fastsat, at man skulle foretage en helhedsvurdering, efter at den lokale kulturoffensiv var afsluttet, af, om kunstværket var bevaringsværdigt. Og yderligere nu, hvor ekspertisen siger, at det ikke kan tilkomme trafikministeren at bedømme, om der er tale om blasfemi, det kan kun en domstol afgøre, medmindre der er tale om nødværge. Men så kan man vel afprøve ved domstolene, om der var tale om nødværge; det er ikke noget, det tilkommer en selvop-

højet minister at afgøre. Jeg vil gerne have, at justitsministeren udtaler, om det ikke er almindelig fairness over for den forurettede part, at når statsmagten griber ind, så må man også give rimelige vilkår for den forurettede part til at føre proces mod staten.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

En stillingtagen til en ansøgning, der ikke er kommet, det bliver der altså ikke i dag, men jeg vil gerne gå ind på de andre betragtninger, som er fremkommet fra hr. Jens Otto Madsen.

For det første er der ingen trafikminister, der har foretaget censur i dette tilfælde. Det er et af statens bygningsværker, og dér må man vel have lov til som forvaltningschef at bestemme, hvad man vil have hængende på et sådant bygningsværk. Det er det, der er sket, det har intet at gøre med censur.

Om jeg mener, at sagen er så vigtig, så den under alle omstændigheder skal for domstolene, vil jeg sige: jeg kender ikke noget stort mere uvigtigt end denne sag, og derfor har jeg ikke noget ønske om, at den kommer for domstolene, men der er selvfølgelig slet ikke taget stilling til, om der gives fri proces eller ej, hvis der kommer en ansøgning.

Jens Otto Madsen (VS):

Det kan diskuteres, om maleriet er kunst eller ikke kunst – personligt bryder jeg mig overhovedet ikke om det. Men det drejer sig om generelt at give kunstnerne her i landet rimelige vilkår, og dér må man være meget betænkelig ved det indgreb, der er foretaget af trafikministeren.

Så vil jeg i øvrigt referere en anden sag. Det var jo sådan, at da Villo Sigurdsson-sagen kom op og 21 borgerrepræsentanter søgte om fri proces, blev det afslået af justitsministeren. Må jeg så forstå justitsministeren således ud fra dels Per Brandt-sagen og dels Villo Sigurdsson-sagen, at betingelsen for at kunne få fri proces ikke er, om der er nogen særlig grund, der taler for det, men om regeringen er enig i det politiske indhold i sagen. Der er jo et klart mønster i de to sager, nemlig at man har afslået fri proces i det ene tilfælde, nemlig Villo Sigurdsson-sagen, hvori man på eget initiativ har givet fri proces til Per Brandt og de øvrige fribyttere i HT, fordi man var politisk enige i den sag; det

[Jens Otto Madsen]

skriger jo til himlen af uretfærdighed, at der ikke administreres efter klare principper. Jeg synes, at det ville klæde justitsministeren, hvis der var nogle principper, man administrerede efter, og man ikke kørte efter politisk indhold.

Ligeledes synes jeg også, at det er groft, at der fra justitsministerens side blev lanceret angreb på fagbevægelsens muligheder for at ytre sig. Så jeg vil gerne bede om justitsministerens svar på mit spørgsmål, om det er rigtigt forstået, at man skal være enig i det politiske indhold fra regeringens side, for at man bevilger fri proces.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det sidste spørgsmål ligger på grænsen af det oprindelige spørgsmål.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, vel navnlig spørgsmålet om de faglige organisationers ytringsfrihed må vel i allerhøjeste grad ligge på grænsen af det oprindelige spørgsmål. Må jeg sige dertil, at jeg har i hvert fald aldrig udtalt mig imod, at de faglige organisationer skulle have ytringsfrihed. De må have al den ytringsfrihed, de vil, både i tale og i skrift og i annoncer, og hvad de vil. Det har jeg ikke udtalt mig imod. Det, jeg har udtalt mig om, er, at jeg finder det uberegtiget, at folk, der er uenige med ledelsen i dette tilfælde, skal være med til at betale annoncerne, men det er jo en gammel debat her i folketinget. Der har været 25 forslag i folketinget igennem den sidste snes år om sagen, og det har været drøftet mange gange.

Selvfølgelig er det ganske forkert, hvis hr. Jens Otto Madsen har den opfattelse, at det er afgørende for en stillingtagen til fri proces, om der hersker politisk enighed eller ej. Det er ganske urimeligt at ville hævde noget sådant. Den begrundelse, der blev givet, i øvrigt efter et længere møde, i den sag, der vedrørte Københavns borgerrepræsentation, peger på noget ganske andet. Der er med hensyn til den bestemmelse i retsplejeloven, som hr. Jens Otto Madsen nævnte, nogle betingelser, der skal opfyldes. Når flere i forning ønsker at anlægge en sag, så ser man på, hvordan deres muligheder er for samlet at betale den sag, det drejer sig om. Fri proces har i almindelighed en social karakter, og det bør det også have, og det indvirker også

på ministeriets stillingtagen til en ansøgning om fri proces, hvor flere personer anmoder om i fællesskab at få penge til at anlægge en retssag. Det er rent saglige kriterier, det drejer sig om, og det vil det også være i det øjeblik, der skulle komme en ansøgning fra Kunstforeningen. Det, jeg svarede på, vedrører jo ikke nogen ansøgning. Det var et svar på nogle synspunkter, som spørgeren kom med.

Jens Otto Madsen (VS):

Jeg synes ikke, det lyder overbevisende, at man væver omkring Villo Sigurdsson-sagen og Per Brandt-sagen. Det er to sager med et klart politisk indhold, og jeg synes, det ville klæde regeringen også ud fra en god liberal tankegang, at når der er politiske sager, der skal prøves, så giver man sagsøgerne fri proces, navnlig når det drejer sig om spørgsmål om, hvorvidt statsmagten har overtrådt sine beføjelser. Det er almindelig fairness. Det er urimeligt, at de mennesker, der yder en stor indsats på den kulturelle front, som det er tilfældet her, ud over at skulle lægge arbejdsressourcer til også skal yde et anseligt beløb i kroner og øre for at kunne føre sådan en proces. Men jeg kan altså forstå, at man ikke kan få hverken svar eller nogen som helst retningslinjer for, hvordan man yder fri proces i politiske sager, og det beklager jeg.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Fri proces vedrører ikke politiske spørgsmål. Et ønske om, at man gav fri proces i langt videre omfang, end man gør det i dag, fordi sagen har politisk karakter, vil jo medvirke til, at man flytter debatten fra denne sal og fra andre folkevalgte forsamlinger og ind i retssalene, og det er bestemt ikke mit ønske. Jeg ønsker ikke, at man skal fjerne de politiske sager fra den offentlige debat og få dem ind i retssalene, og derfor mener jeg bestemt heller ikke, der skal være en videregående adgang til i tilfælde, hvor man kan påberåbe sig noget politisk, at få fri proces. Det er en helt anden og saglig afgørelse, der skal til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

12) Til *justitsministeren* af:

Carsten Andersen (SF):

»Vil ministeren oplyse, om den socialklient, der på et københavnsk bistandskontor kl. 9.00 bliver henvist til at vente i et særligt lokale og får udsat behandlingen af sit andragende om hjælp til husleje, jfr. Københavns kommunens cirkulære om samarbejde med politiet, pkt. 5.41, 3. og 4. afsnit, men først kl. 15.00 bliver afhentet af politiet, kan betragte sig som anholdt kl. 9.00, og i benægtende fald oplyse, om klienten kan opfatte perioden mellem kl. 9.00 og kl. 15.00 som ulovlig frihedsberøvelse, jfr. straffelovens § 261, stk. 1?«

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg har forstået spørgsmålet således, at der her er tale om en ganske tænkt situation. Som jeg har oplyst i mine besvarelser af spørgsmål nr. S 252 og S 253 fra hr. Carsten Andersen, kan anholdelse kun foretages i overensstemmelse med reglerne i retsplejeloven.

Efter retsplejelovens § 755, stk. 1, foretages anholdelser af politiet, som efter retsplejelovens § 758, stk. 2, snarest skal gøre den anholdte bekendt med bl.a. tidspunktet for anholdelsen. Dette betyder, at anholdelsestidspunktet i det i spørgsmålet tænkte eksempel er kl. 15.00. Betingelserne for, at andre end politiet kan foretage anholdelse, er fastsat i retsplejelovens § 755, stk. 2. Det følger heraf, at andre end politiet kan foretage anholdelse af en person, der træffes under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelse af strafbart forhold, der er undergivet offentlig påtale. I så fald skal den pågældende snarest muligt overgives til politiet med oplysning om bl.a. tidspunktet for anholdelsen. Hvis det er en sådan situation, der sigtes til i spørgsmålet, skal anholdelsestidspunktet i det tænkte eksempel regnes fra kl. 9.00, men jeg gentager, at jeg betragter det som et tænkt eksempel og har besvaret spørgsmålet som et tænkt eksempel, rejst over for mig.

Carsten Andersen (SF):

Jeg skal takke justitsministeren for svaret og skal da indrømme, at det er et tænkt eksempel. Gud ske tak og lov for det, fordi det er jo netop for at forebygge, at der opstår

sådanne situationer, at jeg borer så meget i netop dette spørgsmål. Vi befinder os jo netop i det grå mellemland, hvor der er indgået – ikke en aftale mellem politiet og en social myndighed, men i alle tilfælde har en social myndighed udsendt nogle bestemmelser, nogle retningslinjer, så medarbejderne skal gå politiets ærinde. Så er vi ude i det grå mellemland, hvor politiet ikke selv fungerer, men lader andre fungere på sine vegne, en slags mellemmandsvirksomhed, og derfor er det vel egentlig også ret rart for de borgere, som udsættes for denne mellemmandsvirksomhed, at de ved, hvilken situation de står i, og for den sags skyld også for de medarbejdere i den sociale forvaltning, som bliver udsat for dette cirkulæres iværksættelse.

Den situation, klienten befinder sig i, er jo afhængighedsforholdet, nemlig klienten, der kommer og beder om huslejhjælp og venter på at få disse penge til sit livsunderhold, til sin families underhold, og som egentlig kun forbliver i forvaltningen, fordi han, som det står skrevet i cirkulæret, afventer den videre behandling af andragendet, som jo afventer samtalen med politiet. Det er jo derfor, jeg spørger, og det fik jeg jo heller ikke noget svar på hos justitsministeren, om den periode, hvor der ikke er tale om anholdelse. Justitsministeren fastslår, at i henhold til retsplejelovens § 755, stk. 1, så er anholdelsestidspunktet kl. 15.00, det er vi enige om. Men hvad er det så, når man i forventning om at få sin husleje betalt venter indtil kl. 15.00 og så bliver anholdt i stedet for? Er det så en frivillig frihedsberøvelse, eller er det bare narreværk?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, spørgsmålet her vedrører jo et cirkulære, som – det har jeg oplyst over for hr. Carsten Andersen – vi ikke har haft med at gøre i justitsministeriet. Det er jo ikke et cirkulære, hvor vi har deltaget i udarbejdelsen, eller som har været forevist os, så vi har kunnet godkende det, hvad vi heller ikke skal. Derfor er jeg jo nødsaget til, og det var derfor, jeg regnede med, at dette tænkte eksempel blev opstillet, at angive tidspunktet for, hvornår en anholdelse finder sted efter de regler, vi nu har. Jeg har da forstået cirkulæret sådan, at gennemførelse af anholdelser i overensstemmelse med retsplejelovens regler er

[Justitsministeren]

noget, man overlader til politiet, og derfor er det altså det tidspunkt, hvor anholdelsen finder sted, der er det afgørende. Hvad man så taler med de pågældende om i mellemtiden uden at foretage en, om jeg så må sige selvstændig anholdelse på stedet, altså ikke en politimæssig anholdelse, men en tilbageholdelse af de pågældende på stedet, kan jeg jo ikke nærmere udtale mig om. Jeg kan kun fastslå, hvem der kan foretage anholdelsen, og på hvilket tidspunkt den foretages.

Carsten Andersen (SF):

Jeg må erindre justitsministeren om, at cirkulæret omtaler en tekst, en overskriftstekst, der hedder: »Medvirken ved anholdelse af eftersøgte«, og det behøver jo ikke at være en socialforvaltning, det kan også være et bibliotek, hvor man kommer og spørger efter en bog, det kan være i skatteforvaltningen, hvor man kommer og beder om en blanket, det kan være i teknisk forvaltning; fantasien har åbenbart ingen grænser. Men stadig væk, når jeg spørger justitsministeren om det, så er det, fordi tvivlen jo meget hurtigt kan blive rejst over for justitsministeriet og over for de ansatte, der medvirker i sådan nogle ting. Hvad er de pågældendes egentlige situation? Er de faktisk frihedsberøvet, når de under foregivende af, at de på et senere tidspunkt vil opnå et gode, forbliver på stedet og der så kommer noget, der er direkte modsat et gode, nemlig et meget mindre gode, en anholdelse, der er trådt i stedet for? De må vel egentlig opfatte sig som narret til at blive på stedet, i stedet for at de klart havde fået at vide: du er eftersøgt, du er i en anholdelsessituation, og politiet vil snarest muligt komme efter dig.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, det er jo et mere generelt spørgsmål, forstår jeg, der i og for sig ikke har direkte med sagen at gøre. Sådan forstod jeg det sidste spørgsmål. Men vi kan jo ikke komme det nærmere end at sige, at anholdelser er noget, der ifølge retsplejelovens § 755, stk. 1, foretages af politiet, og af stk. 2 fremgår, at andre end politiet i visse situationer kan foretage en anholdelse, men så skal de pågældende hurtigst muligt overgives til politiet. Jeg synes i og for sig, det er ganske klare

regler, at det er politiet, der har beføjelsen efter retsplejeloven, men man må erkende, at der rundt omkring kan opstå nogle tilfælde, hvor det er nødvendigt at tilbageholde en person, hvis ikke der skal ske et eller andet særdeles uheldigt i vort samfund, noget i retning af en alvorlig kriminalitet. Derfor kan der være grundlag for at tilbageholde en person. Det er den beføjelse, men det er en ren undtagelse, som retsplejelovens § 755, stk. 2, giver til andre, og disse andre kan være privatpersoner, eller det kan være offentligt ansatte personer, det er der jo ikke skelnet imellem her, hvilket jo altså også vil sige, at offentlige myndigheder ikke har større beføjelser end andre til at foretage disse tilbageholdelser eller anholdelser.

Carsten Andersen (SF):

Jeg skal takke justitsministeren for denne afrunding, som jeg synes skabte betydelig mere klarhed over det. Jeg skal ikke underkende straffelovens § 141 og retsplejelovens § 755, stk. 2, som er de situationer, hvor borgeren må træde i funktion. Men jeg forstår så også af justitsministerens svar, at det er faktisk alene i de tilfælde, denne tilbageholdelsesklausul gælder, også på det københavnske område.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Birgit Fogh-Andersen: spm. nr. S 273
 Anne Grete Holmsgård: spm. nr. S 293
 Fischer: spm. nr. S 298
 Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 299, 303, 304, 351, 354-356
 Birthe Hansen: spm. nr. S 300, 308, 317
 Albrechtsen: spm. nr. S 301, 302
 Thoft: spm. nr. S 305, 307, 318
 Lilli Gyldenkilde: spm. nr. S 306
 Kaj Poulsen: spm. nr. S 310
 Nørgaard Sørensen: spm. nr. S 311
 Tommy Dinesen: spm. nr. S 312

[Fjerde næstformand]

Lenger: spm. nr. S 313, 314
 Carsten Andersen: spm. nr. S 315
 Houe: spm. nr. S 316
 Hagen Hagensen: spm. nr. S 319
 Povl Brøndsted: spm. nr. S 321
 Taanquist: spm. nr. S 322
 Svend Andersen: spm. nr. S 324
 Bernhard Baunsgaard: spm. nr. S 328, 329
 Inger Harms: spm. nr. S 331
 Ikast: spm. nr. S 333, 334
 Maisted: spm. nr. S 335
 Leif Hermann: spm. nr. S 348
 Pelle Voigt: spm. nr. S 367

Spm. nr. S 273

Til *ministeren for offentlige arbejder* (15/11 84) af:

Birgit Fogh-Andersen (KF):

»Vil ministeren drage omsorg for, at der på motorvejene, der fører mod København, afsættes tydelig afmærkning af frakørsel mod Frederiksberg?«

Begrundelse

Som grund for mit spørgsmål skal jeg nævne, at et stort antal bilister hvert år belaster andre veje på grund af manglende afmærkning.

I øvrigt må det betragtes som en manglende service over for kommunen.

Svar (29/11 84):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Som vejvisningsmål for fjerntrafikken på motorvejene anvendes efter gældende praksis navnet på den pågældende hovedby, uanset om denne er sammensat af forskellige byafsnit eller kvarterer, f.eks. Aalborg (Hasseris, Vejgård, Nørresundby), Odense (Næsby, Dalum og Hjallese) og København (City m.v., Rødovre, Gentofte osv.).

Kun når man er kommet ind i den pågældende hovedby inden for byzonetavlerne, anvendes i visse tilfælde navne på delområderne.

Da Frederiksberg kommune er helt omgivet af Københavns kommune, har vejdirektoratet ikke ment, at der forelå et væsentligt behov for at vejvise til Frederiksberg. Derimod vejvises eksempelvis til Rødovre, fordi

trafikanterne skal dreje af fra motorvejen, før de kommer til det område, der opfattes som København.

Jeg har på den givne foranledning anmodet vejdirektoratet om at overveje mulighederne for at supplere den eksisterende vejvisning på motorvejene inden for byzonetavlerne med en vejvisning til Frederiksberg.

Det må være en betingelse for at vejvise fra motorvejene til Frederiksberg, at vejvisningen bliver fulgt op på Københavns amtskommunes og de andre kommuners veje, indtil man når ind i Frederiksbergs område. Vejdirektoratet vil tage kontakt med de pågældende kommuner for at opnå et samarbejde herom.

Spm. nr. S 293

Til *miljøministeren* (16/11 84) af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Hvad agter ministeren at foretage for at nedbringe forureningen af kviksølv og i det mindste få udført de anbefalinger, der lå i rapporten fra miljøstyrelsens arbejdsgruppe fra 1978?«

Begrundelse

1978-rapporten skønnede det totale kviksølvudslip til 10,5 t/år og opstillede som målsætning, at dette skulle reduceres til 3,0 t/år. De vigtigste forslag var etablering af en pantordning for kviksølvbatterier samt krav om filtre på tandlægeklinikkerne. Så vidt det er spørgeren bekendt, er der endnu ikke sket noget på nogen af disse områder.

Den øgede bekymring for forureningen fra affaldsforbrændingsanlæg gør det yderligere aktuelt at se på tilledningen af kviksølv via affaldet. Kviksølv optræder i dampform i røggassen, hvorfor det stort set slet ikke tilbageholdes af de eksisterende filtertyper. Der er derfor ingen anden mulighed end at hindre, at det forekommer i affaldet.

Svar (27/11 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Miljøstyrelsen har den generelle indstilling, at udledning af kviksølv fra virksomhe-

[Miljøministeren]

der skal begrænses til et minimum ved anvendelse af de bedst tilgængelige tekniske metoder, der er økonomisk gennemførlige. Denne målsætning er bl.a. kommet til udtryk i miljøstyrelsens vejledning i recipientkvalitetsplanlægning, del II: Kystvande fra 1983.

Kviksølv indgår endvidere i en række produkter, især batterier og tandfyldninger, der giver anledning til kviksølvforurening ved bortskaffelsen.

Miljøstyrelsen har i 1984 færdiggjort en udredning om anvendelse og bortskaffelse af kviksølvholdige batterier. Anvendelsen af kviksølv i kviksølvoxidbatterier skulle efter en frivillig aftale med importørerne være nedtrappet til 0,1 t i 1984. Aftalen er imidlertid ikke blevet overholdt, og anvendelsen i 1984 vil derfor ligge på 1-1,5 ton, hvoraf dog ca. 50 pct. indsamles.

En anden type batterier – alkaliske – medfører en væsentlig og stigende kviksølvanvendelse, i 1982 ca. 2 tons, hvoraf kun en uvæsentlig del indsamles. For at sikre en yderligere reduktion i anvendelsen af og forureningen med kviksølv i batterier, forbereder miljøstyrelsen en bekendtgørelse om kviksølv- og cadmiumholdige batterier.

Med hensyn til forurening med kviksølv fra tandfyldninger har over 50 pct. af tandlægeklinikkerne fået installeret filtre til opsamling af kviksølvholdigt affald. Miljøstyrelsen arbejder på at få installeret filtre på de resterende klinikker og at få en effektivt virkende indsamlings- og genbrugsordning.

Miljøstyrelsen har i øvrigt igangsat en undersøgelse, der skal opdatere 1978-rapporten og afdække eventuelle nye kilder til kviksølvforurening, således at der fremover kan træffes de mest effektive foranstaltninger for at reducere kviksølvforureningen yderligere.«

Spm. nr. S 298

Til *industriministeren* (19/11 84) af:

Fischer (KF):

»Vil ministeren tage nye initiativer i EF med henblik på at få fjernet de mange tekniske handelshindringer i Fællesskabet, der skræmmer investorer og svækker den europæiske teknologiske udvikling?«

Begrundelse

På ganske få år er den europæiske konkurrenceevne på højteknologiens område blevet stærkt svækket. I 1978 havde EF ifølge ugebladet *Time* den 16. juli 1984 et handelsoverskud på højteknologi på 500 mill. dollars, men i 1982 var dette vendt til et underskud på 10 mia dollars.

Som en vigtig årsag hertil anføres de mange tekniske handelshindringer, der svarer til en intern told EF-landene imellem på 8-12 pct.

Ifølge udtalelser fra en fransk forsker på området, professor Henry Ergas, fremsat på en konference i Frankfurt for nylig (iflg. *Neue Zürcher Zeitung* 10. november 1984) betyder EFs teknologisvaghed, at USA og Japan nu praktisk taget alene besidder markedet for industrivarer med høj forskningsintensitet, mens europæerne mere og mere sidder tilbage med kriseindustrier som f.eks. skibsværfter, kul og tekstiler.

Det forekommer på den baggrund nødvendigt for en forstærket teknologisk vækst i Europa, at det indre marked meget hurtigt befries for de mange restriktioner, hvorover der allerede er registreret 770 klager hos EF-Kommissionen.

Svar (28/11 84):

Industriministeren (Stetter):

Danmark har konsekvent støttet bestræbelserne på at etablere et egentligt fælles marked i EF ud fra en erkendelse af, at det er af afgørende betydning for Danmark (ligesom for de øvrige EF-medlemsstater) at nedbryde barrierer for den frie vareudveksling i overensstemmelse med Romtraktatens formål. Man har desuden til stadighed reageret i konkrete tilfælde, hvor danske eksportinteresser har været berørt af eksisterende eller nyopdukkende hindringer af teknisk art for samhandelen mellem medlemsstaterne.

Danske erhvervsvirksomheder er for langt størstedelens vedkommende små og mellemstore virksomheder set ud fra en international synsvinkel. Ikke mindst sådanne virksomheder er meget afhængige af, at der ikke skabes kunstige begrænsninger for deres afsætningsmuligheder og derigennem deres muligheder for at finansiere udviklingen af nye produkter, herunder ikke mindst produkter med et højt teknologisk indhold. Sådanne begrænsninger kan ikke mindst være en følge

[Industriministeren]

af forskelle i medlemsstaternes tekniske regler, som medfører, at produktionen fordyres, fordi den må tilrettelægges under hensyntagen til forskellige tekniske specifikationer.

Hverken Danmark eller de øvrige fællesmarkedslande kan være interesserede i, at der fastsættes tekniske specifikationer, der afviger fra land til land. Forskellene må opheves, så det undgås, at afsætningsmulighederne ikke mindst for teknologisk avancerede produkter, f.eks. informationsteknologiudstyr, begrænses, fordi de ikke kan kobles sammen med udstyr af andre fabrikater med andre specifikationer. Tilsvarende har vi som brugere af teknologisk avanceret udstyr en klar interesse i at kunne tilkoble nye typer udstyr, som kommer på markedet, til det udstyr, som allerede er anskaffet, så udskiftningsudgifterne begrænses.

Derfor går regeringen ind for den konsekvente danske linie, der hidtil har været fulgt, og som støtter de mange og væsentlige aktiviteter, der udfoldes på fællesskabsplan med henblik på at skabe det gunstigst mulige klima for den fortsatte teknologiske udvikling i Europa gennem en afskaffelse af de tekniske hindringer, som står i vejen for udviklingen.

Der er i de senere år sket en kraftig udvikling i disse aktiviteter.

EF-Kommissionen har i 1984 nedsat en rådgivende komité, der navnlig skal bistå med at udpege prioriteringsområder for standardisering på informationsteknologiområdet. Der er opnået almindelig enighed om en prioritering af standardiseringsbehovet, og komiteen vil udføre sit hverv i meget tæt samarbejde med de europæiske standardiseringsorganisationer CEN («Comité Européenne de Normalisation»), CENELEC («Comité Européenne de Normalisation Electrique») og CEPT («Conférence Européenne des Postes et Télécommunications» – samarbejdsorgan mellem de europæiske telestyrelser), der har etableret en fælles styregruppe. Disse aktiviteter skal fremskyndes mest muligt, og med denne koordinering af den tekniske indsats fra standardiseringsorganisationernes side undgås unødigt dobbeltarbejde ved udarbejdelsen af tekniske specifikationer. Samtidig er der herigennem en tæt kobling til det bredere internationale standardiseringsarbejde, navnlig i ISO («International Organization for Standardization») og IEC («International

Electrotechnical Commission»). I industriministeriet er der for nylig nedsat en kontaktgruppe med det formål at sikre en fælles dansk holdning og en koordineret dansk indsats i EFs arbejde med informationsteknologi-standardisering.

Den 15. oktober 1984 gav EFs Ministerråd sin tilslutning til en forlængelse af første del af det flerårige fællesskabsprogram på databehandlingsområdet. Dette program indeholder bl.a. et afsnit om standardisering. Endvidere rummer ESPRIT-programmet standardiseringsaktiviteter.

Blandt yderligere elementer i bestræbelserne på at udarbejde fælles tekniske specifikationer på informationsteknologiområdet skal nævnes de mekanismer, der er indbygget i direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter. Der består ifølge dette direktiv en forpligtelse for medlemsstaterne til at forhåndsanmelde de nationale standardiseringsorganisationers standardiseringsprogrammer og udkast til standarder og tekniske forskrifter. Vedtagelse af sådanne udkast kan blive udskudt, hvis den påtænkte standard eller forskrift skønnes at kunne hindre den frie vareudveksling. Anmeldes et udkast, der findes at have denne virkning, vil Kommissionen i samråd med det udvalg, der er oprettet i henhold til direktivet, kunne give de europæiske standardiseringsorganisationer mandat til at udarbejde specifikationer med henblik på, at der i stedet opnås en fælles teknisk løsning i EF på det problem, som det anmeldte udkast til forskrift eller standard vedrører.

Endelig hører det med i billedet, at Ministerrådet den 16. juli 1984 har vedtaget en række principper for en europæisk standardiseringspolitik. En arbejdsgruppe med deltagelse af medlemsstaterne og Kommissionen har med udgangspunkt i denne vedtagelse foretaget en nærmere undersøgelse af mulighederne for i øget omfang at nyttiggøre det tekniske arbejde i standardiseringsorganisationerne i bestræbelserne på at nedbryde endnu eksisterende tekniske barrierer for den frie omsættelighed af varer i Fællesskabet.

Der foregår således inden for EF en overordentlig aktiv indsats, som til stadighed forstærkes, med henblik på at nedbryde tekniske hindringer, der kan svække den europæiske teknologiske udvikling, og som jeg nærer

[Industriministeren]

store forventninger til. Jeg har dog til stadighed under min løbende beskæftigelse med afviklingen af tekniske handelshindringer inden for EF opmærksomheden rettet mod, om der opstår nye problemområder, hvor der eventuelt ville være behov for at tage nye initiativer. Det er samtidig vigtigt, at vi passer på ikke at iværksætte så mange programmer på én gang, at det fører til uoverskuelighed, så vi risikerer at spille tid og kræfter på overlappende teknisk arbejde.

Spm. nr. S 299

Til *ministeren for skatter og afgifter* (19/11 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor meget den skattefri bundgrænse er hævet for familier med børn under 10 år sammenlignet med familier med børn over 10 år i 1985?«

Begrundelse

Af udskrivningsloven for 1985 fremgår det, at der ikke regnes med et særligt nedslag i indkomstskatten for børnefamilier til afløsning af de såkaldte børnechecks, som blev udbetalt i 1984 i stedet for en skattelettelse på 4.000 kr., da skattelettelsen rent teknisk ikke kunne nås som aftalt ved Rio Bravo-forliget med fremskridtspartiet i oktober 1983.

Ifølge den konservative politiske ordfører, hr. Lars P. Gammelgaards gentagne udtalelser i Radiotinget den 17. november 1984 skulle der være indregnet en speciel skattelettelse for 1985 for børnefamilier med børn under 10 år, altså udtalelser modsat, hvad der står at læse i udskrivningsloven.

Da dette er en del af et forlig med fremskridtspartiet, vil spørgeren gerne have oplyst, hvilken størrelse skattelettelsen har for 1985, da det ikke fremgår noget sted.

Svar (27/11 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Som led i forliget om finansloven for 1984 indgik et særligt statsligt personfradrag til børnefamilier på 4.000 kr. pr. barn under 10 år. Af tekniske grunde blev støtten til børnefamilierne udmøntet i en kontant udbetaling af et beløb svarende til den skattemæssige

værdi af det nævnte personfradrag. Beløbet udgjorde 800 kr. pr. barn i den nævnte aldersgruppe.

Regeringen er indstillet på, at børnefamilierne også skal tilgodeses i 1985 gennem en kontant udbetalingsordning i lighed med 1984-ordningen. Der er derfor ikke indarbejdet særlige regler for børnefamilier i de regler om skatteudskrivningen for 1985, som folketinget vedtog i maj måned.

Spm. nr. S 300

Til *indenrigsministeren* (19/11 84) af:

Birthe Hansen (SF):

»Vil ministeren konkretisere, hvordan danskerne selv skal arbejde for at bevare sundheden?«

Begrundelse

I forbindelse med en konference, arrangeret af Komiteen for Sundhedsoplysning, kunne man i Politiken den 18. november 1984 læse, at der skal satses mere på vedligeholdelse fremfor den dyre og massive hospitalisering, der finder sted.

Mange mennesker har et job, hvor de daglig udsættes for påvirkninger, der på kort eller lang sigt virker helbredsnedbrydende, og som medfører dyre behandlinger for samfundet.

Spørgeren har mere end vanskeligt ved at forestille sig, hvordan disse mennesker skal kunne påtage sig et personligt ansvar for deres eget helbred, når de er nødt til at arbejde i sundhedsfarlige miljøer for at kunne ernære sig.

Men måske kan ministeren anvise en farbar vej for disse mennesker.

Svar (28/11 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår, at dette navnlig sigter på muligheden for et ansvar for egen sundhed i tilfælde af udsættelse for et sundhedsbelastende arbejdsmiljø.

Spørgsmålet lægger således i sig selv op til, at der med hensyn til sundhedspåvirkende faktorer sondres mellem henholdsvis levevis og livsvilkår.

Det enkelte menneske vil typisk have større umiddelbar indflydelse på sin levevis end

[Indenrigsministeren]

på sine livsvilkår, og det er således især ved ændringer af levevisen i sundhedsfremmende retning, at danskerne selv kan arbejde for at bevare sundheden, f.eks. gennem bedre kost-, motions-, ryge- eller alkoholvaner.

Hertil kommer så den indflydelse på livsvilkårene, som på længere sigt kan opnås gennem engagement i (lokal)samfundet, det være sig i skolen, på arbejdspladsen, i parti-foreningen osv.

Den danske regering har i september tilsluttet sig Verdenssundhedsorganisationens, WHO's, strategi Sundhed for Alle i år 2000. Strategien for den europæiske region indeholder 38 delmål, hvis opfyldelse tilsammen vil bringe de enkelte lande i regionen nærmere sundhed for alle. Disse målsætninger indeholder f.eks. mål for levealder og for dødeligheden som følge af visse sygdomme, men i overensstemmelse med det brede sundhedsbegreb, som WHO opererer ud fra, vedrører en lang række af målsætningerne herudover de livsvilkår, de muligheder og den livsstil, der har indflydelse på sundheden i bred forstand.

Som eksempler herpå kan jeg nævne styrkelse af de sociale netværk, fremme af sunde vaner, forbedring af arbejds- og boligmiljøer og fokusering på den primære sundhedstjeneste.

Regeringen vil i begyndelsen af 1985 gøre status over den danske befolknings sundhedstilstand sammenholdt med WHO's mål og vil på denne baggrund vurdere, hvordan Danmark kan nå de målsætninger, der udgør WHO's strategi Sundhed for Alle i år 2000.

Spm. nr. S 301

Til udenrigsministeren (19/11 84) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil udenrigsministeren meddele USAs ambassade, at der er ytringsfrihed i Danmark, og at udøvelsen af denne ytringsfrihed er et rent dansk anliggende, som Danmark ikke vil tåle fremmede magters indblanding i, men at USAs ambassade er velkommen til på linje med alle andre at benytte sig af denne ytringsfrihed til at udtrykke sine synspunkter i de danske medier?«

Begrundelse

USAs ambassade i København har i en note gjort et forsøg på at blande sig i Danmarks interne anliggender. Der er simpelt hen tale om et forsøg på at angribe ytrings- og trykkefriheden i Danmark.

Der er på dette punkt grund til at være på vagt. Det huskes jo endnu, hvorledes regeringen i perioden op til den tyske besættelse faktisk gennemførte en betydelig indskrænkning af ytringsfriheden af hensyn til Tyskland.

Det må aldrig ske igen, at en dansk regering bøjer sig for en stor militærmagts forsøg på at begrænse ytringsfriheden i Danmark.

I første omgang reagerede udenrigsministeriet da også fornuftigt, idet en talsmand ifølge Information den 17.-18. november 1984 udtalte, at hvis der kom en henvendelse fra USA-ambassaden, så ville man gøre opmærksom på, at der er trykkefrihed i Danmark, og at såvel de fire brevskrivere som USA-ambassaden har den fulde ret til at udtrykke deres mening. Deri lå jo en klar afvisning af et eventuelt forsøg på indblanding.

Desværre har ministeren så siden med sine udtalelser om, at regeringen tager afstand fra, at »privatpersoner kommer med trusler mod os venligsindede lande«, og med sin manglende reaktion over for USA skabt tvivl om den danske stats holdning over for USAs forsøg på indblanding.

Denne sag drejer sig jo ikke om trusler. Det er jo fuldt ud i sin orden at debattere f.eks. boykot af amerikanske varer, strejker i forbindelse med en eventuel militær magtanvendelse fra USAs side el.lign.

Sagen handler reelt om, at USA ikke bryder sig om den offentlige kritik af USAs misgerninger i Mellemamerika og gerne ser denne kritik indskrænket.

Svar (28/11 84):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Danmark er, i henhold til Wienerkonventionen af 18. april 1961 om diplomatiske forbindelser, forpligtet til at træffe enhver rimelig forholdsregel for at forhindre angreb på ambassader og diplomatiske repræsentanter.

I den konkrete sag har USAs ambassade i København i en note henledt udenrigsministeriets opmærksomhed på en avisartikel, som efter ambassadens opfattelse indeholdt en trussel mod ambassaden. Denne frem-

[Udenrigsministeren]

gangsmåde er helt i overensstemmelse med normal praksis.

Jeg henviser i øvrigt til mit svar af d.d. på spørgsmål nr. S 302.

Spm. nr. S 302

Til *udenrigsministeren* (19/11 84) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil udenrigsministeren over for folketinget og offentligheden præcisere, at ministerens formulering, at regeringen tager afstand fra, at privatpersoner kommer med trusler mod os venligsindede lande, var en meget uheldig formulering, der var egnet til at fremkalde det indtryk, at det ikke skulle være tilladt frit at diskutere reaktionsmuligheder over for en eventuel amerikansk væbnet magtanvendelse over for Nicaragua?«

Begrundelse

Ministeren har ifølge Information den 17.-18. november 1984 udtalt sig om, at der i Erik Vagn Jensen m.fl.s læserbrev i Politiken var formuleringer, der vanskeligt kan opfattes som andet end trusler mod USA, og ministeren udtalte, at den danske regering tager afstand fra, at privatpersoner kommer med trusler mod os venligsindede lande.

Ministerens formuleringer var særdeles uheldige, fordi de kunne efterlade det indtryk, at det ikke skulle være tilladt at diskutere f.eks. iværksættelse af strejker, vareboycot eller andre foranstaltninger i tilfælde af, at USA bruger væbnet magt over for andre lande.

Ikke alene er det jo fuldt ud lovligt at diskutere sådanne foranstaltninger, det er jo så sandelig også fuldt ud lovligt at iværksætte dem.

Ministeren og USA-ambassaden er jo på deres side i deres gode ret til at mene og give udtryk for, at de ikke synes, at sådanne aktioner er en god idé, at de synes, at man ikke bør deltage i dem osv.

Hvis det kun var dette synspunkt, der lå i ministerens uheldige formuleringer, så er det jo i sin orden, men spørgeren finder det absolut påkrævet at få dette præciseret.

Svar (28/11 84):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Ytrings- og forsamlingsfriheden er blandt vore fundamentale frihedsrettigheder, og ingen skal være i tvivl om, at regeringen vil værne om disse grundlovssikrede rettigheder.

Det må imidlertid understreges, at disse frihedsrettigheder er undergivet de begrænsninger, der følger af bl.a. straffelovens regler om forbud mod voldsanvendelse og fremsættelse af trusler herom.

Særlig når det drejer sig om udenlandske ambassader og fremmede diplomater, som i stigende grad er blevet mål for volds- og terroraktioner, er der grund til at erindre om staternes fælles forpligtelse til at træffe enhver rimelig forholdsregel for at forhindre angreb på ambassader og diplomatiske repræsentanter.

Det er på denne baggrund, at regeringen klart må tage afstand fra trusler og udtalelser, der kan opfattes som trusler, vendt mod en ambassade i København eller dennes medarbejdere.

Spm. nr. S 303

Til *undervisningsministeren* (19/11 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor stor en udvidelse af lærerkapaciteten der forventes at finde sted, såfremt regeringens og de radikales uddannelsesstilbud til langtidsledige bringes til udførelse over for de forventede 13.000 uddannelsespladser?«

Begrundelse

I regeringens og de radikales nye aftale indgår uddannelsesstilbud på bl.a. universiteter, handelshøjskoler m.v.

Da man må forvente, at der vil ske en udvidelse af antallet af lediges søgning til dette tilbud, vil det være nødvendigt med en udvidelse af lærerstaben, da det må anses som usandsynligt, at den nuværende lærerstab er nomineret til at modtage yderligere 13.000.

Det vil derfor være interessant at få antal-let af forventede udvidelser oplyst, idet der naturligvis må påregnes en merudgift hertil.

Noget kunne tyde på, at aftalen sigter på at slå to fluer med ét smæk, idet et faldende befolkningstal er på vej til at give lærere større og større arbejdsløshed.

[Pia Kjærsgaard]

Ved at lodse arbejdsledige ind i en uddannelse tilgodeses både arbejdsløse lærere og arbejdsledige.

Svar (28/11 84):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det fremgår af aftalen med det radikale venstre, at den nærmere udformning af ordningen skal aftales i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget. Dette arbejde er endnu ikke så langt fremme, at det stillede spørgsmål kan besvares.

Spm. nr. S 304

Til *energiministeren* (19/11 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren opstille en økonomisk oversigt, som konkret oplyser, hvilke økonomiske fordele forbrugeren opnår ved at lade naturgas blive energikilde i stedet for den mere traditionelle olie inklusive installationsomkostninger?«

Begrundelse

HT-busserne i København har på siden påsat streamers, der fortæller: »Naturgas varmer her (illustration af hus) og også her (illustration af sparegris)«.

Denne reklame for naturgas lægger op til, at forbrugeren også vil spare penge ved at gå over til naturgas. Et par olieselskaber, Norsk Hydro Olie og Kai Dige Bach, har i foldere gennem eksempler opstillet økonomiske regnskaber, der viser, at naturgas er et fordyrende element – stik imod hvad naturgasselskaberne regner med.

Det er derfor efter spørgerens mening nødvendigt, at den danske forbruger får en korrekt, sammenlignelig opstilling over økonomien for henholdsvis naturgas og olie at se.

Svar (28/11 84):

Energiministeren (Enggaard):

Jeg deler helt spørgerens ønske om en sammenlignelig opstilling over forbrugerøkonomien for henholdsvis naturgas og olie. Jeg kan oplyse, at naturgasselskaberne har tilkendegivet, at de vil udarbejde en tryksag, der giver en afbalanceret sammenligning

mellem økonomien i oliefyring og gasfyring for villakunder.

På grundlag af oplysninger fra D.O.N.G. A/S kan jeg imidlertid oplyse følgende:

Af de regneeksempler, som Norsk Hydro Olie og Kai Dige Bach har offentliggjort, fremgår, at naturgas er en dyrere løsning end olie, når installationsomkostningerne medregnes. De to selskabers beregninger adskiller sig derved, at Norsk Hydro Olie sammenligner naturgas og oliefyring over en ti-årig periode, mens Kai Dige Bach kun sammenligner det første år. Eksemplerne bygger på to væsentlige fejl:

1. Begge selskaber benytter olie- og naturgaspriser, der ikke er sammenlignelige.
2. Norsk Hydro Olie benytter forskellige prisniveauer i samme beregning.

Vedrørende punkt 1 kan jeg oplyse: Ifølge lov om varmforsyning, § 27, stk. 3, kan forbrugerprisen på naturgas ikke overstige forbrugerprisen på en tilsvarende mængde fyringsolie. Da olieprisen normalt ændres en gang om måneden, mens naturgasprisen normalt ændres kvartalsvis, kan gasprisen dog i en kortere periode afvige fra olieprisen. Sådanne afvigelser justeres kvartalsvis. I regneeksemplerne fra Norsk Hydro Olie og Kai Dige Bach benyttes en naturgaspris fra et tidspunkt, hvor naturgasprisen i en kort periode var højere end olieprisen. Dette er misvisende, da gasprisen efterfølgende justeres for den lavere oliepris.

I regneeksemplerne er der taget hensyn til, at der ydes en 5-årig introduktionsrabat, som betyder, at naturgassen i denne periode bliver ca. 10 pct. billigere end den tilsvarende mængde fyringsolie. Der er ligeledes taget hensyn til, at naturgassen forbrænder mere effektivt end olie. På disse punkter er der derfor ikke bemærkninger til de to olieselskabers beregninger.

Vedrørende punkt 2: Besparelser på de årlige brændselsomkostninger samt omkostninger til service m.v. regnes i regneeksemplerne i faste priser. Finansieringsomkostningerne regnes derimod i løbende priser. Dette medfører, at finansieringsomkostningerne overvurderes. For at beregningerne på rimelig måde kan illustrere forskellen ved anvendelse af henholdsvis olie og naturgas, må såvel besparelser som omkostninger regnes i samme prisniveau.

[Energiministeren]

Som eksempel kan nævnes et af Norsk Hydro Olies regneeksempler, hvor der beskrives en situation, hvor både oliefyret og kedelanlægget er modent til udskiftning. Som alternativer sammenlignes dels en investering på 28.000 kr. til nyt kedelanlæg og oliefyr, dels en investering på 35.000 kr. til nyt gasanlæg og fyr. Selskabet konkluderer, at oliealternativet giver en besparelse over 10 år på 8.060 kr. før skat og på 3.400 kr. efter skat. Der forudsættes en marginalsat på 58 pct.

Korrigeres regneeksemplet imidlertid, således at der benyttes sammenlignelige olie- og gaspriser, og således at der regnes i samme prisniveau, bliver resultatet, at omstilling til naturgas giver en besparelse over 10 år på ca. 3.000 kr. efter skat.

Spm. nr. S 305

Til *ministeren for skatter og afgifter* (19/11 84) af:

Thoft (SF):

»Hvilke skridt agter ministeren at tage for at bringe den tilsyneladende ulovlige selskabskonstruktion omkring Aarhus Oliefabrik A/S (gensidig holding) til ophør?«

Begrundelse

I spørgsmål i folketingets skatteudvalg af 23. marts 1984 til ministeren rejstes problemet om Aarhus Oliefabrik A/S, som ifølge Demokraten Weekend nr. 4 af 27. februar 1984 er opbygget med en selskabskonstruktion baseret på gensidig holding.

Ministeren har i et svar til skatteudvalget (bilag 43-1984) oplyst, at Aarhus Oliefabrik A/S ikke har modtaget dispensation fra aktieselskabslovens § 48, som forbyder gensidig holding.

Spørgsmålet stilles nu til skriftlig besvarelse, da ministeren på trods af rykkere ikke har svaret i udvalget i løbet af de forgangne 8 måneder.

Svar (3/12 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Til brug ved besvarelsen har industriministeren oplyst følgende:

Efter at der var givet svar på spørgsmål 29, bilag 43, fra folketingets skatte- og afgiftsudvalg, har aktieselskabs-registeret fore-

taget undersøgelser med henblik på videre overvejelser om, hvorvidt Aarhus Oliefabrik A/S efter sin erhvervelse af 45 procent af aktierne i IPF skulle anses for at have bestemmende indflydelse over dette selskab. Bestemmende indflydelse er et væsentligt kriterium for tilstedeværelsen af koncernforhold. Forholdet kan nu beskrives således:

I 1979 erhvervede Munden Holding AG, der er et helejet schweizisk datterselskab af International Plantations and Finance Ltd. (IPF), ca. 23 procent af de stemmeberettigede aktier i Aarhus Oliefabrik A/S. IPF er et bahamansk aktieselskab, hvis aktier bl.a. er noteret på Københavns Fondsbørs. Ved senere kapitalforhøjelser har Munden Holding AG øget sin andel til 30,5 procent af den stemmeberettigede aktiekapital i Aarhus Oliefabrik A/S. I 1981 erhvervede dette selskab godt 45 procent af de stemmeberettigede aktier i IPF.

Kort efter erhvervelsen af de 23 procent indvalgte 3 af IPFs bestyrelsesmedlemmer i bestyrelsen for Aarhus Oliefabrik A/S. Efter at dette selskab havde erhvervet godt 45 procent, indvalgte 3 af dette selskabs bestyrelsesmedlemmer i IPF.

Til brug for sagen har aktieselskabs-registeret med hjemmel i aktieselskabslovens § 156 a og årsregnskabslovens § 64, stk. 2, kunnet kræve oplysninger fra Aarhus Oliefabrik A/S. Registeret har derimod ingen hjemmel til at stille spørgsmål til de udenlandske selskaber.

Aktieselskabs-registerets undersøgelser har – under hensyn til det ovenfor oplyste – primært haft til formål at få fastslået, hvorvidt Aarhus Oliefabrik A/S er moderselskab til IPF. Hvis dette er tilfældet, vil det have til følge, at selskabslovens koncernregler finder anvendelse. Dette vil medføre, at der af Aarhus Oliefabrik A/S skal udarbejdes et koncernregnskab, og at reglen i aktieselskabslovens § 48 om egne aktier må anses for overtrådt.

Aktieselskabslovens § 48, stk. 1, indeholder en regel om, at et moderselskab kun må erhverve egne aktier op til 10 procent af aktiekapitalen. Ved opgørelsen af de 10 procent medregnes de beholdninger af aktier, som datterselskaber har i moderselskabet. Bestemmelsen i stk. 1 skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i § 48, stk. 6, der tilsvarende

[Ministeren for skatter og afgifter]

forbyder datterselskaber at erhverve aktier i moderselskabet.

I forbindelse med registerets undersøgelser er der fra bestyrelsens side fremsat forskellige mundtlige udsagn, hvoraf det synes at fremgå, at Aarhus Oliefabrik A/S, når der ikke foreligger interessekonflikt mellem dette selskab og IPF, normalt kan påregne at have stemmeflerhed på IPFs generalforsamlinger. Et sådant forhold set i sammenhæng med, at Aarhus Oliefabrik A/S efter registerets opfattelse må anses for at have en betydelig andel i IPFs driftsresultat, kan tyde på, at der foreligger en koncern i medfør af aktieselskabslovens § 2, stk. 2, (således som det har været fremført i dagspressen).

Afgørende for spørgsmålet, om et sådant koncernforhold foreligger, ville herefter for registeret være, om Aarhus Oliefabrik A/S reelt udøver bestemmende indflydelse, og om en manglende udøvelse heraf er forårsaget af kendskab til, at IPF ville kunne frigøre sig af den bestemmende indflydelse, fordi en opposition blandt IPFs aktionærer realistisk er til stede og i tilfælde af interessekonflikt kunne mobilisere flere stemmer end Aarhus Oliefabrik A/S.

Efter de til registeret givne oplysninger foreligger der ikke bevis for, at Aarhus Oliefabrik A/S har eller udøver en bestemmende indflydelse over IPF, som dette selskab ikke vil kunne frigøre sig af. Det skal her tages i betragtning, at bestyrelsen for Aarhus Oliefabrik A/S over for registeret har oplyst, at man ikke anser sig som moderselskab for IPF, fordi man ikke har bestemmende indflydelse og ej heller en betydelig andel i IPFs driftsresultat.

Registeret har efter modtagelse af bestyrelsens endelige svar i skrivelse af 9. november 1984 måttet konkludere, at der ikke efter de foreliggende oplysninger kan statuere koncernforhold med Aarhus Oliefabrik A/S som moderselskab. Spørgsmålet om gensidig aktiebesiddelse er herefter ikke aktuelt.

Spm. nr. S 306

Til *arbejdsministeren* (19/11 84) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren be- eller afkræfte, at 56 kvinder ansat i toldvæsenet er afskediget efter udstået læretid?«

Begrundelse

Som bekendt er der for nylig indgået forlig mellem regeringen og det radikale venstre om langtidslediges nye muligheder for at få uddannelse i stedet for jobtilbud.

Et af de spørgsmålstejn, bl.a. spørgeren har sat ved forliget, er, om der gives håb om arbejde efter endt uddannelse.

Oplysningen om afskedigelse af de ovennævnte 56 unge kvinder må – hvis den er rigtig – betyde, at disse kvinder må ind i rækken af arbejdsløse. Det vil sige, at det reelle problem er antallet af arbejdspladser.

Svar (28/11 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Arbejdsministeriet har indhentet følgende udtalelse fra ministeriet for skatter og afgifter:

»Toldvæsenet har som led i bestræbelserne på at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden siden 1978 været pålagt oplæringen af et antal unge inden for kontorområdet.

Således er toldvæsenet senest i henhold til aktstykke 520 af 24. juni 1981 tildelt i alt 195 uddannelsesstillinger som EFG-elev eller kontorlærling. De unge er og bliver fortsat i forbindelse med ansættelsen gjort opmærksom på, at der er tale om en uddannelsesstilling, og at der ikke kan påregnes ansættelse i toldvæsenet efter afslutning af uddannelsen.

I henhold til aktstykket er der sket ansættelser således:

1981:	21
1982:	100
1983:	21
1984:	145

Indtil 1984 har toldvæsenet kunnet tilbyde egnede ansættelser efter udstået praktikperiode eller læretid.

I 1984, hvor 88 blev færdiguddannet, kunne kun 28 ansættes, dels fordi toldvæsenets personaleramme ikke gav mulighed for ansættelse af alle, dels som følge af budgetsituationen.

Den nye situation har givet direktoratet anledning til at overveje, om brugen af uddannelsesstillinger burde søges begrænset, således at der ikke ansættes flere EFG-elever eller kontorlærlinge, end man påregner at kunne ansætte efter udstået læretid.

[Arbejdsministeren]

Spørgsmålet har været drøftet med personaleorganisationerne, og der var enighed om, at toldvæsenet bør medvirke til at sikre flest mulige unge en uddannelse, også uanset at ikke alle efter læretiden kan tilbydes fast ansættelse.

Det tilføjes, at direktoratet efter aftale med personaleorganisationerne søger at skabe mulighed for at ansætte flest mulige kontorlærlinge og EFG-elever efter udløbet af læretiden, bl.a. ved kun undtagelsesvis at tillade deltidsbeskæftigede at få forhøjet deres tjenesteydelse.«

Jeg kan helt henholde mig til denne udtalelse og kan kun tilføje, at det jo ikke er usædvanligt, at personer ikke ansættes på deres lærested efter endt læretid. Dermed er det dog ikke givet, at de pågældende bliver arbejdsløse. Uddannelsen i toldvæsenet giver dem forhåbentlig gode muligheder for ansættelse andre steder.

Spm. nr. S 307

Til forsvarsministeren (20/11 84) af:

Thoft (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at forsvaret under NATOs infrastrukturprogram er ved at udbygge stationen på Sornfelli-fjeldet på Færøerne til brug bl.a. for AWACS kommando- og overvågningsfly, og vil ministeren redegøre for, hvorledes denne udbygning af NATO-anlægget korresponderer med det færøske lagtings beslutninger i 1961 og 1970 om, at NATO-basen på Færøerne er uønsket?«

Begrundelse

Der foregår i disse år en voldsom dansk integration i NATO-regie, som i stigende grad binder os i freds-, krise- og krigstid. På trods af, at danske forsvarsministre gentagne gange fra folketingets talerstol har for sikret folketinget om, at Danmark ikke skulle have med AWACS at gøre, viser det sig nu, at disse fly med regelmæssige mellemrum lander i Skrydstrup, Karup og Ålborg. Aviserne har kunnet oplyse, at Danmark allerede i Bæk Skov ved Skrydstrup har fået installeret den første europæiske jordstation, som står i direkte forbindelse med AWACS, og nu tyder alt på, at den næste er under opførelse på Færøerne under dække af en såkaldt modernisering af stationen på Sornfelli.

I forbindelse med USAs salg af AWACS-fly til Saudi-Arabien for nogle år siden fremlagde den israelske efterretningstjeneste klar dokumentation for, at den overvågningsfunktion, som NATOs talsmænd i den offentlige debat hidtil havde hævdet var AWACS-flyenes eneste funktionsmulighed, alligevel ikke var den eneste. Og måske endda heller ikke den vigtigste. Flyene kunne også fungere som flyvende kommandobunkers til koordinering af fremskudte offensive angrebsoperationer.

Netop i denne kommandofunktion forekommer AWACS at passe som fod i hose til den netop antagne NATO-doktrin: FOFA (Follow-On-Forces Attack), som indebærer fremskudt offensivt »forsvar« med dybe slag i modpartens bagland på et tidligt stadium af en konflikt.

I forhold til Færøerne er denne udbygning særligt bekymrende. For det første gør det Færøerne til et oplagt bombemål, for det andet har lagtinget truffet en klar beslutning om, at militærbasen på Sornfelli er uønsket (jfr. beslutningerne i 1961 og 1970). Ved at udbygge Sornfelli-basen som jordstation for AWACS udbygges også de potentielle offensive operationsmuligheder.

Svar (28/11 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Radarstationen på Færøerne er efterhånden over 20 år gammel og har i lang tid trængt til en gennemgribende modernisering.

Dette gælder både en del af kommunikationsudstyret og en del af radarudstyret, ligesom de bygningsmæssige anlæg har trængt til omfattende istandsættelser og udskiftninger.

Forsvaret er for tiden i færd med – under NATOs infrastrukturprogram – at gennemføre den tiltrængte modernisering og istandsættelse.

I forbindelse med Danmarks deltagelse i NATOs anskaffelse af et luftbårent varslings- og kontrolsystem afholdes der udgifter til modtageudstyr på Færøerne, der vil give radarstationen mulighed for at modtage informationer fra det luftbårne system (AWACS). Disse udgifter afholdes ikke under NATOs infrastrukturprogram, men af det anskaffelsesbudget, der finansieres af de lande, som deltager i AWACS projektet.

Da radarstationen på Færøerne er en vigtig del af NATOs flyvarslingsystem, er det

[Forsvarsministeren]

nødvendigt, at den får en tidssvarende kapacitet. Dens opgave er fortsat at føre kontrol med lufttrafikken over og omkring Færøerne. De igangværende arbejder er derfor ikke en udbygning, men en nødvendig modernisering.

For så vidt angår vedtagelserne i det færøske lagting vedrørende bl.a. anlægget på Sornfelli bemærkes, at de spørgsmål, som lagtinget har taget stilling til, vedrører riget som helhed og må vurderes ud fra denne synsvinkel. I henhold til hjemmestyreløven er forsvarsspørgsmål ganske klart et anliggende, der ikke er henlagt under hjemmestyrets selvstændige kompetence, men varetages som et rigsanliggende af rigets myndigheder.

Spm. nr. S 308

Til *socialministeren* (20/11 84) af:

Birthe Hansen (SF):

»Hvilke foranstaltninger vil og kan ministeren tage for at forhindre, at unge kriminelle fortsat sættes i fængsel?«

Begrundelse

Der henvises til den undersøgelse, justitsminister Ninn-Hansen har ladet foretage, og den viser, at de sociale myndigheder ikke har kunnet leve op til deres forpligtelse i henhold til bistandsloven om at sørge for de fornødne institutioner.

Spørgeren må herefter konstatere med henvisning til den tidligere socialministers besvarelse af spørgsmål S 315 af 28. marts 1984, at på trods af den positive holdning, der kom til udtryk på et møde mellem justitsministeren, repræsentanter for Amtsrådsforeningen og Københavns og Frederiksbergs kommuner om behovet for sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge til brug for varetægtssurrogatanbringelser, så er forholdene altså fortsat uacceptable. Dette giver spørgeren anledning til velbegrundet bekymring for, at de unge rekrutteres til en kriminel karriere.

Svar (27/11 84):

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Antallet af pladser på sikrede afdelinger i døgninstitutioner for børn og unge er for tiden 23, fordelt med 5 pladser i København,

10 pladser i Frederiksborg amtskommune og 8 pladser på Fyn. Den af justitsministeriet, direktoratet for kriminalforsorgen, og Amtsrådsforeningen i oktober 1983 foretagne undersøgelser anslø et behov for et mindre antal pladser herudover.

Med virkning fra 1. juli 1984 ændredes finansieringsbestemmelserne, således at udgifterne ved driften af pladser i sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge afholdes af amtskommuner/kommuner efter objektive kriterier. Herefter er der tilvejebragt økonomisk udligning med henblik på etablering af det nødvendige antal pladser.

På baggrund af justitsministeriets undersøgelse, der bygger på indberetning af sager, hvori 15-17-årige i perioden 1. april-30. september 1984 har været fremstillet i grundlovsforhør, vil socialministeriet snarest på embedsmandsplan indkalde justitsministeriet, Amtsrådsforeningen og Københavns og Frederiksberg kommuner til møde med henblik på en afklaring af, hvor mange pladser i sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge der yderligere måtte være behov for, og hvor disse pladser geografisk bør placeres.

Spm. nr. S 310

Til *arbejdsministeren* (20/11 84) af:

Kaj Poulsen (S):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange midler til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden ministeriet anvender i 1984, samt oplyse, hvor mange midler der refunderes af EFs socialfond og til hvilke formål, ligeledes for året 1984?«

Begrundelse

Arbejdsministeriet har pr. 7. september d.å. udsendt oversigt over tilskud fra Socialfonden, bevilget ved EF-Kommissionens beslutning af 23. juli 1984.

Oversigten indeholder et betydeligt tilskud til oprettelse af ekstraordinære lære- og praktikpladser for unge i private virksomheder.

Denne støtteordning blev imidlertid pr. 1. juli 1984 omlagt, således at den nu er arbejdsgiverfinansieret.

Betyder dette, at Danmark mister det bevilgede tilskud, i dette tilfælde en del af 168 mill. kr.?

Svar (30/11 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

(1) Arbejdsministeriet forventer i 1984 at anvende ca. 1.166 mill. kr. til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, jfr. vedlagte oversigt.

Nogle af beløbene er skønsmæssigt fastsat under hensyn til, at finanslovsbevillingerne vedrører foranstaltninger, der omfatter både arbejdsløse unge under 25 år og andre arbejdsløse.

(2) Arbejdsministeriet har under henvisning til de ansøgningsmuligheder, der er beskrevet i EF-Kommissionens retningslinier for Socialfondens forvaltning i 1984-86, indgivet fem ansøgninger om tilskud til foranstaltninger for arbejdsløse unge, som staten enten selv finansierer eller finansierer sammen med kommuner og amtskommuner.

De ansøgte tilskud til erhvervsuddannelse udgør 50 pct. af driftsudgifter og personstøtte vedrørende foranstaltningerne. De ansøgte tilskud til beskæftigelsesforanstaltningerne udgør 335 kr. pr. deltageruge.

Bortset fra en ansøgning vedrørende indvandrere er ansøgningerne begrænset til foranstaltninger i Københavns og Frederiksberg kommuner og amtskommunerne med undtagelse af Københavns, Roskilde og Frederiksborg amtskommuner.

Tilsagnene om tilskud er fastsat ved reduktion af ansøgningsbeløbene efter generelle retningslinier, der skal bringe balance i forhold til Socialfondens bevillinger.

Tilskud til foranstaltninger, som staten finansierer sammen med kommuner og amtskommuner, vil blive fordelt på grundlag af regnskabsmæssige oplysninger om statens, de enkelte kommuners og amtskommuners andel i finansieringen.

(3) For 1984 er nærmere ansøgt og givet tilsagn om følgende socialfondstilskud vedrørende arbejdsministeriets bevillingsområde:

	kr.
1. Erhvervsforberedende kurser for arbejdsløse unge, dog kun unge, der har været i beskæftigelse.	
Ansøgt beløb	35.628.000
Tilskud til staten	20.782.925
2. Erhvervsintroducerende kurser for indvandrere under 25 år.	
Ansøgt beløb	1.325.000
Tilskud til staten	770.905

3. Arbejdstilbud til unge under lov om arbejdstilbud.

Ansøgt beløb	145.205.080
Tilskud til staten og kommunerne	84.482.577
Statens andel af tilskuddet, skøn	56.000.000
4. Beskæftigelse af unge med støtte efter lov om jobskabelse.	
Ansøgt beløb	97.360.380
Tilskud til staten, amtskommunerne og kommunerne	56.645.785
Statens andel af tilskuddet, skøn	31.000.000

Arbejdsministeriet har herudover ansøgt og modtaget tilsagn om tilskud til støtteordningen vedrørende ansættelse af unge i private virksomheder under hensyn til, at den nærmere gennemførelse af ordningen henhører under arbejdsministeriet. Statens bevillinger til ordningen er imidlertid optaget på indenrigsministeriets budget under hensyn til, at staten refunderer kommunerne 50 pct. af udgifterne ved ordningen.

Ansøgt tilskud	71.244.450
Tilskud til kommunerne og staten	41.451.130
Statens andel af tilskuddet, 50 pct.	20.725.565

(4) Om Socialfondens tilskud til lære- og praktikpladser i private virksomheder i 1984, som nævnes i begrundelsen for spørgsmålet, henvises til undervisningsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. S 311.

Bilag

Oversigt over forventet anvendelse af midler til foranstaltninger mod ungdomsarbejdsløsheden under arbejdsministeriets bevillingsområde i 1984.

	Mill. kr.
1. Genoptræningsydelse (arbejdstilbud) til private virksomheder, andel vedrørende unge under 25 år, skønnet	200,0
2. Genoptræningsydelse (arbejdstilbud) til kommuner, andel vedrørende unge under 25 år, skønnet .	320,0
3. Udgifter m.v. til langtidsledige ansat i staten (arbejdstilbud), andel vedrørende unge under 25 år, skønnet	80,0

[Arbejdsministeren]

4. Jobskabelsesstøtte til den private sektor vedrørende unge under 25 år.....	100,0
5. Jobskabelse i den offentlige sektor m.v. vedrørende unge under 25 år.....	289,5
6. Træningsskolen i Storkøbenhavn for unge og arbejdsledige.....	7,1
7. Særlig erhvervsforberedende uddannelse af unge (EIFU-kurser)...	156,3
8. Erhvervsintroducerende kurser for langtidsledige m.fl., andel vedrørende arbejdsløse unge, skønnet.....	12,2
9. Uddannelsesydelse til ledige unge	1,5
I alt	1.166,6

Det bemærkes, at statens refusion (50 pct.) af kommunernes støtte til ansættelse af arbejdsløse unge i private virksomheder henhører under indenrigsministeriets bevillingsområde. Arbejdsministeriet fastsætter dog de nærmere bestemmelser om støtteordningen.

Spm. nr. S 311

Til *undervisningsministeren* (20/11 84) af:

Nørgaard Sørensen (S):

»Hvor mange midler til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden anvender undervisningsministeriet i 1984, og hvor mange midler refunderes af EFs socialfond og til hvilke formål, ligeledes for 1984?«

Begrundelse

I oversigten over tilskud fra Socialfonden bevilget ved EF-Kommissionens beslutning af 23. juni 1984 er bl.a. opført betydelige tilskud til oprettelse af ekstraordinære lære- og praktikpladser for unge i private virksomheder.

Denne støtteordning blev imidlertid pr. 1. juli 1984 omlagt, således at den nu er ar-

bejdsgiverfinansieret.

Betyder dette, at Danmark mister det bevilgede tilskud, i dette tilfælde en del af 168 mill. kr.?

Svar (29/11 84):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Af begrundelsen fremgår, at spørgsmålet vedrører tilskud fra EFs socialfond til oprettelse af ekstraordinære lære- og praktikpladser for unge i private virksomheder.

EFs socialfond har i 1984 ydet i alt 167.815.975 kr. i tilskud til lære- og praktikpladser oprettet med tilskud i private virksomheder.

Undervisningsministeriet underrettede den 27. august 1984 Kommissionen om den skete ændring i støtteordningen. Man gjorde herunder opmærksom på, at Arbejdsgivernes Elevrefusion er en selvejende institution kontrolleret af det offentlige, som i høj grad varetager opgaver af samfundsmæssig interesse. Man kan derfor med rimelighed sidestille institutionen med en offentlig myndighed, hvorfor det er ministeriets opfattelse, at foranstaltningen også efter lovændringen må være tilskudsberettiget i henhold til Socialfondens bestemmelser.

Ministeriet har endnu ikke modtaget svar fra Kommissionen, og jeg kan derfor ikke udtale mig om, hvorvidt Danmark vil miste nogle af de 168 mill. kr., der blev bevilget i 1984.

Danmark vil dog under alle omstændigheder få tilskud til de pladser, der blev oprettet før 1. juli 1984.

Jeg kan tilføje, at Danmark i 1984 vil anvende ca. 480 mill. kr. til »egentlige« ungdomsarbejdsledhedsbekæmpende foranstaltninger. Hertil kommer, at der er ydet bevilgninger til at udvide kapaciteten inden for det ordinære uddannelsessystem.

Jeg kan endelig oplyse, at EFs socialfond har ydet følgende tilskud i 1984:

1. Lære- og praktikpladser oprettet med tilskud i private virksomheder..	167.815.975 kr.
2. Lære- og praktikpladser oprettet i den offentlige sektor	37.539.322 kr.
3. Uddannelse af unge grønlændere på handelsskoler og tekniske skoler i Danmark.....	10.500.000 kr.
4. Kvalificerede kurser på handelsskolerne	3.100.000 kr.
5. De nye EFG-uddannelser inden for ældreomsorgen	7.000.000 kr.
6. Den industrielle grunduddannelse	12.800.000 kr.
7. Kombinerede undervisnings- og produktionsprogrammer.....	25.811.157 kr.

[Undervisningsministeren]

8. Vejledningskurser for unge med særlige vanskeligheder 2.005.450 kr.

Spm. nr. S 312Til *industriministeren* (20/11 84) af:**Tommy Dinesen** (SF):

»Skal besætningen på den af DSB chartrede norske trailerfærge m/f »Seadrake« have et godkendt sikkerhedskursus, da den sejler med kemikalier og gift osv. mellem danske havne?«

Begrundelse

På danske – både private og DSBs færger – der sejler mellem landsdelene, har besætningen gennemgået et sikkerheds- og brandkursus.

Svar (29/11 84):**Industriministeren** (Stetter):

Danske myndigheder stiller ikke krav om, at besætningen på den af DSB chartrede norske trailerfærge »Seadrake« skal have et godkendt sikkerhedskursus i transport til søs af farligt gods. Hverken internationale konventioner eller danske nationale bestemmelser vedrørende sådanne skibe indeholder et særligt uddannelseskursus, da der ikke er tale om skibe, der er særligt indrettet til transport af flydende gasarter og/eller kemikalier i bulk.

Sejladsen mellem Århus og Kalundborg er omfattet af reglerne i »Memorandum om transport af farligt gods med ro/ro-skibe i Østersøområdet«, der er tiltrådt af både Danmark og Norge. Memorandumets bestemmelser kan anvendes som et alternativ til bestemmelserne om transport af farligt gods i IMDG-koden (International Maritime Dangerous Goods Code). Heller ikke memorandummet stiller særlige uddannelseskursus.

Memorandummet fastsætter, at farligt gods principielt skal klassificeres, emballeres, mærkes, dokumenteres, staves og adskilles i henhold til bestemmelserne i IMDG-koden, men på korte rejser, og en rejse mellem Århus og Kalundborg er ifølge memorandumets definition en kort rejse, kan gods, der er anbragt i lastskibe, jernbanevogne og containere, klassificeres, pakkes, mærkes, dokumenteres og staves i henhold til bestemmelserne i RID/ADR (dvs. de regler, der gælder

for transport af farligt gods på jernbaner og ad landeveje).

Inden farligt gods køres om bord i et ro/ro-skib, påhviler det skibsføreren at kontrollere godsets art i samtlige ro/ro-enheder, lastvogne, trailere og jernbanevogne. Denne kontrol skal skibsføreren udføre for at sikre, at det farlige gods staves forsvarligt.

Spm. nr. S 313Til *indenrigsministeren* (20/11 84) af:**Lenger** (VS):

»Hvordan vil ministeren sikre en effektiv undersøgelse på hospitaler af tilskadekomne børn, der er så små, at samarbejdsvilje ikke umiddelbart kan forventes?«

Begrundelse

Der tænkes på en konkret sag, som har været omtalt i Aarhus Stiftstidende den 15. januar, 7. maj og 3. juli og i Ekstra Bladet den 11. maj og 4. juli. En dreng på 1½ år kom til skade i sin vuggestue og blev bragt til Århus amtssygehus, som imidlertid ikke konstaterede et brækket kraveben. Dette blev først konstateret dagen efter af Århus kommunehospital.

Århus amtssygehus har anført »manglende samarbejdsvilje« som begrundelse for den manglende konstatering af det brækkede kraveben. Ministeren har tidligere udtalt til pressen, at hun stod uforstående over for dette. Alligevel har sundhedsstyrelsen støttet Århus amtssygehus.

Spørgeren finder, at problemet er principielt, idet tilskadekomne børn ikke altid kan forventes at vise samarbejdsvilje, men de bør alligevel sikres den nødvendige ret til undersøgelse.

Af udtalelser til pressen må det formodes, at ministeren er enig heri, og derfor ønskes det oplyst, hvordan ministeren vil hindre, at lignende situationer kan opstå igen.

Svar (28/11 84):**Indenrigsministeren** (Britta Schall Holberg):

Spørgeren nævner i begrundelsen, at Århus amtssygehus har oplyst, at årsagen til, at sygehuset ikke i det konkrete tilfælde opda-

[Indenrigsministeren]

gede det kravebensbrud, som det pågældende barn havde pådraget sig – og som blev opdaget dagen efter på Århus kommunehospital – skulle have været »manglende samarbejdsvilje« hos barnet ved undersøgelsen på amtssygehuse skadestue.

Det er ikke korrekt, at Århus amtssygehus har udtalt sig således.

Sundhedsstyrelsen, som har behandlet sagen, har i en udtalelse af 23. november 1984 i anledning af det stillede spørgsmål bl.a. oplyst:

»Lægen har i sin redegørelse til sundhedsstyrelsen oplyst, hvorledes undersøgelsen forløb, og bl.a. anført, at barnet var uroligt på grund af situationen. Sundhedsstyrelsen har i sin redegørelse til forældrene, som er ministeriet bekendt, udtalt, at man ikke finder, at lægen handlede uforsvarligt, uagtet at han ikke konstaterede, at barnet havde brækket det ene kraveben. Man har i den forbindelse bl.a. anført, at undersøgelsen kan have været besværliggjort af, at barnet har været uroligt, og har »modsat sig undersøgelsen«. Dette forhold har imidlertid ikke været afgørende for sundhedsstyrelsens vurdering af sagen. Efter sundhedsstyrelsens opfattelse skal også urolige børn eller urolige voksne patienter undersøges omhyggeligt. Endvidere finder sundhedsstyrelsen, at lægelovens bestemmelser om at udvise omhu og samvittighedsfuldhed er dækkende også i sager som denne, og at lægerne, uanset et barns alder og eventuelt »modsatte sig undersøgelse« må sikre sig, at der ikke foreligger sygdomme eller tilstande, der kræver behandling. Afslutningsvis skal anføres, at det ikke af skrivelsen fra Århus amtssygehus fremgår, at barnet ikke var samarbejdsvilligt. Denne vending er beklageligvis brugt af sundhedsstyrelsen i en redegørelse til forældrene uden at være helt dækkende for indholdet af erklæringen fra Århus amtssygehus.«

Jeg kan henholde mig til sundhedsstyrelsens beklagelse, ligesom jeg kan henholde mig til det af sundhedsstyrelsen generelt anførte om, at også urolige børn eller urolige voksne patienter skal undersøges omhyggeligt. Jeg skal i denne forbindelse understrege, at lægelovens bestemmelser om at udvise omhu og samvittighedsfuldhed også er dækkende i sager som denne.

Spm. nr. S 314

Til *justitsministeren* (20/11 84) af:

Lenger (VS):

»Finder ministeren, at udlændingeloven fungerer tilfredsstillende, når den kan føre til, at en lovovertræder får en tillægsstraf, der ikke blot rammer ham selv, men også hans familie?«

Begrundelse

I en konkret sag, hvor en udlænding blev dømt for en lovovertrædelse og herefter udvist, vil denne udvisning ramme ikke blot ham selv, men også hans familie, idet hans kone og to børn agter at følge med den udviste til hans hjemegn i Pakistan.

Denne hjemegn er for tiden præget af uro på grund af et stort antal flygtninge fra Afghanistan. Dertil kommer, at familien mangler et farvepigment i huden, som vil gøre det umuligt for den at opholde sig i denne varme egn. Det ene barn lider i øvrigt af eksem, og det andet barn kan ikke tåle kosten i Pakistan.

Under hele afsoningsperioden har familien holdt sammen, og det pågældende fængsel har endog bedømt den pågældendes recidivrisiko som værende ringe. Han har opholdt sig i Danmark siden midten af 70'erne.

Spørgeren finder det urimeligt, at udenforstående og uskyldige mennesker påføres en reel straf som følge af udvisningen.

Svar (3/12 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I forbindelse med vedtagelsen af den nye udlændingelov er der i forhold til den tidligere retstilstand gennemført en væsentlig begrænsning i adgangen til udvisning af udlændinge, der i kraft af længere ophold har fået en fastere tilknytning til landet. Reglerne er udformet således, at der indtræder stadig større begrænsninger i udvisningsadgangen alt efter varigheden af udlændingens ophold her i landet, jfr. betænkning 968, side 49. Samtidig er der i lovens § 26 indsat en bestemmelse om de humane hensyn, som skal tages i betragtning ved afgørelser i blandt andet udvisningssager. Efter denne bestemmelse skal der ud over udlændingens tilhørsforhold til det danske samfund og varigheden af opholdet tages hensyn til, om udvisning vil være særlig belastende på

[Justitsministeren]

grund af udlændingens personlige forhold eller på grund af udlændingens personlige eller familiemæssige tilknytning til herboende danske eller udenlandske statsborgere. Sidstnævnte hensyn er ikke alene et hensyn til udlændingen selv, men tillige et hensyn til den pågældendes herboende nære pårørende, der ofte vil have vanskeligt ved at følge udlændingen til hjemlandet eller til et andet land. Det er således forudsat, at der ved udvisningsafgørelser anlægges en proportionalitetsbetragtning mellem på den ene side det udvisningsbegrundende forhold og på den anden side afgørelsen af, om udvisning skal finde sted og i givet fald, hvilken længde et indrejseforbud skal have. Jeg finder på denne baggrund, at der ikke på dette punkt er behov for ændringer i udlændingeloven.

Spm. nr. S 315

Til *justitsministeren* (20/11 84) af:

Carsten Andersen (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvordan den sociale hjælpetjeneste for præasyl-flygtningene er opbygget, herunder hvor mange socialmedarbejdere der er ansat til dette arbejde, og hvilken uddannelse de har, samt, såfremt de nævnte opgaver varetages af andre organisationer end direktoratet for udlændinge, oplyse grundlaget for udlægningen af opgaverne, organisationernes navne samt om muligt antallet af beskæftigede medarbejdere?«

Begrundelse

Den senere tids megen tale om forøget flygtningestrøm og vanskelighederne med at behandle asylansøgningerne, der medfører lang ventetid, peger på tiltagende sociale problemer for præasyl-flygtningene i Danmark. Ved sociale problemer forstår jeg ikke kun økonomiske spørgsmål, men også andre problemer, som et menneske kan få, når det er i et fremmed land uden bekendtskabskreds og andre tilhørsforhold. Hertil kommer det pres, der ligger i ansøgningssituationen.

Svar (29/11 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det påhviler som bekendt direktoratet for udlændinge at skaffe asylansøgere, der ikke selv har midler til deres underhold, logi og

sørge for de pågældendes forplejning, herunder mad, tøj, lægehjælp m.v.

En stor del af asylansøgerne er indtil videre indlogeret på hoteller, men en voksende del indlogeres i samlede, større indlogeringscentre.

Asylansøgerne modtager fra direktoratet for udlændinge bistandsydelse efter retningslinier, der svarer til reglerne i bistandslovgivningen.

Direktoratet søger så vidt muligt at give de pågældende en indledende orientering kort efter deres ankomst. Herudover gør politiet dem i henhold til udlændingelovens § 48, stk. 2, bekendt med deres adgang til at sætte sig i forbindelse med Dansk Flygtningehjælp, der under hele asylsagens behandling kan bistå med orientering om behandlingen af asylsager her i landet m.v.

Dansk Røde Kors har påtaget sig en række meget væsentlige opgaver vedrørende den bistand, som ydes asylansøgere. Sundhedspersonale, der er tilknyttet Dansk Røde Kors, foretager således kort efter asylansøgerens ankomst her til landet en helbredsmæssig undersøgelse, om nødvendigt en egentlig lægelig undersøgelse.

De nævnte indlogeringscentre drives endvidere med bistand fra Dansk Røde Kors, der for hvert center har udpeget en centerleder. Desuden er der et antal medarbejdere, herunder frivillige medarbejdere, der deltager i løsningen af de opgaver, som driften af centrene medfører. Det gælder såvel med hensyn til den daglige forplejning som aktiviteter for asylansøgerne og den kontaktsomhed af humanitær karakter, som Dansk Røde Kors siden 1982 har drevet. Endvidere er der til rådighed for centrene sundhedspersonale og lægelig bistand.

Samarbejdet med direktoratet for udlændinge vil blive nærmere fastlagt i en rammeaftale, som skal tiltrædes af justitsministeriet. Et udkast til aftalen er for tiden under forhandling mellem parterne og ventes indgået inden årets udgang.

Spm. nr. S 316

Til *forsvarsministeren* (20/11 84) af:

Houe (KF):

»Hvad agter ministeren at foretage i anledning af oplysningerne om, at hjemme-

[Houe]

værnspersonel i uniform agter at deltage i fredsdemonstrationer?»

Begrundelse

Det fremgår af Berlingske Tidende og Jyllands-Posten onsdag den 14. november, at hjemmeværnsfolk opfordrer til, at der ved næste fredsdemonstration blandt deltagerne er uniformerede medlemmer af hjemmeværnet.

Svar (30/11 84):

Forsvarsministeren (Engell):

En hjemmeværnsmand har ifølge bl.a. Berlingske Tidende og Jyllands-Posten den 14. november 1984 udtalt, at han håbede, at uniformerede hjemmeværnsfolk ville være blandt deltagerne ved næste fredsdemonstration.

Jeg kan hertil oplyse, at det ifølge gældende bestemmelser er forbudt militært personel, herunder hjemmeværnsfolk, at deltage i uniform i optog eller møder, hvor der demonstreres mod tjenstlige forhold, mod forsvaret i almindelighed eller mod landets forsvarspolitik. Jeg er overbevist om, at såvel den omtalte hjemmeværnsmand som alle øvrige medlemmer af hjemmeværnet kender disse bestemmelser.

Skulle hjemmeværnspersonel eventuelt overtræde det nævnte forbud, må de pågældendes fortsatte tilknytning til hjemmeværnet tages op til overvejelse.

Spm. nr. S 317

Til *ministeren for offentlige arbejder* (21/11 84) af:

Birthe Hansen (SF):

»Vil ministeren oplyse, om en person, der tidligere har været ansat i DSB – med status som afskediget tjenestemand – har mulighed for at opnå ansættelse i jobtilbud inden for DSB?»

Svar (3/12 84):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Som hovedregel vil en person, der tidligere har været ansat ved DSB, kunne opnå ansættelse i et jobtilbud inden for DSB.

Der er dog enkelte tidligere ansatte, der er afskediget for så alvorlige tjenstlige forseelser og/eller lovbrud, at fornyet beskæftigelse ved DSB må være udelukket enten for bestandig eller for en længere årrække.

Afgørelse herom træffes for DSBs vedkommende centralt af generaldirektoratet på baggrund af en konkret vurdering af afskedigelsesgrunden i det enkelte tilfælde.

Der føres ikke i DSB nogen form for fortegnelse over tidligere ansatte, der ikke for tiden må genbeskæftiges, eller over konkrete afslag herpå, men inden for de sidste 5 år erindres alene 2 tilfælde, hvor der er givet afslag på genbeskæftigelse på grund af tjenstlig forseelse. Dette antal må sammenholdes med, at der i samme periode ved DSB er nyansat ca. 7000 personer til mere varig beskæftigelse og herudover mere end 1500 personer under loven om jobtilbud til langtidsledige.

Spm. nr. S 318

Til *ministeren for skatter og afgifter* (21/11 84) af:

Thoft (SF):

»Med hvilken begrundelse skal f.eks. en amtskommune afregne moms af lønudgiften til en langtidsledig?»

Begrundelse

Momsnævnet har behandlet en sag, hvor efter lønudgiften til langtidsledige, der er beskæftiget i en amtskommunal kantine, skal medregnes ved opgørelsen af den momspligtige omsætning i kantinen. Den pågældende amtskommune har anført, at kantinen fungerer ved hjælp af fast normeret personale, og at den ville fungere, uanset om den langtidsledige var ansat eller ej. De langtidsledige går alene til hånde og udfører arbejde, der ellers ikke ville blive udført.

Det forekommer spørgeren fuldstændig urimeligt, at momsnævnet er kommet til dette resultat, som helt naturligt vil mindske virksomheders og offentlige myndigheders interesse i at medvirke i jobtilbudsordningen. I denne forbindelse skal det bemærkes, at momsnævnets afgørelse ikke blot vedrører langtidsledige i offentlige kantiner, men også langtidsledige ansat i private virksomheders kantiner.

Svar (27/11 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Som det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, vedrører dette en afgørelse, der er truffet af momsnevnet.

Efter momslovens § 37, stk. 4, har nævnet den endelige administrative afgørelse af spørgsmål om såvel afgiftspligten som den afgiftspligtige værdi.

Jeg har imidlertid anmodet nævnet om at overveje sagen på ny som følge af, at den såkaldte kommunemoms bortfalder pr. 1. januar 1985.

Spm. nr. S 319

Til *indenrigsministeren* (21/11 84) af:

Hagen Hagensen (KF):

»Kan ministeren bekræfte, at der ikke her i landet anvendes eller her fra landet eksporteres menneskelige fostre til fremstilling af kosmetiske præparater m.v.?«

Begrundelse

Det er blevet kendt, bl.a. ved TV-udsendelser, at der anvendes menneskefostre ved fremstilling af kosmetiske præparater. Det er også oplyst, at der her i landet kan erhverves fostre.

Denne uhyggelige og efter min opfattelse ganske utilstedelige brug af fostre gør det nødvendigt at få bekræftelse på, at der hverken i Danmark anvendes eller herfra eksporteres fostre til sådant brug.

Svar (28/11 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Som jeg tidligere har givet udtryk for, mener jeg, at det er helt utænkeligt, at der her i landet skulle anvendes eller eksporteres menneskefostre til fremstilling af kosmetiske præparater.

På baggrund af de seneste dages forlyden-der i dagspressen om salg af menneskefostre fra sygehuse har jeg imidlertid gennem sundhedsstyrelsen iværksat en undersøgelse på samtlige landets kirurgiske afdelinger af, om der sker salg eller brug af moderkager og fostre og i givet fald til hvilket formål.

Undersøgelsens resultat vil snarest muligt blive tilstillet folketingets kommunaludvalg,

som også i anden sammenhæng har spørgsmålet til behandling.

Skulle undersøgelsen vise, at der mod forventning finder salg eller eksport sted af fostre, vil jeg gøre, hvad der er muligt for mig med henblik på, at noget sådant standses.

Spm. nr. S 321

Til *miljøministeren* (22/11 84) af:

Povl Brøndsted (V):

»Har ministeren til hensigt at gøre by- og landzonenloven mindre restriktiv, således at der ikke med loven spændes ben for aktivitet og fornyelse i landdistrikterne?«

Begrundelse

Nordfyns Flaskecentral i Vellinge har fra miljøankenævnet fået afslag på en ansøgning om tilladelse til at udvide virksomheden med en lagerhal.

Afgørelsen fremstår som et eksempel på administration af en stiv og restriktiv lovgivning, der sagtens kan smidiggøres samtidig med, at miljøet på landet tilgodeses. I den konkrete sag er det helt oplagt, at der burde være givet dispensation, da virksomheden ikke giver miljømæssige gener.

Svar (28/11 84):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Planstyrelsen har oplyst følgende om forløbet i sagen om Nordfyns Flaskecentral:

»Fyns amtsråd afslog den 25. juni 1984 af planlægningsmæssige grunde at meddele tilladelse efter by- og landzonenloven til at opføre en 935 m² stor lagerhal til virksomheden.

Amtsrådets afgørelse blev indbragt for miljøankenævnet ved skrivelse af 18. juli 1984 fra flaskecentralens ejer, Poul Madsen.

Miljøankenævnet besigtigede som led i sagsbehandlingen ejendommen den 18. september 1984. I skrivelse af 16. november 1984 stadfæstede miljøankenævnet amtsrådets afgørelse.

Virksomheden fik i 1974 tilladelse til at anvende et hønsehus og et udendørs areal til oplag af flasker.

I 1977 blev der givet tilladelse til at opføre en ca. 340 m² stor sorteringshal. Det var her ved et vilkår, at hallen skulle nedrives uden

[Miljøministeren]

udgift for det offentlige senest 1 år efter flaskecentralens eventuelle ophør. Det anførtes herudover, at der ikke kunne forventes tilladelse til yderligere bygningsmæssige udvidelser.

Siden er der uden tilladelse opført en ca. 300 m² presenningshal og inddraget et yderligere betydeligt areal til oplag af flasker.

Det var afgørende for nævnet, at virksomheden med sit nuværende omfang strider mod regionplanen for Fyn, der er godkendt i slutningen af 1981.«

Jeg skal bemærke, at miljøankenævnet er et domstolslignende organ, hvis afgørelser jeg ikke har nogen mulighed for at ændre.

Med hensyn til spørgsmålet om ændring af by- og landzoneloven skal jeg oplyse, at det er regeringens politik, at der bør gives tilladelse, medmindre virksomheden skønnes at få et sådant omfang eller en sådan karakter, at den vil være i afgørende modstrid med lovens hovedhensyn. En undersøgelse foretaget af planstyrelsen viser da også, at zone-lovsmyndighederne generelt er imødekommende i sådanne sager.

I øvrigt kan jeg oplyse, at det er min agt i indeværende folketingssamling at fremsætte forslag til ændring af klagerreglerne i by- og landzoneloven med henblik på at undgå unødige forsinkelser, når der er givet tilladelse til byggeri i landzone.

Sagen om Nordfyns Flaskecentral giver mig ikke anledning til at foretage yderligere ændringer i by- og landzoneloven.

Spm. nr. S 322

Til finansministeren (22/11 84) af:

Taanquist (S):

Beregning af varig kontanthjælp

Familie 2

Underhold		58.300
Børnetillæg		13.200
Boligtillæg:		
husleje	35.000	
varme, el, gas m.v.	10.000	
÷ boligstøtte	÷ 14.200	
÷ egen boligbetaling	÷ 14.600	
	<hr/>	
i alt	16.200	16.200

Samlet behov

87.700

»Vil ministeren redegøre for, hvorledes man i bilaget til den af ministeren udsendte hvidbog om ændring af arbejdstilbudsordningen ved beregningen af varig kontanthjælp til familie 2 er nået frem til beløbene 22.600 kr. under bruttoindkomst 2 og 4.500 kr. under A-kasse og AUF og for så vidt angår familie 3 til 48.300 kr. under bruttoindkomst 2, 18.300 kr. under boligstøtte og 2.000 kr. under A-kasse og AUF?«

Begrundelse

Det er ikke muligt på grundlag af de givne oplysninger og tilgængelige tabeller at se, hvorledes man er nået frem til de opgivne tal.

Svar (30/11 84):

Socialministeren (Palle Simonsen):

I familieindkomstberegningerne er overalt benyttet de for 1984 gældende satser og regler m.v. Dog er alle beløb i de refererede tabelopstillinger afrundet til nærmeste hundrede kroner.

Hvad angår arbejdsløshedskassekontingent, udgør det for 1984 2.012 kr. årligt (ekskl. administrationsbidrag). AUF-bidraget, der kun er pligtigt ved lønindkomst, er 162 kr. pr. kvartal. Da ordningen trådte i kraft fra og med 2. kvartal 1984, er bidraget for 1984 således 486 kr.

Med hensyn til boligstøtten til familie 3 er denne familie med de angivne karakteristika i situationen med kontanthjælp berettiget til maksimal boligsikring, som udgør 18.264 kr. For så vidt angår beregningen af varig kontanthjælp (bruttoindkomst 2) for familie 2 og familie 3 henvises til opstillingen nedenfor.

[Socialministeren]

÷ Ægtefællens nettoindkomst	÷ 65.100
Kontanthjælp	22.600

Familie 3

Underhold		38.800
Børnetillæg ¹⁾)		0
Boligtillæg:		
husleje	29.500	
varme, el, gas m.v.	8.000	
÷ boligstøtte	÷ 18.300	
÷ egen boligbetaling	÷ 9.700	
i alt	9.500	9.500
Samlet behov		48.300
÷ Ægtefællens nettoindkomst		0
Kontanthjælp		48.300

¹⁾) Børnetillæg bortfalder, når der modtages børnebidrag.

Anm.: Familie 2 henholdsvis 3 refererer til familietyperne i bilaget til hvidbogen »Ændring af arbejdstilbudsordningen«, budgetdepartementet, finansministeriet 1984.

Spm. nr. S 324

Til *ministeren for offentlige arbejder* (22/11 84) af:

Svend Andersen (S):

»Hvilke øgede udgifter skønner ministeren at beslutningen om at erstatte flyveledertjenesten i Rønne lufthavn med en AFIS-tjeneste vil pålægge den daglige ruteflyvning på Rønne lufthavn?«

Begrundelse

I ministerens svar af 14. november 1984 på spørgsmål nr. S 201 oplyste ministeren, at baggrunden for at erstatte flyveledertjenesten med en AFIS-tjeneste er bestræbelserne for at overholde de givne budgetrammer. I samme besvarelse oplyses, at besparelserne andrager ca. 36.000 kr. det første år stigende til ca. 220.000 kr. årligt.

Det forlyder imidlertid om den daglige ruteflyvning på lufthavnen, at afskaffelsen af flyveledertjenesten bl.a. vil kunne betyde forsinkelser ved landinger med øget forbrug af brændstof til følge.

Svar (29/11 84):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Jeg har tidligere ved besvarelsen af spørgsmål nr. S 201 oplyst om baggrunden for planerne om at ændre den eksisterende flyvekontrolltjeneste i Rønne lufthavn til flyvepladsflyveinformationstjeneste (AFIS), der allerede benyttes på en række danske lufthavne, hvor trafikken er begrænset.

For Rønne lufthavns vedkommende er trafikintensiteten ligeledes begrænset, hvorfor overgangen til AFIS-tjeneste ingen sikkerhedsmæssige eller regularitetsmæssige ændringer får for beflyvningen.

En overgang til AFIS-tjeneste på Rønne lufthavn vil derfor ikke medføre forsinkelser for ruteflyvningen med øget forbrug af brændstof til følge.

Spm. nr. S 328

Til *boligministeren* (22/11 84) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvilke foranstaltninger har man i ministeriet planer om for at sikre handicappedes adgang til offentlige bygninger?«

Begrundelse

[Bernhard Baunsgaard]

Der gøres fra f.eks. skolens side store anstrengelser for at indpasse handicappede i samfundet. Handicappede klager over, at adgangen til offentlige bygninger ofte er for vanskelig at passere for handicappede. Hvilke planer har ministeriet, og hvilke krav stilles ved f.eks. om- og nybygninger.

Svar (27/11 84):

Boligministeren (Bollmann):

Der findes allerede en række handicapvenlige bestemmelser i byggelovgivningen m.v., som vedrører adgangsforhold og indretning af offentlige bygninger. Disse bestemmelser omhandler, hvorledes bygninger skal være indrettet med hensyn til adgangsforhold, ramper, håndlister etc. samt toiletforhold m.v.

Ved nybyggeri skal adgangsarealer være udformet således, at bebyggelsen kan benyttes af personer, hvis bevægelses- og orienteringsevne er nedsat. Adgangsarealet skal være mindst 1,3 m bredt. Eventuelle niveauforskelle i adgangsarealet skal udlignes med ramper. Ramper må ikke udføres med større hældning end 1:20. Endvidere er givet bestemmelser om placering af reposer og håndlister. I bygninger, som er offentligt tilgængelige, skal der indrettes wc-rum med adgangsforhold og indretning, så det kan anvendes af personer i kørestol.

Bestemmelserne gælder ved alt nybyggeri af offentlige bygninger og ved større ombygningsarbejder, som er væsentlige i forhold til de nævnte bestemmelser.

I forbindelse med revisionen af bygningsreglementet i 1982 har det bl.a. foranlediget af FNs handicapår og af den debat, der fulgte om de handicappedes vilkår, været overvejet at udvide handicapkravene på en række områder, herunder specielt med hensyn til krav om elevatorinstallation. Disse forslag blev drøftet i regeringen, men under hensyn til den økonomiske situation – herunder de vanskelige forhold for nybyggeriet – blev det besluttet, at der ikke for nærværende burde ske udvidelser på dette område.

På mange områder er det ofte et spørgsmål om at tænke sig om i forbindelse med projekteringen og indretningen af byggeriet, således at dette bliver så hensigtsmæssigt som muligt for de handicappede. Derfor er det

vigtigt, at der til stadighed informeres og oplyses om disse forhold.

Boligministeriet er da også bekendt med, at der såvel inden som i forbindelse med det internationale handicapår af mange kommuner er foretaget en gennemgang af de kommunale bygninger og udarbejdet programmer til gennemførelse af de nødvendige foranstaltninger over en periode. Der synes da også at være almindelig tilslutning til målsætningen, at offentlige bygninger skal være tilgængelige for alle, og at man samtidig med, at nyt byggeri gøres egnet for bevægelseshæmmede, søger at gøre de bestående byggerier egnet.

Som det fremgår, indgår handicapforhold og -hensyn allerede i byggelovgivningen, og det overvejes løbende, om reglerne kan blive stadig bedre. Af hensyn til byggeriets situation kan der ikke for tiden pålægges byggeriet nye fordyrende krav, og der er således ikke aktuelle planer i ministeriet om at udbygge de eksisterende handicapkrav med yderligere bestemmelser.

Spm. nr. S 329

Til *arbejdsministeren* (22/11 84) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Kan ministeren oplyse, om Dansk Folkeferie fortsat diskriminerer handicappede?«

Begrundelse

Dansk Folkeferie, der modtager så stor offentlig støtte, lod for nogen tid siden meddele, at man følte, at handicappede var en belastning, og at man derfor måtte begrænse deres brug af Dansk Folkeferie. Der spørges, om dette er hørt op. Dansk Folkeferie modtager stor offentlig støtte. Faren for en fortsættelse er vel større, efter at Dansk Folkeferie modtog LOs kulturpris, samtidig med at diskrimineringen blev offentligt debatteret.

Svar (29/11 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Efter de oplysninger, jeg er i besiddelse af, er der intet grundlag for at hævde, at Dansk Folkeferie diskriminerer eller har diskrimineret handicappede.

Det er uden betydning, om personer, der ønsker at leje hos Dansk Folkeferie, er han-

[Arbejdsministeren]

dicappede eller er i følge med handicappede. Det registreres simpelt hen ikke.

Det, der er årsagen til »misforståelsen«, er formentlig, at Dansk Folkeferie efter sit eget formål og også som følge af de vilkår, der gælder for udlån fra Arbejdsmarkedets Feriefond, skal tilvejebringe feriemuligheder for lønmodtagere.

Det medfører, at Dansk Folkeferie i perioder, hvor der ikke er plads til alle, dvs. i feriehøjsæsonen, giver almindelige lønmodtagerfamilier fortrinsret til at leje feriehusene fremfor andre grupper som f.eks. skoleelever og pensionister.

Disse grupper må henvises til at leje huse uden for sæsonen, hvad de da også gør i stort omfang.

Det samme gælder, hvis en institution for handicappede ønsker at leje huse for dem som gruppe. Dansk Folkeferie har over for mig oplyst, at man alene i 1984 hidtil har udlejet til i alt 130 grupper (i alt ca. 2.000 personer) fra offentlige institutioner, plejehjem m.v. for ældre og handicappede.

Særlig hvad angår feriefondens midler, vil jeg gerne slå fast, at disse efter ferieloven skal komme lønmodtagere til gode. Det ville derfor være angribeligt, hvis lønmodtagere blev skubbet til side for at fremme andre f.eks. sociale formål, uanset hvor støtteværdige disse i øvrigt måtte være. En sådan støtte må tilvejebringes ad andre kanaler.

Sammenfattende er det altså den af folketingsvedtagne lovgivning, der sætter de nødvendige grænser for feriefondens og dermed også for Dansk Folkeferies virksomhed.

Spm. nr. S 331

Til boligministeren (23/11 84) af:

Inger Harms (SF):

»Findes der en opgørelse over, i hvor mange boliger polyuretan samt det deraf udviklede polyuretanskum er brugt som isoleringsmateriale?«

Foreløbigt svar (27/11 84):

Boligministeren (Bollmann):

Der findes ingen opgørelse over, i hvor mange boliger polyuretan er brugt som isoleringsmateriale.

På denne baggrund har boligministeriet bedt teknologisk institut i Tåstrup om en udtalelse.

Når svaret foreligger, vil boligministeriet vende tilbage til sagen over for folketingets boligudvalg med kopi til spørgeren.

Spm. nr. S 333

Til ministeren for skatter og afgifter (23/11 84) af:

Ikast (KF):

»Finder ministeren det rimeligt, at der til busejere, som har registreret deres bus til erhvervmæssig personbefordring, men som ikke reelt anvender deres busser erhvervmæssigt, sker refusion af udligningsafgiften for den periode, bussen har opholdt sig i udlandet?«

Begrundelse

I forvejen svarer disse busejere ikke moms af deres kørsel, således som turistvognmandserhvervet gør. Da f.eks. Tvindskolernes busser er registreret til erhvervmæssig personbefordring, får de også udligningsafgiften tilbage.

Svar (30/11 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

I medfør af § 20 i vægtafgiftsloven sker der tilbagebetaling af udligningsafgift af bl.a. køretøjer, der er indrettet til befordring af 9 personer eller derover foruden føreren, og som erhvervmæssigt anvendes til befordring af personer over landegrænsen. Refusionen ydes forholdsmæssigt for den periode, hvori køretøjet har opholdt sig uden for landets grænser. Næsten alle busser her i landet, herunder busser, der som led i f.eks. undervisning af højskoleelever anvendes til kørsel i udlandet, er registreret efter færdselsloven (dvs. af færdselssikkerhedsmæssige grunde) som busser til erhvervmæssig personbefordring.

Selv om der kan sættes spørgsmålstejn ved, hvorvidt busser tilhørende højskoler reelt anvendes erhvervmæssigt, har de i relation til den nævnte bestemmelse i vægtafgiftsloven efter praksis været ligestillet med almindelige turistbusser. Jeg synes, at denne praksis er ret rimelig.

Spm. nr. S 334

Til *justitsministeren* (23/11 84) af:

Ikast (KF):

»Hvilke administrative foranstaltninger kan ministeren træffe for hos anklagemyndigheden og domstolene at skabe større respekt om koncessionslovgivningen inden for vejtransportområdet?«

Begrundelse

På et nyligt afholdt delegeretmøde i turistvognmændenes landsforening blev der givet et eksempel på en vognmand, som fire gange er idømt en bøde for kørsel uden tilladelse til turist- og bestillingskørsel. Den 11. marts 1981 idømtes den pågældende en bøde på 2.000 kr.; den 9. februar 1983 en bøde på 4.000 kr.; den 12. september 1983 en bøde på 8.000 kr. og den 21. juni 1984 en bøde på 12.000 kr.

Med det nuværende sanktionsniveau og den tid, der hengår indtil domfældelse, synes det klart, at bøderne blot indkalkuleres som en driftsomkostning. Havde sagerne været anket, ville der endda have været vundet yderligere tid, hvori man kunne have fortsat den ulovlige kørsel, idet politiet i dag alene indbringer den ulovlige kørsel for domstolene uden samtidig at søge kørslen bragt til ophør.

Det er spørgerens opfattelse, at dette eksempel ikke er enestående. Hvis forståelsen for og respekten om koncessionslovgivningen skal genetableres, må der efter 1. eller 2. bøde gives politiet beføjelser til at standse ulovlig kørsel, f.eks. ved at inddrage nummerpladerne til den pågældende bus.

Svar (3/12 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I begrundelsen for det stillede spørgsmål henvises til en række domstolsafgørelser i sager vedrørende overtrædelse af lov om buskørsel.

Indledningsvis vil jeg gerne sige, at jeg ikke kan kommentere disse afgørelser, idet jeg af principielle grunde ikke finder det rigtigt, at en justitsminister udtaler sig om afgørelser, der er truffet af domstolene i konkrete sager.

I foråret 1984 blev der på regeringens initiativ gennemført en lang række ændringer i retsplejeloven, som trådte i kraft den 1. juli 1984. Disse ændringer har bl.a. haft til formål at opnå en mere effektiv behandling af sager såvel ved politiet og anklagemyndigheden som ved domstolene. Lovændringerne vil give mulighed for en hurtigere behandling af straffesager, herunder sager af den karakter, som der henvises til i spørgsmålet.

Loven om buskørsel henhører under ministeriet for offentlige arbejder, og jeg finder det derfor ikke rigtigt, at jeg kommenterer spørgsmålet nærmere. Jeg kan imidlertid oplyse, at lovgivningen ikke giver mulighed for, at politiet inddrager nummerplader til køretøjer med henblik på at forebygge lovovertrædelser af den omhandlede art.

Spm. nr. S 335

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (23/11 84) af:

Maisted (FD):

»Agter ministeren at tilsikre, at forretningsordenen for radiatorådet, der er godkendt af ministeren, bliver overholdt?«

Begrundelse

Spørgsmålet er en gentagelse af spørgsmål nr. S 281. I begrundelsen for nævnte spørgsmål var naturligvis fremdraget et aktuelt tilfælde, men spørgsmålet er selvfølgelig af principiel karakter og bør derfor løses af ministeren.

I svaret anfører ministeren, at da pågældende radiatorådsmedlem har trukket sin orlovsansøgning tilbage, er en stillingtagen til det rejste spørgsmål således ikke aktuelt.

Spørgeren er ikke enig med ministeren heri og skal derfor anmode ministeren om at tage stilling til, om forretningsordenen for radiatorådet på pågældende punkt enten bliver ændret eller kan efterleves.

Den måde, det pågældende tilfælde tilsyneladende bliver løst på, gør en stillingtagen yderst nødvendig.

Svar (3/12 84):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Ifølge forretningsordenen for radiatorådet kan radiatorådet tilstå et medlem orlov, når vedkommende på grund af sygdom eller udsendelse i offentligt hverv i mindst 6 uger ikke vil kunne deltage i møderne. Forholdet indberettes til ministeren med henblik på, om en stedfortræder skal udpeges.

Som det fremgår heraf, forudsætter forretningsordenen, at en stedfortræder kan udpeges, men der tages ikke stilling til, om dette skal ske i det enkelte tilfælde.

Det fremgår af radiolovens § 8 om radiatorådets sammensætning, hvem der i givet fald skal tage stilling til en eventuel udpegning af stedfortræder.

Det kan oplyses, at der fra praksis kendes eksempler på, at medlemmer af radiatorådet, som var udpeget af de i folketingets finansudvalg repræsenterede partier, er blevet erstattet af en stedfortræder i orlovstilfælde. Derimod kendes ikke eksempler på, at der er blevet udpeget stedfortrædere for medlemmer, som er blevet udpeget af folketinget som repræsentanter for lyttere og fjernseere.

Spørgsmålet om en præcisering af bestemmelserne om dette spørgsmål vil indgå i mine overvejelser i forbindelse med en kommende revision af loven om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Spm. nr. S 348

Til *justitsministeren* (27/11 84) af:

Leif Hermann (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvorvidt rigsadvokatens indstilling om at undlade at indbringe den af vestre landsret afsagte frifindelsesdom i den såkaldte skråt-op-sag fra Ålborg er begrundet i ønsket om at beskytte politiet mod at blive til grin?«

Begrundelse

Som det formentlig er ministeren bekendt, har sagerne vedrørende mulige fornærmende tegn og bevægelser over for politiet optaget offentligheden ganske meget. Således har et københavnsk dagblad med omhu og akkuratse refereret en række af de omhandlede sager.

Der er efter spørgerens opfattelse i den danske offentlighed skabt en betydelig forventning om, at sagerne nu sikres en helt

principiel afklaring gennem en afgørelse af landets øverste domstol.

Spørgeren finder det derfor vigtigt, at eventuelle følelsesladede argumenter som det i spørgsmålet antydede ikke lægger sig hindrende i vejen for en tilbundsgående domstolsprøvelse af dette vigtige anliggende.

Svar (3/12 84):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Justitsministeriet går ud fra, at den sag, der sigtes til i spørgsmålet, vedrører vestre landsrets dom af 12. november 1984, hvorved en person, der ved Ålborg byrets dom af 3. september 1984 blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 121, blev frifundet.

Justitsministeriet kan oplyse, at rigsadvokaten har fremsendt vestre landsrets dom til justitsministeriet til orientering, og at dommen ikke vil blive indbragt for højesteret. Der er herved lagt vægt på, at vestre landsrets afgørelse i sagen er begrundet i en bevismæssig vurdering, som efter de gældende regler i retsplejeloven ikke vil kunne efterprøves af højesteret.

Spm. nr. S 351

Til *ministeren for skatter og afgifter* (27/11 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvilke tekniske grunde er årsag til, at regeringen laver forligsbrud og ikke indregner skattelettelser for børnefamilier for 1985?«

Svar (4/12 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Ved valget af udformningen af støtten til børnefamilier i 1985 – kontant udbetaling af 800 kr. pr. barn under 10 år – har flere forhold været af betydning.

Som nævnt i min redegørelse fra maj måned for regeringens skattereform finder regeringen, at børnefamiliernes økonomi rejser særlige problemer, og regeringen vil derfor tage initiativ til at løse disse spørgsmål enten gennem skattesystemet eller på anden måde. Børnefamiliernes vilkår indgår derfor i regeringens overvejelser om en skattereform.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Regeringen stiler således imod, at spørgsmålet om den fremtidige støtte til børnefamilierne bliver afklaret i forbindelse med skattereformen, som forhåbentlig vil kunne påbegyndes i 1986. Regeringen finder det derfor administrativt hensigtsmæssigt, at skattelettelsen for 1985 gennemføres på samme måde som skattelettelsen for 1984, og at man venter med at foretage ændringer i støtteproceduren, indtil formen for den fremtidige støtte er endeligt klarlagt.

Regeringen har i øvrigt lagt afgørende vægt på, at ingen børnefamilier med den kontante udbetaling bliver ringere stillet, end hvis støtten udmøntes i et egentligt personfradrag. Forskellen mellem de to former for skattelettelse er i og for sig kun, at lettelsen i form af personfradrag bliver udbetalt løbende i løbet af hele 1985, hvorimod lettelsen i form af den særlige udbetaling bliver udbetalt på én gang.

For nogle forældre vil den kontante udbetaling dog være mere fordelagtig end et ekstra personfradrag. Det drejer sig om forældre, hvis skattepligtige indtægter er så lave, at et ekstra personfradrag på 4.000 kr. pr. barn under 10 år ikke eller ikke fuldt ud vil kunne udnyttes. Disse forældre vil fuldt ud få gavn af støtten til børnefamilierne, hvis denne udmøntes i en kontant udbetaling.

Den særlige udbetaling til børnefamilierne i 1984 er således også kommet de nævnte børnefamilier med lave indtægter til gode. Regeringen ville finde det urimeligt, om netop disse familier – som de eneste – skulle fratages den særlige støtte til børnefamilier i 1985.

Spm. nr. S 354

Til *ministeren for skatter og afgifter* (27/11 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvornår i 1985 agter ministeren at udstede en børnecheck til børnefamilier?«

Svar (4/12 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at angive, hvornår den kontante udbetaling til børnefamilierne i 1985 vil finde sted. Tidspunktet afhænger bl.a. af, hvornår

det kommende lovforslag om den særlige udbetaling bliver vedtaget af folketinget.

Udbetalingen til børnefamilierne i 1984 fandt sted ca. 4 måneder efter vedtagelsen af loven herom. Det må antages, at nogenlunde samme tidsforhold vil gøre sig gældende for 1985-udbetalingen.

Spm. nr. S 355

Til *ministeren for skatter og afgifter* (27/11 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren udregne det rentetab, børnefamilier får ved, at regeringen laver forligsbrud og udsteder en børnecheck i stedet for skattelettelser fra 1. januar 1985?«

Svar (4/12 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Et beløb på 800 kr. svarer tilnærmelsesvis til den skattemæssige værdi af et statsligt personfradrag på 4.000 kr. (19,9 pct. af 4.000 kr. = 796 kr.).

Hvis skattelettelsen udmøntedes i et personfradrag, ville udbetalingen af beløbet blive fordelt over hele indkomståret 1985. En person, der er månedslønnet, ville således almindeligvis få beløbet udbetalt i form af en nedsættelse af skattebetalingen med godt 66 kr. i hver af årets 12 måneder.

B-skat forfalder til betaling den 1. i årets måneder med undtagelse af månederne juni og december, dvs. i 10 rater. For personer, der alene betaler B-skat, ville beløbet derfor blive udbetalt i form af en nedsættelse af hver af de 10 rater med ca. 80 kr.

Hvis den kontante udbetaling på 800 kr. f.eks. finder sted i maj måned 1985, vil den månedslønnede skatteyder set i forhold til en personfradragsordning ganske vist lide et rentetab på grund af de »manglende« månedlige skattelettelser på ca. 66 kr. i årets fire første måneder. Dette rentetab vil imidlertid blive mere end opvejet af den rentegevinst, som skatteyderen opnår ved også at få de månedlige skattelettelser for den resterende del af året udbetalt allerede i maj måned.

Kun hvis den kontante udbetaling finder sted efter det tidspunkt, hvor den enkelte skatteyder har betalt over halvdelen af årets skatterater, vil der blive tale om et nettorentetab. Hvis udbetalingen finder sted inden

[Ministeren for skatter og afgifter]

det nævnte tidspunkt, vil der tværtimod blive tale om en nettoresultatgevinst.

Regeringen stiler imod, at den kontante skatteletelse til børnefamilierne i 1985 bliver udbetalt så betids, at der ikke bliver tale om nettoresultatetab for de pågældende skatteydere.

Spm. nr. S 356

Til *ministeren for skatter og afgifter* (27/11 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Med hvilken begrundelse vil ministeren bryde det forlig, regeringen indgik med fremskridtspartiet i oktober 1983, ved at udstede en børnecheck i stedet for skattelettelser for 1985 som aftalt i forliget?«

Svar (4/12 84):

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Om baggrunden for den nærmere udformning af skattelettelserne for børnefamilierne i 1985 kan jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. S 351.

Spm. nr. S 367

Til *forsvarsministeren* (28/11 84) af:

Pelle Voigt (SF):

»Vil ministeren stille købet af nye Harpoonmissiler i bero, indtil man kender udfaldet af den danske stats sag mod fabrikanten for manglende sikkerhed ved Harpoonmissil-systemet?«

Begrundelse

Det virker grotesk, at Danmark, samtidig med at man anlægger en erstatningssag mod McDonnell Douglas for manglende sikkerhed omkring Harpoonmissilerne, bestiller yderligere missiler samt betaler for dem, før det er afgjort, om våbenfabrikken vil erstatte de skader, som den manglende missilsikkerhed allerede har forvoldt i Danmark.

Svar (3/12 84):

Forsvarsministeren (Engell):

Sikkerhedsproblemerne omkring Harpoon-systemet er afklaret. Jeg henviser herved til mit indlæg under folketingets behandling af forslag til folketingsbeslutning om fjernelse

af ukontrollable missiler (B 14), jfr. folketingets forhandlinger den 29. marts 1984, sp. 3399-3419, hvor jeg oplyste, at der ikke i dag er grund til at nære usikkerhed med hensyn til Harpoon-systemet.

I tilslutning hertil kan jeg oplyse, at de yderligere sikkerhedsforanstaltninger, jeg omtalte i ovennævnte indlæg, bl.a. omfatter en ændring i nogle eksisterende kredsløb i kontrolsystemet, således at computeren (i kontrolsystemet) anvendes til at blokere for en utilsigtet forbikobling af de indbyggede sikkerheder.

Endelig kan tilføjes, at selve missilet ikke indgår i den verserende sag, idet Harpoon-missilet har fungeret korrekt efter de instrukser, det har modtaget.

Supplerende besvarelser af skriftligt besvarede spørgsmål:**Ad spm. nr. S 782**

(Folketingsåret 1983-84, 2. samling)

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketing Tommy Dinesen stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optaget i Folketingstidende 1983-84, 2. samling, sp. 7884, var sålydende:

Til *indenrigsministeren* (10/7 84) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der sker en koordinering af undersøgelser og den forebyggende indsats mod kræft?«

Supplerende svar (28/11 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

I. Indledning

I en foreløbig besvarelse af spørgsmålet den 11. juli 1984 oplyste jeg, at jeg havde bedt sundhedsstyrelsen om en udtalelse i sagen, herunder om at tage den fornødne kontakt til dansk institut for klinisk epidemiologi samt Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse, herunder Cancerregisteret, ligesom jeg havde anmodet arbejdsministeriet, miljømini-

[Indenrigsministeren]

steriet og undervisningsministeriet om en udtalelse.

Udtalelserne viser, som det kunne forventes, at der foregår mange undersøgelser af og meget forskning i kræft – og at det foregår mange steder. Samtidig viser det sig, at der foregår en omfattende koordination af arbejdet på såvel formelt som uformelt plan.

Da spørgsmålet vedrører selve koordinationen af undersøgelser og af den forebyggende indsats mod kræft, omtales i svaret ikke den store mængde specifikt afgrænsede undersøgelser, der indebærer et udstrakt samarbejde institutioner og myndigheder imellem. Følgende beskrivelse omfatter derfor alene det samarbejde, som indebærer en overordnet styring, indsigt eller koordination af aktiviteter på kræftområdet.

II. Generelle koordinationsinstanser

Som generelle koordinationsinstanser betragtes her de instanser, der koordinerer initiativer på kræftområdet generelt, i modsætning til koordination af delområder som f.eks. kræft og ernæring, kræft og boligmiljø o.lign., som er omtalt nedenfor under pkt. III.

1. Cancerkoordinationsgruppen

Cancerkoordinationsgruppen (det koordinerende udvalg vedrørende regulering af kemiske stoffer med kræftisiko) er nedsat i 1980 af direktoratet for arbejdstilsynet. Ud over arbejdstilsynet er miljøstyrelsen, statens levnedsmiddelinstitut og sundhedsstyrelsen repræsenteret i gruppen. Formålet med gruppens arbejde er at sikre koordination af de administrative initiativer på det forebyggende område, som tages af de i gruppen engagerede myndigheder.

Notat af 14. november 1984 vedrørende cancerkoordinationsgruppens arbejde vedlægges. (Ikke optrykt her).

2. Det landsdækkende onkologiudvalg

(Onkologi = læren om svulster).

Udvalget er nedsat i foråret 1984 af sundhedsstyrelsens planlægnings- og visitationsudvalg. Udvalget er sammensat af repræsentanter fra hvert af de 5 onkologiske centerudvalg, som samtidig er nedsat i tilknytning til de 5 onkologiske centre på Ålborg sygehus,

Odense sygehus, Københavns amtssygehus i Herlev og rigshospitalet/Finseninstitutet. Udvalget har bl.a. til opgave at koordinere centerudvalgenes forslag til organisation af undersøgelser og behandling af onkologiske lidelser samt at koordinere den forskningsvirksomhed af såvel klinisk som af mere basal art, der foregår ved de onkologiske centre.

Udgangspunktet for udvalgets arbejde er således sygehusvæsenets behandling af kræftsygdomme.

3. Arbejdsgruppe vedrørende koordination af den basale cancerforskning i hovedstadsområdet

Arbejdsgruppen er nedsat af statens lægevidenskabelige forskningsråd på anmodning fra undervisningsministeriet og er i øvrigt udsprunget af statens naturvidenskabelige forskningsråds udredningsarbejde fra 1981 vedrørende den basale cancerforskning i Danmark. Gruppen består af repræsentanter for statens lægevidenskabelige forskningsråd, statens naturvidenskabelige forskningsråd, Københavns universitet, rigshospitalet, Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse, undervisningsministeriet og indenrigsministeriet.

Resultatet af gruppens arbejde forventes at foreligge i løbet af efteråret 1984.

4. Det videnskabelige udvalg under Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse

Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse bistås i sin tildeling af forskningsmidler af et videnskabeligt udvalg, der består af 12 eksperter, herunder universitetsansatte, inden for kræftområdet valgt på grund af deres faglige tilhørsforhold og udpeget for en afgrænset periode.

5. International Scientific Advisory Committee (ISAC)

ISACs opgave er at være videnskabeligt rådgivende for to af Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelses institutter, nemlig Kræftforskningsinstituttet i Århus og Fibiger Laboratoriet. Udvalget består af 5 eksperter, fortrinsvis udenlandske, og har til hensigt at sikre, at de aktiviteter, der foregår på de to institutter, ikke overlapper, men snarere supplerer kræftforskningen på verdensplan.

[Indenrigsministeren]

III. Specielle koordinationsinstanser

Det er inden for de nedenfor nævnte hygiejniske delområder ikke muligt at skelne mellem den indsats, der retter sig mod forebyggelse generelt, og en indsats, der retter sig specifikt mod kræftforebyggelse.

Da der imidlertid formentlig aldrig vil være modsætning mellem den generelle hygiejniske indsats og en indsats for kræftforebyggelse, er der i besvarelsen ikke lagt vægt på at søge at sondre mellem disse to formål.

1. Miljøhygiejne

Arbejdet på det miljøhygiejniske område koordineres primært ved den under pkt. II.1. nævnte cancerkoordinationsgruppe.

Koordinationsgruppens arbejde har ført til, at man har kunnet enes om de kriterier, som man vil lægge til grund, når en påvirkning skal vurderes som kræftfremkaldende. Herefter er der opnået enighed om at offentliggøre en liste over stoffer, som både arbejdstilsynet og miljøstyrelsen anser for kræftfremkaldende; både i miljøstyrelsens liste over farlige stoffer og i arbejdstilsynets lister over hygiejniske grænseværdier.

2. Ernærings- og levnedsmiddelhygiejne.

Forskningsindsatsen på det ernæringshygiejniske område forventes dels koordineret i den styringsgruppe for ernæringsforskningseenheden, der vil blive etableret ved landbohøjskolen, dels gennem Nationalkomiteen for Ernæringsforskning under Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, i hvilke instanser sundhedsstyrelsen er repræsenteret. Endelig sker en koordination via ernæringsenheden ved statens levnedsmiddelinstitut.

Statens levnedsmiddelinstitut forestår tillige selvstændige undersøgelser af kostens sammensætning, som anses for en af de vigtigste kræftårsager, ligesom udviklingen på området ernæring og kræft følges internationalt for at indgå i grundlaget for vejledning af befolkningen i ernæringsspørgsmål. Endvidere koordinerer instituttet kontrol med og kortlægning af levnedsmidlers indhold af bl.a. tilsætningsstoffer og forureninger, hvoraf nogle kan være kræftfremkaldende. For sådanne stoffer udføres undersøgelser for kræftfremkaldende effekt, som gennem instituttets samarbejde med nationale og internationale myndigheder koordineres med tilsva-

rende forsøg i indland og udland. For miljøstyrelsen udføres lignende forsøg på andre kemikalier.

3. Bolighygiejne.

På det bolighygiejniske område har sundhedsstyrelsen foreslået boligministeriet etablering af en indeklimaforskningsenhed med det formål at kombinere den teknisk-videnskabelige forskning på indeklimaområdet med humanbiologisk forskning. Boligministeriet har til hensigt at nedsætte en samordnings- og koordinationsgruppe for enheden, hvori bl.a. boligministeriet (samt statens byggeforskningsinstitut) og sundhedsstyrelsen vil være repræsenteret.

Endvidere skal fremhæves det repræsentantskab, som i medfør af lov om fremme af byggeriets udvikling skal følge arbejdet i Byggeriets Udviklingsråd og statens byggeforskningsinstitut.

4. Arbejdshygiejne.

Arbejdet på det arbejdshygiejniske område koordineres dels via den under pkt. II.1. nævnte cancerkoordinationsgruppe, dels gennem arbejdsmiljørådet, der er nedsat i henhold til arbejdsmiljøloven. Endvidere sker der i arbejdsmiljøfondet en prioritering af forskningsmidler. Endelig koordineres miljøstyrelsens og arbejdstilsynets arbejde gennem hovedkontaktudvalget mellem miljøministeriet/miljøstyrelsen og arbejdsministeriet/arbejdstilsynet om stoffer og materialer.

5. Strålehygiejne.

Spørgsmål i forbindelse med ikke-ioniserende stråling har hidtil været løst i et samarbejde mellem sundhedsstyrelsen (hygiejneafdelingen og statens institut for strålehygiejne), Forbrugerombudsmandsinstitutionen og Danmarks Elektriske Materiel Kontrol (DEMKO).

Opgaver i forbindelse med ioniserende stråling varetages hovedsagelig af sundhedsstyrelsen (statens institut for strålehygiejne) i samarbejde med arbejdstilsynet og miljøstyrelsen.

6. Det epidemiologiske område.

Cancerepidemiologi indebærer bl.a. kortlægning af kræftforekomst med henblik på at sammenholde denne med givne eller formo-

[Indenrigsministeren]

dede kræftfremkaldende faktorer. Koordinationen på dette felt sker gennem samarbejdsprojekter og samarbejdsaftaler navnlig mellem dansk institut for klinisk epidemiologi og Cancerregisteret.

IV. Internationale koordinationsinstanser.

Via The International Agency for Research on Cancer (IARC), der af WHO er etableret i Lyon, udføres et betydeligt arbejde for at forhindre, at undersøgelser ikke dubleres på laboratorier, der findes spredt over hele verden, ligesom IARC udfører et meget betydningsfuldt arbejde for at få publiceret de nyeste forskningsresultater. IARC udgiver i øvrigt med regelmæssige mellemrum en international oversigt over igangværende cancerepidemiologiske forskningsprojekter i 80 lande.

V. Koordination af den forebyggende indsats mod kræft.

For så vidt angår en koordination af den forebyggende indsats mod kræft er denne i vid udstrækning sammenfaldende med den koordination, der sker af undersøgelser/forskning vedrørende kræft, idet undersøgelses- og forskningsvirksomheden typisk vil have til formål at etablere en baggrund for forebyggende foranstaltninger, f.eks. etablering/nedsettelse af grænseværdier eller forbud/begrænsning af anvendelsen af kemiske stoffer.

VI. Vurdering af den eksisterende koordination.

Sundhedsstyrelsen, Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse, Cancerregisteret, dansk institut for klinisk epidemiologi, undervisningsministeriet, direktoratet for de videregående uddannelser samt cancerkoordinationsgruppen er i deres udtalelser henholdsvis notat om cancerkoordinationsgruppens arbejde fremkommet med en vurdering af den eksisterende koordination af undersøgelser og af den forebyggende indsats mod kræft.

Sundhedsstyrelsen anfører således, »at der på en lang række områder allerede udføres et betydeligt arbejde for at koordinere såvel undersøgelser af kræftforekomst som af den forebyggende indsats mod kræft.

I dette koordinationsarbejde indgår såvel statslige som private institutioner, og det fremgår, at der udføres bestræbelser på at koordinere arbejdet på såvel nationalt som internationalt plan.«

Det er Kræftens Bekæmpelses opfattelse, »at der i forbindelse med konkrete projekter i væsentlig grad sker en koordinering af undersøgelser og af den forebyggende indsats mod kræft i øvrigt. Imidlertid må det samtidig konstateres, at den forebyggende indsats mod kræft såvel i forskningsmæssig som i oplysningsmæssig henseende varetages af adskillige statslige og ikke-statslige organer, og at der derfor kunne være behov for en kortlægning af de forskellige indsatsers mål-sætning, indhold og omfang.«

Cancerregisteret anfører, at »indsatsen inden for det epidemiologiske område er velkoordineret med minimal overlappning.« Dansk institut for klinisk epidemiologi udtaler konkluderende, »at der i relation til kræftforskningen, herunder specielt den cancerepidemiologiske forskning på Cancerregisteret, ikke ses at være behov for en styrket koordination, idet naturlig arbejdsdeling og koordineret samarbejde allerede er etableret.«

Undervisningsministeriet, direktoratet for de videregående uddannelser, er af den opfattelse, »at de undersøgelser, der foregår som led i forskningsprojekter, ikke umiddelbart egner sig til at indgå i en koordinering af indsatsen mod kræft.«

Endelig konkluderes det i ovennævnte notat om cancerkoordinationsgruppens arbejde, at der via cancerkoordinationsgruppen »er etableret en tilfredsstillende samarbejdspraksis mellem arbejdstilsynet, miljøstyrelsen, sundhedsstyrelsen og statens levnedsmiddel-institut, som sikrer, at resultater fra inden- og udenlandsk forskning vurderes med henblik på en koordinering af myndighedernes forebyggende indsats.«

VII. Konklusion.

På baggrund af ovenstående redegørelse om den eksisterende koordination af undersøgelser og den forebyggende indsats mod kræft samt de tilkendegivelser, der i øvrigt er fremsat i de modtagne udtalelser, må jeg være af den opfattelse, at den eksisterende samarbejdspraksis i tilstrækkelig grad opfylder

[Indenrigsministeren]

koordinationsbehovet og derved modvirker dobbeltinvesteringer i sammenfaldende projekter.

I øvrigt bemærkes, at overlæge, dr. med. Ole Møller Jensen i udtalelsen fra Cancerregisteret i anledning af spørgsmålet har anført, at den »udtalelse«, der henvises til i begrundelsen for spørgsmålet, blev bragt af Politiken under hans ferie. Udtalelsen havde ikke været konfereret med ham, og der var tale om, at der fra et af Ole Møller Jensen fremstillet skriftligt, men upubliceret materiale var uddraget visse dele, som altså var taget ud af en større sammenhæng. Politikens redaktion har bragt Ole Møller Jensen en undskyldning i den anledning.

Ad spm. nr. S 970

(Folketingsåret 1983-84, 2. samling).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Pia Kjærsgaard stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optaget i Folketingstidende 1983-84, 2. samling, sp. 8088, var sålydende:

Til *indenrigsministeren* (20/8 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvilke modtræk vil ministeren foretage, hvis Svendborg byråd omgår kvoten for lette kollektivboliger ved at indgå som boligudlejer gennem en lejekontrakt med Pensionsforsikringsanstalten A/S?«

Supplerende svar (30/11 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Som jeg oplyste i mit foreløbige svar af 28. august 1984, ville jeg vende tilbage med en besvarelse af spørgsmålet, når jeg havde fået de oplysninger, som var nødvendige for at vurdere sagen.

Boligministeriet har i skrivelse af 24. august 1984 oplyst, at ministeriet ikke finder, at der er tale om en omgåelse af kvoten for lette kollektivboliger, idet boligstyrelsen ved fordelingen af kvoten for lette kollektivboliger bl.a. lægger vægt på det antal boliger for den omhandlede personkreds, der i forvejen findes i kommunen. De i spørgsmålene om-

handlede boliger vil således indgå i boligstyrelsens bedømmelse af behovet for lette kollektivboliger i Svendborg kommune.

I øvrigt henvises til besvarelse af spørgsmål nr. S 971 nedenfor.

Ad spm. nr. S 971

(Folketingsåret 1983-84, 2. samling).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Pia Kjærsgaard stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optaget i Folketingstidende 1983-84, 2. samling, sp. 8089, var sålydende:

Til *indenrigsministeren* (20/8 84) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren omgående gribe ind og standse Svendborg kommunes påtænkte udlejningsbyggeri, hvor kommunen står som udlejer, jfr. en lejekontrakt, som man agter at indgå med Pensionsforsikringsanstalten A/S?«

Supplerende svar (30/11 84):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Den kommunale tilsynsmyndighed kan ikke gribe ind over for en kommune, medmindre kommunalbestyrelsen har handlet i strid med lovgivningen.

Svendborg kommune har ved skrivelse af 23. oktober 1984 fremsendt et notat, hvoraf fremgår, at Svendborg byråd den 21. maj 1984 enstemmigt vedtog »i princippet at tiltræde, at der arbejdes videre med de foreliggende sager med henblik på udarbejdelse af konkrete indstillinger i sagerne. Det bør af socialudvalgets indstilling bl.a. fremgå, om projekterne er tilstrækkelig ældrevenligt indrettet, således at kommunen kan indgå et lejemål om disse boliger med henblik på fremleje til »ældre, syge og svagelige«.«

Det oplyses endvidere, at socialudvalget i Svendborg kommune den 15. august 1984 har vedtaget, at der skal visiteres til ældreboligerne efter den procedure, der er gældende for lette kollektivboliger. Socialudvalget har endvidere udtalt på sit møde den 22. august 1984, at gruppen »ældre, syge og svagelige«

[Indenrigsministeren]

også omfatter fysisk og psykisk handicappede («særforsorgsklienter»).

Byrådet anfører desuden, at de planlagte nye ældreboliger er en yderst hensigtsmæssig måde at afhjælpe kommunens ældreproblemer på. Det er udtryk for en omstilling af den traditionelle ældreforsorg til en mere smidig og individuel måde at skaffe boliger til denne bestemte gruppe, som ellers er henvist til plejehjem, beskyttede boliger og lette kollektivboliger. Kommunen opnår økonomiske fordele ved at samle ældre i disse boliger med hensyn til kollektiv hjemmehjælp m.v.

Det fremgår af de oplysninger, som er fremsendt af Svendborg byråd, at pensionskasselejermålene normalt forudsættes drevet således, at kommunen står som lejer i relation til pensionskassen, hvorefter kommunen fremlejer lejlighederne til den af byrådet fastsatte målgruppe. Vilkårene for fremlejemålene vil i øvrigt normalt være således, at fremlejeindtægterne dækker kommunens lejeudgifter i relation til pensionskassen med eventuelt tillæg for administration af lejemålet m.v.

Som jeg oplyste i mit foreløbige svar af 28. august 1984, har tilsynsrådet for Fyns amt bedt indenrigsministeriet om en vejledende udtalelse om sagen. Denne henvendelse har indenrigsministeriet i dag besvaret som følger:

»Det antages normalt, at kommuner, bortset fra hvad der følger af boliglovgivningen, er afskåret fra at engagere sig i den almindelige boligforsyning ved opførelse af boliger til udleje eller til salg. En klar lovhjemmel for, at kommunerne kan gå ind i de beskrevne pensionskasseprojekter, ville være ønskelig.

Boligstyrelsen har imidlertid i skrivelser af 12. november 1984 oplyst, at det er styrelsens opfattelse, at der ikke i den gældende boligbyggerilovs kapitel 12 vedrørende boliger for ældre, sociale institutioner m.v. er holdpunkter for at antage, at kommunerne i øvrigt er afskåret fra at yde støtte til opførelse af boliger for ældre, syge og svagelige.

Det må på baggrund af bolig- og sociallovgivningens bestemmelser om ældres boligforhold m.v. og med den centrale placering, som kommunerne har i indsatsen for de ældre, syge og svagelige, antages, at en kommunalbestyrelse må have en vis frihed til at

realisere en ældrepolitik, der tilgodeser ønsket om, at de ældre kan forblive længst muligt i eget hjem eller i boliger med mindre institutionspræg end de traditionelle plejehjem. Kommunerne har en klar interesse i at kunne imødekomme de ældres ønske herom og på samme tid opnå en effektiv resourcenyttelse og fleksibel administration af den kommunale service over for de ældre. Det må i overensstemmelse med det af Svendborg byråd anførte antages at være et væsentligt element i realiseringen af en ældrepolitik, at der findes et fornødent antal boliger, der gør det muligt at opfylde netop denne gruppe personers særlige behov.

Det er herefter indenrigsministeriets opfattelse, at man ikke med fornøden sikkerhed kan antage, at en kommune er afskåret fra at medvirke til, at der tilvejebringes boliger til ældre, syge og svagelige, såfremt boligerne tilsigtes forbeholdt denne personkreds på grundlag af en behovsvurdering, samt at der ikke ved kommunens medvirken reelt ydes uhjemlede lejetilskud til de pågældende beboere.«

Min udtalelse til tilsynsrådet for Fyns amt hviler således på den vurdering, at der ikke er grundlag for at gribe ind, såfremt Svendborg byråd måtte beslutte at fremme det pågældende projekt.

Svendborg kommune har i øvrigt i forbindelse med den påtænkte lejeaftale indsendt ansøgning til indenrigsministeriet om dispensation fra indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 683 af 20. december 1982, som ændret ved bekendtgørelse nr. 357 af 29. juni 1984 om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. S 382

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. S 382, der var stillet af Lenger (VS) til indenrigsministeren, den 4. december 1984 er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til indenrigsministeren (29/11 84) af:

Lenger (VS):

[Lønger]

»Finder ministeren det rimeligt, at Københavns kommunes skatteborgere skal betale for, at et flertal i Københavns borgerrepræsentation og indenrigsministeren – under udøvelse af magtfordrejning – har forsøgt at omgøre resultatet af kommunevalget den 17. november 1981?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 90:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Nedbringelse af arbejdsløshedskassernes fejludbetalinger m.v.).

(Fremsat 28/11 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Socialdemokratiet kan 100 pct. tilslutte sig hensigten, der ligger bag dette forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, nemlig at nedbringe A-kassernes fejludbetalinger. Der er vel ingen partier her i folketinget, som ikke kan tilslutte sig den hensigt, at der bliver administreret så korrekt som muligt, således at folketinget kan sikre sig, at offentlige midler forvaltes så betryggende, som det nu kan lade sig gøre.

Vi er imidlertid ikke enige i den fremgangsmåde, ministeren foreslår, hvis forslaget skal imødekomme dette mål. Ministeren har nedsat et udvalg, og dette udvalg er kommet med en betænkning. Dette såkaldte Hæstrupudvalg er kommet med en række forslag til ændringer af A-kassereglerne, således at det skulle være muligt at formindske fejludbetalingerne, men ministeren har taget et enkelt forslag ud af Hæstrupudvalgets betænkning, og ved at gennemføre det, som er foreslået her, går ministeren imod Hæstrupudvalgets indstilling og henstilling om, at de forslag, som man er kommet med, skal ses i sammenhæng. Vi finder, det er lidt mærkværdigt, at ministeren fremkommer med de forslag, der belaster A-kasserne mest muligt, uden at tage fat på den gennemgribende regelsanering, som udvalget også har peget på,

således at det bliver overskueligt for kasserne at administrere.

Ministeren lægger ensidigt byrder på kasserne uden at tage fat på arbejdsgivernes pligt til at informere om, hvad der er udbetalt i lønninger, hvad jo danner baggrund for udbetalingerne i kasserne. En af grundene til, at det i Danmark er forholdsvis let at skaffe sig af med arbejdskraft, er jo, at vi har et godt A-kassesystem. Derfor har vi ikke i Danmark de samme tryghedsbestemmelser for beskæftigede, som man har i lande, der omgiver os, Norge, Sverige, Vesttyskland, og vi kunne gå meget videre.

Men hvis ministeren får dette forslag gennemført uden at pålægge arbejdsgiverne forøget pligt og gennemføre skærpede sanktionsregler over for de arbejdsgivere, der ikke følger lovgivningen, er vi bange for, at det hele ender i kaos, men det er måske også det, der er hensigten.

Socialdemokratiet savner også denne gang landsarbejdsnævnets indstilling til forslaget. Jeg kunne tænke mig at vide, hvad de eksperter, ministeren har til rådighed ved udarbejdelse af sådanne forslag som det, vi her behandler, har ment. Har de ment, at det er rimeligt, at ministeren trækker enkeltforslag ud af Hæstrupudvalgets betænkning, og hvad har deres indstilling været?

Vi ser frem til et meget grundigt udvalgsarbejde. Vi mener, at forslaget, som det foreligger, er udtryk for en gang forjasket makværk, som kun er beregnet til at belaste A-kassepersonalet mest muligt.

Det, der i stedet er brug for, er, at ministeren nu sammen med folketinget får planlagt nye regelsæt, nye administrationsregler, nye lovparagraffer, som kan gøre det nemmere for A-kasserne at administrere denne lovgivning, og jeg er overbevist om, at hvis ministeren vil tage den udstrakte hånd, der her er givet fra socialdemokratiet, så vil vi kunne finde frem til noget fornuftigt på grundlag af Hæstrupudvalgets konklusioner.

Jeg skal afslutningsvis spørge ministeren, hvad er det for en retsopfattelse, der ligger til grund for, at man i en lovgivning, som der her er tale om, pålægger ansvar for af enkeltmedlemmer af kassen bevidst eller ubevidst fejlagtigt afgivne oplysninger, som skal ligge til grund for udbetalingerne. Hvad er det for en retsopfattelse, der gør sig gældende, når man pålægger andre mennesker det ansvar